Level-up

Mediální gramotnost pro starší dospělé

Manuál pro školitele

Spolufinancováno Evropskou unií

Projekt Level Up je veden nadací Maldita.es ve spolupráci s Universidad Complutense de Madrid, HelpAge España, Media Literacy Coalition (Bulharsko) a Transitions (Česká republika).

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Spolufinancováno Evropskou unií

Obsah

Strana

Úvod k projektu 3

Popis cílové skupiny 4

Popis materiálů 5

Přehled pěti školicích modulů 7

Metodická doporučení 9

- Modul 1: Obecné dezinformace
- Modul 2: Věda, klima, zdraví
- Modul 3: Podvody a online bezpečnost
- Modul 4: Konspirační teorie
- Modul 5: Umělá inteligence

Další zdroje 19

Digitální zdroje

- Slovník
- Monitorovací nástroj

Spolufinancováno Evropskou unií

Úvod k projektu

Tento projekt si klade za cíl rozvíjet mediální gramotnost u lidí starších 60 let. Jeho cílem je poskytovat přístupné, zajímavé a praktické zdroje, které starším lidem umožní orientovat se v digitálním informačním prostředí s využitím kritického myšlení.

Program zahrnuje řadu didaktických materiálů, jako jsou videa, prezentace, skupinové úkoly, tištěné materiály, a dokonce i videohra přizpůsobená publiku. Probíraná témata odrážejí reálné výzvy pro danou věkovou skupinu, jako jsou dezinformace, online podvody, umělá inteligence a konspirační teorie.

Projekt se snaží podpořit kritické myšlení, rozvíjet digitální inkluzi a stimulovat celoživotní vzdělávání.

Doporučení

Rozsah lekce
90–120 minut
***V případě 120 minut rozdělit do dvou částí.**

Velikost skupiny

Ideální počet: 8–15 osob
***Maximální: 25 osob**

Materiály

Projektor a plátno pro prezentaci

Tištěné infografiky

Bílá tabule nebo flipchart pro interaktivní vysvětlení

Uspořádání židlí do půlkruhu nebo tvaru U pro podporu diskuse.
Pokud možnosti nedovolí, režim klasické třídy.
Vyhraďte si více času na otázky a procvičování.
Bezbariérový prostor (bez schodů, s dostatečným prostorem pro pohyb).

Spolufinancováno Evropskou unií

Specifika cílové skupiny

Hlavním publikem Level-UP jsou lidé starší 60 let, zejména ti, kteří se účastní komunitních aktivit, aktivit komunitních center a knihoven v různých krajích i obcích.

Jsou to lidé, kteří touží po poznání, navazování kontaktů a udržování styku se svým okolím prostřednictvím digitálních technologií nebo třeba i sociálních médií.

Projekt je také zaměřen na profesionály a dobrovolníky, kteří pracují přímo se seniory v sociálním, vzdělávacím nebo zdravotnickém sektoru. Jejich zkušenosti a blízkost z nich činí klíčové postavy pro realizaci obsahu projektu a podporu kritického myšlení v oblastech, ve kterých působí. Dále na organizace pro seniory a struktury, které podporují občanskou účast, aktivní stárnutí a ochranu práv seniorů.

- Propagovat pozitivní obraz starších lidí zdůrazňováním jejich zkušeností, odolnosti a kritického myšlení.
- Používejte jasný, inkluzivní a respektující jazyk, který podporuje autonomii a důstojnost starších lidí.
- Povzbuzujte jejich aktivní účast na aktivitách, aniž byste je k nim nutili, a respektujte skutečnost, že každý se účastní jiným způsobem.
- Proveďte předběžné posouzení potřeb, abyste se ujistili, že máte materiály přizpůsobené potřebám každé skupiny.
- Buďte si vědomi svých vlastních předsudků (například, že starší lidé neumí používat technologie) nebo citů (něha nebo lítost ke starším lidem), abyste se jim při práci se staršími lidmi mohli vyhnout.

- Neříkejte starším lidem „prarodiče“ nebo „důchodci“.
- Vyhněte se používání zdrobnělin.
- Vyhýbejte se výrazům s přivlastňovacími zájmeny, jako například „naši dospělí“.
- Při práci se staršími lidmi se vyhněte povýšeneckému chování.

Spolufinancováno Evropskou unií

Popis materiálů

Následující vzdělávací materiály jsou navrženy tak, aby podpořily realizaci poutavých a interaktivních workshopů. Všechny materiály jsou z velké části srozumitelné, ale doporučuje se, aby si školitelé tuto příručku pečlivě přečetli, aby si prohloubili své znalosti o každém tématu a seznámili se s materiály před jejich použitím.

Všechny zdroje lze upravit z hlediska pořadí a podle toho, co nejlépe vyhovuje každé skupině.

Navrhované pořadí nemusí být nutně optimální a materiály lze použít jednotlivě nebo v kombinaci v závislosti na dostupném čase. Stejně tak neexistuje žádné pevné pořadí pro probírání tematických modulů – mohou být vyučovány postupně nebo samostatně v závislosti na potřebách účastníků.

Každý vzdělávací modul obsahuje následující prvky:

Prezentace

Centrální prezentace obsahující popisy, vysvětlení a příklady.

Toto je náš hlavní materiál během školení, jehož cílem je učinit školení zajímavým. Přestože je prezentace z velké části samostatným produktem, vyžaduje aktivní práci ze strany školitele, aby se zajistilo, že účastníci zůstanou zapojeni, aby se vedla diskuse a aby se vysvětlení přizpůsobila potřebám skupiny.

Video

Každý vzdělávací modul obsahuje krátké video shrnující probírané téma. To lze použít jako úvod nebo závěr. Je to také užitečný zdroj, který lze účastníkům zaslat jako shrnutí lekce.

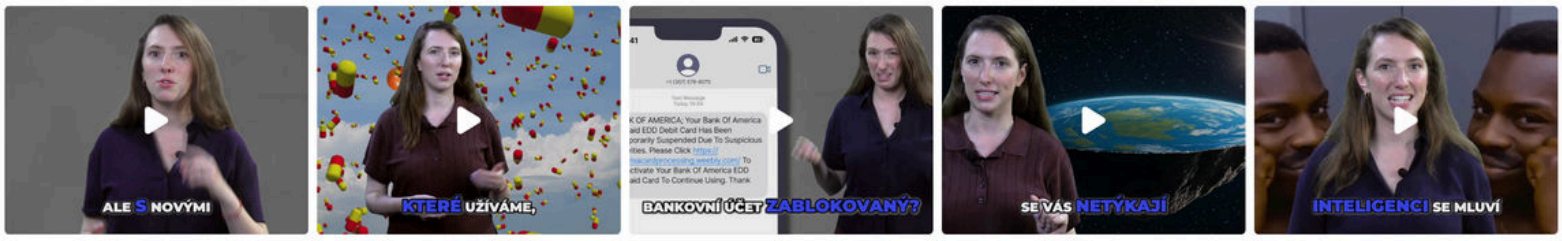

Každý vzdělávací modul obsahuje následující prvky:

Aktivita

Samostatné cvičení určené k podpoře reflexe. V závislosti na dostupném čase ho můžeme provést před prezentací nebo po ní.

Tato aktivita podporuje diskusi, sdílení osobních zkušeností a aktivní naslouchání mezi účastníky. Vyžaduje také aktivní účast školitele, který usměrňuje diskusi, povzbuzuje k účasti a podporuje upevňování znalostí.

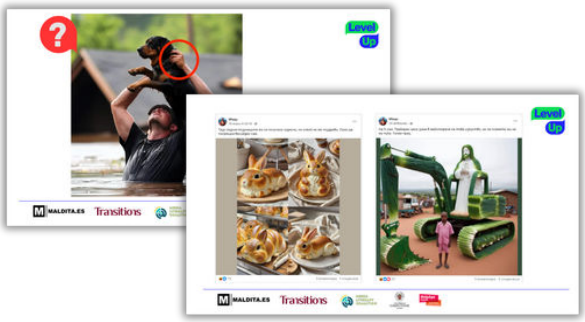

Infografika

Každý modul obsahuje tematickou infografiku, která zdůrazňuje klíčová ponaučení z daného tématu. Doporučujeme ji použít jako tištěný materiál, který si účastníci odnesou domů.

To také pomáhá omezit psaní poznámek během lekce, což účastníkům umožňuje soustředit se na diskusi a zároveň mít jasný přehled klíčových konceptů.

Videohra

Vytvořená videohra napodobuje reálné situace, ve kterých uživatel přijímá a odesílá zprávy, a doplňuje tak obsah modulů. Prostřednictvím gamifikovaného přístupu zvyšuje dopad modulů na seniory. Videohra je tomuto publiku přizpůsobena a přístupná. Moderátoři ji mohou na konci každého modulu použít k tomu, aby účastníkům pomohli dynamicky a prakticky procvičit získané znalosti.

Veri

Spolufinancováno Evropskou unií

Přehled pěti školicích modulů

1. Obecné dezinformace

První modul pomáhá starším dospělým pochopit, jak se dezinformace šíří a jak rozpoznat zaujatý nebo manipulovaný obsah v informacích, které vidí online nebo na sociálních sítích. Je určen pro školitele a je napsán jasným a jednoduchým jazykem s praktickými příklady týkajícími se každodenních situací.

Prostřednictvím řízených diskusí a příkladů z reálného života se účastníci naučí rozpoznávat běžné znaky zavádějícího obsahu a aplikovat základní strategie ověřování faktů s využitím spolehlivých zdrojů. Na konci modulu budou mít starší dospělí větší sebevědomí v kritickém hodnocení informací a přijímání informovaných rozhodnutí.

2. Věda, klima, zdraví

Tento modul pomáhá starším dospělým rozpoznávat nepravdivá nebo zavádějící tvrzení ve vědeckých, lékařských a environmentálních zprávách, přičemž se zvláštním zřetelem zaměřuje na podvody týkající se zdraví, které se často zaměřují na tuto věkovou skupinu.

Poskytuje jasné a přístupné materiály a praktické příklady, které ukazují, jak se dezinformace mohou jevit jako důvěryhodné, ale ve skutečnosti zkreslují fakta. Modul také posiluje důvěru ve vědeckou metodu a spolehlivé zdroje založené na důkazech a pomáhá účastníkům vyhnout se zbytečné nedůvěře, která může vést ke zdravotním rizikům nebo zavádějícím radám.

Na konci modulu se starší dospělí budou cítit sebejistěji v rozlišování informací založených na důkazech od manipulace a v přijímání informovaných a bezpečných rozhodnutí.

3. Podvody a online bezpečnost

Tento modul pomáhá seniorům naučit se rozpoznávat a vyhýbat se běžným online podvodům, phishingovým útokům a klamavým nabídkám, které často cílí na zranitelné skupiny obyvatelstva. Poskytuje jasné pokyny a praktické příklady, které vysvětlují, jak tyto podvody fungují a proč se senioři často stávají jejich cílem.

Spolufinancováno Evropskou unií

Účastníci se budou zabývat případy z reálného života, aby rozpoznali varovné signály, jako jsou podezřelé odkazy, naléhavé zprávy nebo žádosti o osobní údaje. Modul se také zaměřuje na budování důvěry v bezpečné používání digitálních nástrojů a povzbuzuje seniory k osvojení jednoduchých návyků, které chrání jejich osobní údaje a finanční zabezpečení. Na konci modulu budou účastníci schopni rozpoznat potenciální podvody, vhodně reagovat na podezřelé zprávy a orientovat se v online prostředí s větší jistotou a uvědoměním si situace.

4. Spiknutí

Tento modul pomáhá starším dospělým zamyslet se nad tím, proč se šíří konspirační teorie, jak je rozpoznat a jak na ně reagovat s empatií a kritickým myšlením, nikoli konfrontačně. Poskytuje jasné pokyny a srozumitelné příklady, které zdůrazňují, jak snadno se kdokoli může nechat vtáhnout do přesvědčivých nebo emocionálně nabitých narativů. Modul povzbudí účastníky k prozkoumání paralel mezi konspiračními přesvědčeními a každodenními předpoklady, které mohou sdílet lidé všech věkových kategorií, a podpoří tak spíše porozumění než soudy.

Prostřednictvím reflexe a diskuse si senioři posilují kritické myšlení, analyzují motivace stojící za informacemi a rozpoznávají emocionální „spouštěče“, které mohou zastínit jejich úsudek. Rozvíjením povědomí o tom, jak dezinformace/nepravdivé informace osobně ovlivňují jejich vnímání a rozhodování, se účastníci stávají odolnějšími, reflexivnějšími a empatičtějšími digitálními občany.

5. Umělá inteligence

Tento modul poskytuje starším dospělým přístupný a srozumitelný úvod do umělé inteligence (AI) a pomáhá jim pochopit jak její fungování, tak i způsoby, jakými je integrována do každodenního života. Je navržen tak, aby aktivně zapojil účastníky do konverzace, posílil je znalostmi a podpořil vyvážený pohled na věc, přičemž se vyhne strachu i nekritickému technooptimismu.

Modul se také zabývá příležitostmi a riziky umělé inteligence; materiály zahrnují cvičení s příklady k zamyšlení a procvičování rozpoznávání obrazů generovaných umělou inteligencí. Prostřednictvím těchto aktivit se starší dospělí učí přistupovat k umělé inteligenci s kritickým a obezřetným myšlením a zároveň se seznamují s její přítomností jakožto neustálé součásti každodenního života.

Spolufinancováno Evropskou unií

Metodická doporučení

Modul 1 Obecné dezinformace

Informace o obsahu

Mobilní telefony jsou dnes součástí každodenního života: používáme je ke komunikaci, zábavě, získávání informací a dokonce i ke správě schůzek nebo bankovních účtů. Pro starší lidi tato změna přinesla zásadní proměny. Rodinné rozhovory se nyní vedou ve skupinových chatech a mnoho služeb – jako je zdravotnictví nebo bankovnictví – se přesunulo do online prostředí, což vyžaduje používání internetu. Zároveň digitální propast v učení se, jak tyto technologie používat, může vytvářet pocity nejistoty, nedůvěry nebo závislosti na ostatních.

Pokud jde o získávání informací, mobilní zařízení také změnila způsob, jakým je získáváme. Během dne lidé dostávají neustálý proud zpráv, přeposílaných fotografií a odkazů, které vypadají jako novinky prostřednictvím aplikací pro zasílání zpráv. To usnadňuje rychlé šíření falešných nebo zavádějících zpráv a ztěžuje rozlišení mezi tím, co je skutečné a co ne. Školitelé by měli jasně uvést, že tyto obtíže nejsou chybou účastníků, ale výsledkem způsobu fungování digitálních platforem – často mísí mnoho různých typů obsahu, jako jsou skutečné informace, reklama a zábava, takže je obtížné mezi nimi rozlišovat.

Tato situace s sebou nese určitá rizika: vystavení znepokojivým zprávám, které ovlivňují emoce, přijetí nesprávných zdravotních rad nebo falešných nouzových varování, nebo dokonce stanutí se obětí podvodů. Nabízí však také příležitost – naučit se novým způsobům, jak se starat o sebe i o ostatní v digitálním světě. Školitelé by měli účastníkům pomoci rozpoznat tyto vzorce, posílit jejich sebevědomí a připomenout jim, že zavádějící obsah může postihnout kohokoli, bez ohledu na věk. Analýzou běžných příkladů se účastníci naučí, jak rozpoznávat a rozlišovat mezi různými typy zpráv a klidněji a bezpečněji se „orientovat“ v online prostorech, které jim také patří.

Materiály v modulu 1 se zaměřují na pochopení a rozpoznávání nepravdivého nebo zavádějícího obsahu v každodenním životě. Prostřednictvím historických příběhů – například požáru Říma, který byl mylně přisouzen Neronovi – a příkladů běžných zavádějících formátů (jako jsou falešné zprávy, nouzová hlášení, satira, upravené citace nebo skrytá reklama) jsou účastníci povzbuzováni k zamyšlení nad tím, jak a proč se tyto zprávy šíří.

Spolufinancováno Evropskou unií

Prezentace také obsahuje jednoduché pokyny pro rozpoznávání varovných signálů: kontrola, kdo zprávu vytvořil a sdílel, věnování pozornosti webovým adresám, čtení za hranicemi titulků, všímání si emocionálně nabitého jazyka a zpochybňování extrémních tvrzení. Interaktivní cvičení – jako je sledování a diskuse o videu BBC „The Spaghetti Tree“ (původně vysílaném jako aprílový žert) – slouží k podpoře zvědavosti, humoru a kritického myšlení o tom, co vidíme online.

Na konci semináře se studenti seznámí s několika praktickými tipy pro zodpovědné chování v digitálním světě: dejte si na čas se sdílením jakéhokoli obsahu, buďte opatrní před zprávami, které se snaží podněcovat strach nebo hněv, vyhýbejte se přeposílání zpráv bez ověření jejich pravdivosti a pochopte, že to, co sdílíme online, může mít skutečné následky. Je také důležité si uvědomit, že zranitelný může být kdokoli, a naučit se snadno ověřit informace v případě pochybností.

Prostřednictvím této lekce si účastníci osvojí jednoduché a praktické dovednosti kritického myšlení, zodpovědného jednání a posílení své sebedůvěry a bezpečí v digitálním světě.

Otázky

- K čemu používáte svůj mobilní telefon během dne?
- Dostali jste někdy emocionálně nabitou zprávu, která ve vás vyvolala úzkost nebo rozrušení? Přeposlali jste ji někomu?
- Zjistili jste někdy, zda je nějaká zpráva pravdivá, nebo nepravdivá? Jak jste to zjistili?
- Když obdržíte takovou zprávu, jaké prvky v ní vás vedou k domněnce, že by mohla být pravdivá?

Otázky k sebereflexi

- Myslíte si, že dokážete rozpoznat zavádějící zprávu?
- Co byste udělali, kdybyste narazili na informaci, kterou sdílí mnoho vašich známých, ale nejste si jisti, zda je pravdivá, nebo ne?

Spolufinancováno Evropskou unií

Modul 2 Věda, klima, zdraví

Informace o obsahu

Falešné nebo zavádějící zprávy se často velmi rychle šíří prostřednictvím telefonů a sociálních médií. Mnohé z nich mají za cíl vyvolat strach o zdraví, vědu nebo životní prostředí – témata, která mohou být citlivá a v některých případech pro starší lidi riziková. Bez vyvolání paniky je důležité o těchto otázkách diskutovat v klidu, budovat důvěru a povzbuzovat účastníky, aby si pečlivě promysleli, co sdílejí, kdo to říká a proč. Klíčem je ukázat důležitost spoléhání se na spolehlivé zdroje a posílit důvěru ve vědecké poznatky a konsenzus odborníků.

Když lidé dostávají tento druh zavádějících informací, ve skutečnosti je zpochybňována samotná vědecká informace a metody použité k jejímu vytvoření. Je důležité zdůraznit, že dnešní svět je vysoce specializovaný – nikdo nemůže vědět všechno o každém tématu – a proto je důležité vědět, kde najít spolehlivé a ověřené informace od správných odborníků. Prostřednictvím skupinových diskusí a řízené reflexe jsou účastníci povzbuzováni k prozkoumání těchto myšlenek a sdílení svých myšlenek.

Kurz využívá známé příběhy a příklady ze skutečného života. Jedna případová studie ukazuje osobu, která věří v léčivé síly falešného léku, a pomáhá účastníkům pochopit, jak mohou mít takové zprávy vážné následky. Kurz také zkoumá, jak ti, kdo šíří falešná tvrzení, zneužívají strach a nejistotu, a porovnává tyto případy s příklady dobré a zodpovědné žurnalistiky v oblasti zdraví, vědy a životního prostředí. Účastníci jsou povzbuzováni k zamyšlení nad tím, jak se emoce používají k tomu, aby se sdělení stalo věrohodnějším, a k diskusi o rčení „tisíckrát opakovaná lež se stává pravdou“ na příkladu mýtů o očkování a autismu.

Další důležitá část kurzu se zaměřuje na to, jak věda skutečně funguje. Lektoři vysvětlují základní kroky vědecké metody, sdílejí historické příklady a zdůrazňují, že věda není bez chyb – neustále je revidována a opravována za účelem zlepšení znalostí. Vědecký konsenzus o změně klimatu je použit jako příklad toho, jak se buduje jistota, když tisíce studií dospějí ke stejným závěrům. Účastníci se také učí rozpoznávat varovné signály ve sděleních, například když něco nabízí příliš jednoduché řešení nebo tvrdí, že „věda něco dokazuje“ nade vší pochybnost.

Falešný nebo zavádějící obsah o zdraví a klimatu často využívá strach, naléhavost nebo pocit ohrožení k upoutání pozornosti. Může mít také podobu přátelských rad nebo osobních příběhů, které se zdají být věrohodné. Školitelé by měli účastníkům připomenout, že když sdělení zní příliš alarmisticky nebo příliš dokonale, je nejlepší se před reakcí zastavit a zamyslet se.

Spolufinancováno Evropskou unií

Na závěr kurz nabízí praktické strategie pro řešení tohoto typu sdělení a uvádí spolehlivé zdroje, kde si účastníci mohou ověřit informace o vědě, zdraví a změně klimatu.

Hlavním cílem je pomoci všem pochopit, že všichni můžeme být zranitelní vůči falešným nebo matoucím zprávám, ale také se můžeme naučit chránit tím, že zpomalíme, rozpoznáme své emoce a budeme důvěřovat odborníkům.

Otázky

- Jaký vědecký objev nebo úspěch v historii na vás udělal největší dojem?
- Když máte lékařský dotaz nebo obavu, na koho se obvykle obracíte?
- Jaký je rozdíl mezi hledáním informací na internetu a dotazováním se odborníka?
- Jaký vědecký objev je pro vás stále obtížné pochopit?
- Existují nějaké zdroje, které považujete za spolehlivé, pokud jde o vědu?

Otázky k sebereflexi

- Odkud si myslíte, že pramení nedůvěra k vědeckým závěrům?
- Co lze udělat pro to, aby lidé více důvěřovali odborníkům?

Spolufinancováno Evropskou unií

Modul 3 Podvody a online bezpečnost

Informace o obsahu

Dostali jste SMS zprávu, že jste obdrželi zásilku?

Online podvody se stávají rostoucím problémem pro všechny, včetně starších osob, které jsou často terčem triků speciálně navržených pro jejich věkovou skupinu. Většina těchto podvodů dnes přichází přímo na mobilní telefony prostřednictvím textových zpráv, telefonních hovorů nebo e-mailů, což je činí osobními a naléhavými. Tyto útoky nejen ohrožují úspory lidí nebo jejich osobní údaje, ale také způsobují stres, nejistotu a někdy i závislost na ostatních při práci s technologiemi. Z tohoto důvodu je nezbytné o tomto tématu diskutovat v bezpečném a podpůrném prostředí, kde se účastníci mohou otevřeně podělit o své pochybnosti a zkušenosti.

Rizika pro tuto věkovou skupinu sahají od ztráty peněz až po rozvoj strachu z používání telefonu nebo internetu, protože se lidé obávají, že by mohli být znovu podvedeni. To může vést k izolaci nebo nedůvěře k digitálním nástrojům, které při bezpečném používání mohou být v každodenním životě mimořádně užitečné. Pedagogové by měli zdůrazňovat, že obětí podvodu se může stát kdokoli, bez ohledu na věk nebo zkušenosti. Není to známka slabosti ani nedostatku inteligence – a vždy existují nové způsoby, jak se naučit lépe chránit.

Kurz začíná demonstrací, že podvody existovaly vždy, i když dnes mají nové názvy a formy, jako je phishing nebo spoofing. Tyto pojmy, často zmiňované v médiích, jsou vysvětleny jednoduchým jazykem a pomáhají účastníkům pochopit, jak podvodníci používají zprávy k odcizení osobních údajů nebo peněz. Kurz se také zabývá tím, proč jsou osobní údaje dnes tak cenné a jaká základní opatření jsou důležitá při jejich sdílení.

Další část kurzu se zaměřuje na běžné příklady podvodů, jako jsou falešné losy, falešné bankovní výpisy, zprávy o balíčcích, které nebyly objednány, e-maily, které se vydávají za oficiální instituce, nebo sliby rychlých investic. Společným pohledem na reálné příklady se účastníci naučí rozpoznávat signály – například neznámé odesílatele, podivné webové adresy nebo vtíravý jazyk, který je nabádá k okamžité akci. Cílem je rozvíjet trpělivost a kritické myšlení, aniž by se vyvolával strach, aby účastníci dokázali rozpoznat podvody, jakmile se objeví na jejich telefonech, a věděli, jak na ně klidně reagovat.

Kurz se také zabývá emocionální stránkou podvodu. Podvod může hluboce ovlivnit sebevědomí člověka a způsobit stud, vinu nebo nedůvěru k technologiím. Proto je důležité jasně vysvětlit, co dělat, když se to stane: vyhledat pomoc, mluvit o tom bez studu a pochopit, že by se s tím nikdo neměl muset vypořádat sám.

Spolufinancováno Evropskou unií

Vzdělávací prostor by měl být místem, kde mohou starší dospělí vyjádřit své obavy, znovu získat sebevědomí a posílit svou samostatnost při používání digitálních nástrojů. Strach z podvedení nebo z nesprávného používání zařízení často vede k emocionálnímu vyčerpání nebo závislosti na členech rodiny. Školení by proto měla poskytovat prostor pro svobodné kladení otázek, sdílení obav a objevování nových kanálů pomoci, které podporují samostatnost a sebevědomí.

Úlohou školitele je v konečném důsledku vést účastníky s trpělivostí a porozuměním, vyhýbat se panice a zdůrazňovat důležitost zodpovědného a promyšleného jednání. Prostřednictvím praktických příkladů, skupinových diskusí a respektující interakce se účastníci mohou naučit nejen rozpoznávat nejčastější podvody, ale také se s nimi sebevědomě vypořádat. Konečným cílem je, aby z kurzu odcházeli s pocitem bezpečí, nezávislosti a vědomím si, že mají vždy právo se zastavit, zamyslet se a ověřit si situaci, než online podniknou jakékoli kroky.

Otázky

- Myslíte si, že je dnes více podvodů než dříve?
- Už jste někdy dostali zprávu nebo telefonát od někoho, kdo se vydával za vládního úředníka, bankéře nebo policistu, s naléhavou žádostí o vaše osobní údaje nebo peníze?
- Už jste někdy byli podvedeni, nebo znáte někoho, kdo byl podveden?
- Co se stalo?
- Dalo se tomu vyhnout?

Otázky k sebereflexi

- Jak tyto podvody ovlivňují vaše chování nebo každodenní život?
- Co se dá udělat, aby vás to ovlivnilo co nejméně?
- Už jste někdy dostali zprávu, že jste vyhráli cenu v tombole? Že dorazil balíček, který jste nečekali? Neuvěřitelná sleva?
- Stali jste se někdy obětí podvodu? Co si myslíte, že vás přimělo uvěřit? (Můžete začít sdílením osobního příběhu, aby se lidé cítili lépe a uvědomili si, že je častější, než si myslí, že těmto podvodům naletí.)
- A pokud už jsme se stali obětí, co bychom měli dělat? (Mít připravený seznam institucí, kam se mohu obrátit.)

Spolufinancováno Evropskou unií

Modul 4 Konspirační teorie

Informace o obsahu

Ačkoli jsou konspirační teorie staré snad jako lidstvo samo, způsob, jakým dnes internet a sociální média fungují, usnadňuje těmto příběhům rychlé šíření a oslovení mnoha lidí. Abychom starším dospělým pomohli rozpoznat tyto typy zavádějících narativů, můžeme jim vysvětlit, že konspirační teorie se chovají stejně jako jiné typy fám. Často se na našich telefonech objevují jako alarmující zprávy nebo nápadné obrázky.

Je také důležité zdůraznit, kdy se tyto příběhy s největší pravděpodobností objeví. Ti, kdo je šíří, obvykle využívají momentů zmatku nebo nejistoty – například v počátcích pandemií nebo přírodních katastrof – kdy je k dispozici jen málo jasných informací. V takových chvílích mohou být fámy a jednoduchá vysvětlení uklidňující, i když nejsou pravdivá. Pochopení této skutečnosti pomáhá účastníkům uvědomit si, proč je pro kohokoli, bez ohledu na věk nebo vzdělání, snadné v daném okamžiku uvěřit matoucím nebo zavádějícím informacím.

V průběhu kurzu se budeme zabývat známými příklady konspiračních teorií a pomocí nich vysvětlíme, jak tyto příběhy fungují. Budeme diskutovat o silné roli emocí a kognitivních zkreslení, když se lidé s takovým obsahem setkají. Školitelé by měli účastníkům pomoci pochopit, jak pocity jako strach, nejistota nebo osamělost mohou ovlivnit jejich reakce na určité situace, a připomenout jim, že není důvod se kvůli tomu cítit provinile – je to součást fungování lidské mysli.

Kurz začíná otevřenou diskusí, v níž se účastníci mohou podělit o známé konspirační teorie, o kterých slyšeli, například o ty, které se týkají smrti Elvise Presleyho, Lady Diany nebo Walta Disneyho. Vycházení z těchto příkladů pomáhá upoutat pozornost a ukázat, že konspirační příběhy nejsou nové; jsou to narativy, které vzbuzují zvědavost a emoce. Odtud se podíváme na to, proč jim lidé mají tendenci věřit a jak jsme často méně racionální, než si myslíme. Každodenní příklady – jako jsou reklamy nebo politické zprávy – mohou pomoci ilustrovat, jak přesvědčovací komunikace formuje naše vnímání.

Ve druhé části kurzu se blíže podíváme na to, jak se konspirační teorie konstruují a co mají obvykle společného: často předpokládají existenci tajných skupin, které ovládají události, projevují hlubokou nedůvěru k autoritám, nabízejí velmi jednoduché odpovědi na složité otázky a opakují tvrzení bez důkazů, dokud se nezačnou zdát věrohodná. Analyzujeme známé příklady – jako jsou myšlenky o ploché Zemi, zvěsti o očkování nebo příběhy o „chemtrails“ – aniž bychom se vysmívali těm, kteří v ně věří, ale spíše abychom pochopili, jak a proč se takové myšlenky šíří.

Spolufinancováno Evropskou unií

Modul 5 Umělá inteligence

Informace o obsahu

Kurz začíná praktickou aktivitou s názvem „Skutečné, nebo umělá inteligence?“, kde se účastníci dívají na různé obrázky a snaží se uhodnout, které z nich jsou skutečné a které jsou vytvořeny umělou inteligencí. Tato aktivita pomáhá vzbudit zvědavost a ukazuje, že není vždy snadné rozlišit, co je skutečné a co je vytvořeno počítačem. Účastníci se naučí jednoduché způsoby, jak pozorovat detaily, jako jsou ruce, pozadí, kůže, oči, výrazy a dokonce i malé značky nebo loga. Z tohoto cvičení se přirozeně rozvine konverzace o všech nástrojích umělé inteligence, které používáme každý den – často aniž bychom si toho všimli – jako jsou automatické překladače, hlasoví asistenti nebo aplikace pro úpravu fotografií. Cílem je vytvořit bezpečný a přátelský prostor, kde je kladení otázek, experimentování a dokonce i dělání chyb součástí procesu učení.

Později v kurzu bude čas na zamyšlení nad tím, jak se umělá inteligence v posledních letech zlepšila a jak funguje. Velmi zjednodušeně je vysvětleno, že umělá inteligence se učí analýzou velkých souborů příkladů uložených v databázích a že systémy jako ChatGPT fungují tak, že předpovídají nejpravděpodobnější další slovo ve větě, aniž by skutečně rozuměly tomu, co říkají.

Kurz se také zabývá typy chyb, kterých se umělá inteligence může dopustit, jako je například falšování informací nebo generování chyb, a připomíná účastníkům, že by neměla být považována za zcela spolehlivý zdroj. Školitelé mohou vést diskusi k nejlepším způsobům využití umělé inteligence – například pro překlad, kreativní projekty nebo každodenní úkoly – a zároveň zvážit rizika spoléhání se na ni v citlivých tématech nebo předpokladu, že „ví“ víc než lidé. Cílem je najít rovnováhu: vyhnout se strachu i slepé důvěře v technologii.

Rozvoj základního porozumění umělé inteligenci je důležitý pro lidi všech věkových kategorií. Umělá inteligence je nyní součástí každodenního života a není jen tématem pro mladé lidi nebo odborníky. Starší lidé se mohou a měli by se této konverzace účastnit a přispívat svými zkušenostmi, otázkami a pohledy na svět. Pocit zapojení do tohoto dialogu pomáhá snižovat mezigenerační izolaci a posiluje poselství, že jejich hlasy jsou cenné a nezbytné při formování způsobu, jakým s těmito technologiemi žijeme.

Pouhé pochopení fungování umělé inteligence může lidem pomoci zachovat klid tváří v tvář změnám. Vědomí, že umělá inteligence „nemyslí“ jako člověk, ale spíše kombinuje data a jazykové vzorce, pomáhá vyhnout se úzkosti nebo strachu. S těmito informacemi mohou účastníci tyto nástroje používat opatrně a moudře a předtím, než přijmou výsledky jako správné, je nejprve ověří. Školitelé by se měli ujistit, že se technický jazyk nestane bariérou: jakýkoli nový termín lze vysvětlit pomocí jednoduchých příkladů a každodenních srovnání, která usnadňují pochopení tématu a zmírňují jeho zastrašování.

Spolufinancováno Evropskou unií

Klíčovou myšlenkou pro pochopení umělé inteligence je důležitost dat. Každý systém umělé inteligence se učí z velkého množství informací, které byly shromážděny předem – obrázků, textů, nahrávek nebo příkladů vytvořených lidmi. Čím více dat je a čím lépe jsou tato data uspořádána, tím přesnější mohou být výsledky. Pokud však data obsahují chyby, zkreslení nebo neúplné informace, umělá inteligence tyto problémy také reprodukuje. Proto je nezbytné pochopit, že kvalita dat přímo ovlivňuje kvalitu výsledků. Toto téma lze ve výuce prozkoumat na jednoduchých příkladech – například jak se recept projeví jinak, pokud ingredience nejsou dobré – aby se ukázalo, že za každou reakcí umělé inteligence se vždy skrývá materiál generovaný člověkem a že kritické myšlení o původu informací je klíčovou součástí zodpovědného používání umělé inteligence.

Kritické myšlení zůstává jádrem tohoto procesu učení. Účastníci by si měli procvičovat zastavení se nad přemýšlením, analýzu toho, co vidí nebo čtou, vyhledávání dalších zdrojů a kladení otázek. Rozpoznání, kdy je obrázek nebo text generován umělou inteligencí, nevyžaduje pokročilé znalosti – vyžaduje pouze pozornost a praxi. Je také užitečné nabídnout účastníkům snadné způsoby, jak ověřit obsah, například nahlédnutím na oficiální webové stránky nebo dotazováním se lidí, kterým důvěřují.

A konečně, nezbytný je průběžný dialog ve třídě. Naslouchání zkušenostem, obavám a nápadům účastníků pomáhá budovat společné strategie. Otevřený dialog a respekt k různým názorům posiluje sebevědomí, nezávislost a zodpovědné používání digitálních nástrojů.

Otázky

- Použili jste někdy nástroj s umělou inteligencí, jako je Gemini nebo třeba ChatGPT? K čemu?
- Pokud umělá inteligence „nemyslí“ jako člověk, jaký je podle vás největší rozdíl mezi reakcí umělé inteligence a radou odborníka?
- Jak nám umělá inteligence již pomáhá v každodenních úkolech?

Otázky k sebereflexi

- Co vás na umělé inteligenci nejvíce znepokojuje?

Spolufinancováno Evropskou unií

Další zdroje

Digitální nástroje

Jedním z častých problémů, které pedagogové uvádějí, je, že někteří senioři plně chápou koncepty, jako je ověřování faktů, ověřování více zdrojů a kritické myšlení, ale stále mají potíže s používáním určitých digitálních nástrojů, zejména těch techničtějších, jako je Google Reverse Image Search.

1. Podporujte nezávislost, ne závislost
I když se zdá snazší úkol za ně udělat, odolejte pokušení. Povzbuzujte studenty, aby každý krok dokončili sami nebo s malou vaší pomocí. Samostatnost je klíčová: zvládnutí malých kroků – jako je kliknutí pravým tlačítkem myši na obrázek nebo otevření nové karty v prohlížeči – může výrazně zvýšit jejich sebevědomí a motivaci. Oslavujte každý malý úspěch.

2. Přizpůsobte se potřebám skupiny a jednotlivých účastníků
Skupina bude pravděpodobně různorodá jak v dovednostech, tak v úrovni sebevědomí. Někteří účastníci se mohou cítit velmi pohodlně při používání chytrých telefonů nebo počítačů, zatímco jiní se k internetu připojují jen zřídka. Přizpůsobte si tempo a jazyk a buďte připraveni několikrát opakovat kroky nebo je vizuálně demonstrovat. Vyhýbejte se technickému žargonu a pokyny udržujte jednoduché.

3. Využijte zpětné vyhledávání obrázků Google jako příležitost k učení
I když se to může zdát náročné, zpětné vyhledávání obrázků na Googlu je cenným výukovým nástrojem, protože probouzí kritické myšlení k praxi. Učí účastníky klást si otázku, odkud obrázek pochází a zda nebyl použit v zavádějícím kontextu. Proměňte to v aktivitu, která jim pomůže objevit obsah, který už mají ve svých telefonech, který je zajímá a který vidí na ulici.

4. Zkuste se učit ve dvojicích nebo malých skupinách
Učení často funguje nejlépe ve skupinách s různou úrovní schopností. Spojte sebevědomější účastníky s těmi, kteří se potýkají s problémy, a vytvořte tak příležitosti ke spolupráci a vzájemné podpoře. Tento přístup snižuje stres, podporuje sociální interakci a pomáhá těm s většími digitálními zkušenostmi cítit se užiteční a cenní.

Spolufinancováno Evropskou unií

Slovník

Mediální gramotnost – schopnost přijímat, analyzovat, hodnotit a vytvářet mediální obsah v různých formách; pomáhá lidem kriticky přemýšlet o tom, co čtou a vidí online.

Informační gramotnost – znalost toho, jak vyhledávat spolehlivé informace, porozumět jim a moudře je používat.

Kritické myšlení – zvyk zpochybňovat informace, vyhledávat důkazy a vyhýbat se ukvapeným úsudkům.

Dezinformace – nepravdivé informace sdílené úmyslně s cílem uvést lidi v omyl nebo manipulovat s nimi.

Dezinformace – nepravdivé nebo nepřesné informace sdílené omylem, bez úmyslu uvést v omyl.

Ověřování faktů – proces ověřování, zda je tvrzení, obrázek nebo příběh pravdivý a založen na faktech.

Echo chamber – online prostor, ve kterém lidé slyší pouze názory, které se shodují s jejich vlastními, a posilují tak jejich přesvědčení.

Bublina – Personalizované digitální prostředí, kde vám algoritmy ukazují pouze to, co už máte rádi nebo čemu věříte.

Algoritmus – Soubor pravidel používaných platformami (jako je Facebook nebo YouTube) k rozhodování o tom, jaký obsah se zobrazí jako první.

Clickbait – Senzační titulky určené k přilákání kliknutí, ale často zavádějící nebo přehnané.

Moderování platformy – Pravidla a systémy, které platformy používají ke kontrole nebo odstraňování škodlivého nebo falešného obsahu.

Deepfake – Falešná fotografie, video nebo hlas vytvořený pomocí umělé inteligence, který vypadá nebo zní skutečně.

Bot – Automatizovaný účet nebo program, který může zveřejňovat, komentovat nebo sdílet obsah online bez lidské kontroly.

Troll – Osoba, která úmyslně provokuje nebo uráží ostatní online, aby vyvolala kontroverzi nebo chaos.

Spolufinancováno Evropskou unií

Digitální stopa – informační stopa, kterou zanecháváte pokaždé, když přistupujete na internet.

Metadata – skryté informace v souboru (například datum, umístění nebo použité zařízení), které pomáhají ověřit jeho pravost.

Konfirmační zkreslení – tendence věřit informacím, které podporují to, co si už myslíme, a ignorovat to, co to nepodporuje.

Emoční „spouštěč" – Obsah určený k vyvolání silných emocí (hněv, strach, soucit) a k jeho sdílení.

Phishing – podvod, při kterém se někdo vydává za důvěryhodnou osobu nebo organizaci, aby ukradl vaše osobní údaje.

Scam – úmyslný trik nebo lež, jehož cílem je oklamat lidi.

Malware – software určený k poškození nebo krádeži informací z počítače nebo telefonu.

Dvoufaktorové ověřování (2FA) – bezpečnostní opatření vyžadující dva způsoby identifikace před přihlášením k účtu.

Umělá inteligence (AI) – oblast informatiky zaměřená na vytváření systémů, které využívají data a algoritmy k analýze informací, identifikaci vztahů a automatickému generování výsledků nebo předpovědí.

Klimatická změna – dlouhodobá změna průměrných povětrnostních podmínek na Zemi, včetně teploty, srážek a větru. Je způsobena především lidskou činností, jako je spalování fosilních paliv, odlesňování a rozsáhlé zemědělství, které zvyšuje množství skleníkových plynů v atmosféře.

Věková diskriminace – vztahuje se ke stereotypům (jak myslíme), předsudkům (jak cítíme) a diskriminaci (jak jednáme) vůči ostatním nebo vůči sobě samým na základě věku.

Aktivní stárnutí – proces optimalizace příležitostí pro zdraví, participaci a bezpečí s cílem zlepšit kvalitu života s přibývajícím věkem.

Stereotypy – jde o kognitivní struktury, které uchovávají naše přesvědčení a očekávání o charakteristikách členů sociálních skupin, a stereotypní atribuce je proces aplikace stereotypních informací.

Předsudek – Jedná se o emocionální reakci nebo pocit, pozitivní či negativní, vůči osobě založený na vnímání její příslušnosti k určité skupině.

Spolufinancováno Evropskou unií

Monitorovací nástroj

Tento dotazník obsahuje otázky, které pomáhají posoudit porozumění a reflexi po učení.

Projděte si otázky a odpovědi a vyberte ty, které by vám pomohly vyhodnotit a lépe se přizpůsobit skupině a práci vykonané dříve v rámci školení.
Doporučujeme, abyste neměli více než 10 otázek na jedno školení.

U otázek s více odpověďmi vyberte prosím jednu z nich.
Na otázky k reflexi prosím odpovídejte upřímně – neexistují správné ani špatné odpovědi.

Modul 1: Obecné dezinformace

Který z následujících jevů je běžným znakem toho, že informace na internetu mohou být zavádějící?
a) Obsahuje emotivní nebo šokující jazyk.
b) Cituje několik ověřených zdrojů.
c) Pochází z uznávané instituce.
d) Má vyvážený tón.

Pokud dostanete od přítele na WhatsAppu odkaz na zprávu, co byste měli udělat jako první?
a) Přepošlete to dalším lidem
b) Okamžitě jej otevřete
c) Zkontrolujte, zda pochází ze spolehlivého zdroje
d) Úplně to ignorovat

Která akce vám pomůže ověřit, zda je tvrzení pravdivé?
a) Zkontrolujte další spolehlivé zdroje zpráv
b) Zeptejte se ve skupinovém chatu
c) Přečtěte si pouze název
d) Sdílejte a získejte názory

Spolufinancováno Evropskou unií

Zpráva typu „Všichni by to měli sdílet, než to bude smazáno!“ je příkladem:
a) Oficiální informace
b) Ověřené zprávy
c) Manipulativní obsah
d) Bezpečná zpráva

Zamyslete se nad tím: Už jste někdy sdíleli informace online, aniž byste si ověřili, zda jsou správné?
□ Ano □ Ne □ Nejsem si jistý/á

Reflexe: Jak jistě se po absolvování kurzu cítíte v rozpoznávání zaujatých nebo falešných zpráv?
□ Nejsem si jistý/á □ Spíše si jsem jistý/á □ Sebejistý/á □ Velmi sebejistý/á

Reflexe: Co budete dělat jinak při čtení zpráv online?
(Otevřená odpověď)

Nejlepší způsob, jak zastavit šíření dezinformací, je:
a) Nahlaste podezřelý obsah nebo se vyhněte jeho sdílení
b) Sdílejte to, abyste varovali ostatní
c) Smazání účtu
d) Ignorovat všechna média

Modul 2: Věda, klima, zdraví

Který z následujících zdrojů je spolehlivým zdrojem informací o zdraví?
a) Příspěvek na Facebooku, který se rychle šíří
b) Webové stránky Světové zdravotnické organizace (WHO)
c) Skupina přítele na WhatsAppu
d) Náhodné online video

Spolufinancováno Evropskou unií

Titulek, který tvrdí, že „byl objeven zázračný lék na všechny nemoci“, bude pravděpodobně znít takto:
a) Spolehlivé zprávy
b) Lékařský průlom
c) Zavádějící nebo nepravdivé informace
d) Poradenství od vlády

Zamyslete se nad tím: Jak jistě si umíte rozpoznávat falešné zdravotní informace na internetu?
□ Nejsem si jistý/á □ Spíše si jsem jistý/á □ Sebejistý/á □ Velmi sebejistý/á

Pokud článek tvrdí, že „změna klimatu je podvod“, co byste měli dělat?
a) Věř tomu, pokud to odpovídá tvému názoru
b) Ověřte si vědecké důkazy a zdroje
c) Ignorovat všechny klimatické zprávy
d) Sdílejte to, abyste o tom mohli diskutovat

Reflexe: Cítíte se po tomto školení schopnější důvěřovat spolehlivým vědeckým zdrojům?
□ Ano □ Ne □ Nejsem si jistý/á

Reflexe: Jaký je jeden znak toho, že vědecký článek může být nepravdivý nebo přehnaný?
(Otevřená odpověď)

Spolehlivá lékařská pomoc by měla pocházet od:
a) Ověření odborníci nebo instituce
b) Influenceři na sociálních sítích
c) Slavní lékaři bez kvalifikace
d) Neznámé blogy

Reflexe: Jak můžete pomoci lidem kolem vás důvěřovat informacím založeným na datech a vědě, aniž byste zněli soudně? (Otevřená odpověď)

Spolufinancováno Evropskou unií

Modul 3: Podvody a online bezpečnost

Která z následujících zpráv je s největší pravděpodobností podvod?
a) „Vaše zásilka je připravena k vyzvednutí – kliknutím sem ji potvrďte.“
b) „Tvůj kamarád ti poslal fotku.“
c) „Zde je vaše pozvánka na akci.“
d) „Váš účet byl zaplacen.“

Co byste měli dělat, když vás někdo online požádá o vaše bankovní údaje?
a) Dejte jim je, pokud to zní profesionálně.
b) Zprávu odmítněte a nahlaste.
c) Požádej ho, aby ti zavolal.
d) Ignorovat to a zprávu smazat.

Reflexe: Jak moc si v současné době můžete být jisti, že dokážete rozpoznat online podvody?
□ Nejsem si jistý/á □ Spíše si jsem jistý/á □ Sebejistý/á □ Velmi sebejistý/á

Běžným znakem phishingového e-mailu je:
a) Naléhavý nebo výhružný jazyk.
b) Tón je jasný a klidný.
c) Nedostatek odkazů nebo příloh.
d) Pouze oficiální logo společnosti.

Zamyslete se nad tím: Kontaktovala vás někdy podezřelá osoba? Nebo jste dostali online podezřelou nabídku?
□ Ano □ Ne □ Nejsem si jistý/á

Které heslo je nejbezpečnější?
a) „12345“
b) „MyName2025“
в) „P@ssw0rd!98#“
g) „Heslo“

Zamyslete se nad tím: Jaká opatření můžete podniknout pro zvýšení bezpečnosti svých online účtů?
(Otevřená odpověď)

Jaké emoce podvodníci často používají k manipulaci se svými oběťmi?
a) Klid v duši
b) Naléhavost nebo strach
c) Nuda
d) Důvěra

Spolufinancováno Evropskou unií

Reflexe: Jak je pravděpodobné, že si po školení zkontrolujete zdroj, než kliknete na odkazy?
□ Nikdy □ Někdy □ Často □ Vždy

Jaká osobní opatření podniknete v nadcházejících měsících k ochraně své online bezpečnosti? (Otevřená odpověď)

Modul 4: Konspirační teorie

Proč se konspirační teorie snadno šíří po internetu?
a) Jsou vzrušující a emotivní.
b) Pocházejí ze spolehlivých zdrojů.
c) Je těžké jim porozumět.
d) Obvykle jsou pravdivé.

Zamyslete se nad tím: Už jste někdy viděli nebo slyšeli někoho věřit v konspirační teorii?
□ Ano □ Ne □ Nejsem si jistý/á

Nejlepší způsob, jak diskutovat o konspiračních teoriích s ostatními lidmi, je:
a) Urážet je nebo se jim posmívat.
b) Naslouchejte jim a klidně se s nimi podělte o spolehlivé důkazy
c) Vyhýbejte se o nich mluvení
d) Okamžitě je zablokujte

Zamyslete se nad tím: Jak jistě se cítíte nyní, když dokážete rozpoznat konspirační teorii?
□ Nejsem si jistý/á □ Spíše si jsem jistý/á □ Sebejistý/á □ Velmi sebejistý/á

Jaké emoce se snaží vyvolat konspirační teorie?
a) Strach nebo hněv
b) Jen zvědavost
c) Radost
d) Lhostejnost

Spolufinancováno Evropskou unií

Reflexe: Jakou strategii můžete použít, abyste se vyhnuli ovlivňování emocionálně nabitých sdělení?
(Otevřená odpověď)

Který z následujících argumentů nám může pomoci nevěřit konspiračním teoriím?
a) Ověřování skutečností a důkazů
b) Jejich časté sdílení
c) Vyhýbání se novinkám
d) Ignorování odborníků

Reflexe: Cítíte se nyní empatičtější, když s ostatními diskutujete o dezinformacích?
□ Ano □ Ne □ Nejsem si jistý/á

Jaká je zdravá reakce, když se cítíte nejistě ohledně informací na internetu?
a) Zastavte se, zkontrolujte si to a přemýšlejte, než zareagujete
b) Okamžitě sdílejte, abyste varovali ostatní
c) Smažte vše
d) Předpokládejme, že je nepravdivé

Modul 5: Umělá inteligence

Který z následujících příkladů je příkladem umělé inteligence v každodenním životě?
a) Spamové filtry v e-mailu
b) Automatická světla
c) Ručně psaná poznámka

Reflexe: Jak sebejistě se nyní cítíte při práci s nástroji umělé inteligence?
□ Nejsem obeznámen/a □ Jsem do jisté míry obeznámen/a □ Jsem obeznámen/a □ Jsem velmi dobře obeznámen/a

Obrázky generované umělou inteligencí lze rozpoznávat pomocí:
a) Zkontrolujte, zda nejsou žádné zvláštní detaily nebo chybějící prvky
b) Automatické přijetí za věrného
c) Ignorování
d) Důvěřovat pouze komentářům na sociálních sítích

Spolufinancováno Evropskou unií

Reflexe: Co si myslíte o umělé inteligenci poté, co jste se dozvěděli o rizicích a příležitostech s ní spojených? (Otevřená odpověď)

Jaké je jedno z rizik spojených s obsahem generovaným umělou inteligencí?
a) Dokáže vytvořit realistický text, který působí informativně.
b) Vždycky říká pravdu.
c) Pouze to vylepšuje umění.

Reflexe: Jak je nyní pravděpodobné, že se dá ověřit, zda byla fotografie vygenerována umělou inteligencí?
□ Nikdy □ Někdy □ Často □ Vždy

Který přístup k umělé inteligenci je nejvyváženější?
a) Úplně se ho bát
b) Slepě mu věřit
c) Buďte opatrní a informovaní
d) Úplně to ignorovat

Reflexe: Jaké nové chápání umělé inteligence vás nejvíce překvapilo? (Otevřená odpověď)

Reflexe: Jak uplatníte to, co jste se naučili, ve svém každodenním životě v digitálním světě? (Otevřená odpověď)

Jaké pozitivní způsoby si dokážete představit, jak podpořit starší lidi v jejich každodenním životě pomocí umělé inteligence? (Otevřená odpověď)

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

levelup.fundacionmaldita.es/cz

Spolufinancováno Evropskou unií

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

JAK POZNAT DEZINFORMACE

Spolufinancováno Evropskou unií

Trocha teorie

Informace: data, která mají význam, kontext a jsou interpretována lidským myšlením. Informace mohou být ve formě slov, obrazů, zvuků nebo čísel a **slouží k dorozumívání**, učení se, rozhodování a řešení problémů.

Misinformace: Mylné informace, které se šíří **bez ohledu** na úmysl uvést v omyl.

Dezinformace: Mylné informace, které se šíří **záměrně** s cílem uvést v omyl.

Fake news: Záměrně mylné informace (dezinformace), které **napodobují** obsah zpravodajských médií.

A slyšeli jste, že...

Spolufinancováno
Evropskou unií

Nero založil požár v Římě ?

Mýtus císaře Nerona. Jeho pověst deformovaly fake news, říká výstava

Xman.cz, Petr Chalupa
30. května 2021

Dekadentní, hysterický, megalomanský, násilný. Historická líčení dala římskému vládci Neronovi tu nejhorší reputaci. Jenže ne zcela právem. Z velké části jsou dílem propagandy jeho protivníků. „Došel jsem k závěru, že téměř vše, co si myslíme, že o něm víme, je špatně," říká kurátor aktuální výstavy v Britském muzeu.

Diskuse (46 příspěvků)
Přečíst později
Sdílet článek

Reklama

zdroj: https://www.idnes.cz/xman/styl/nero-cisar-pozar-rim-vystava-mytus.A210529_074024_xman-styl_fro

Spolufinancováno Evropskou unií

A slyšeli jste, že...

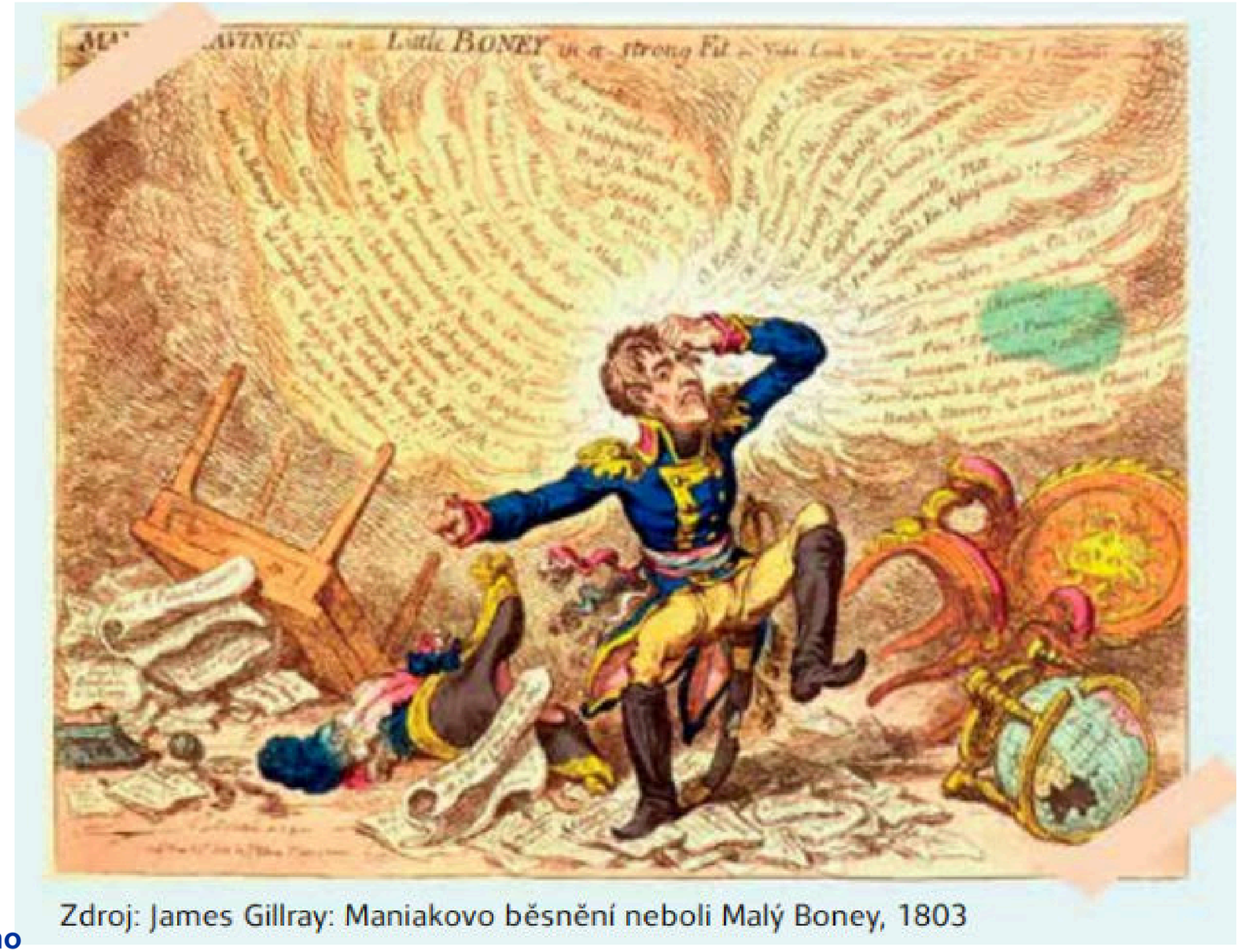

Zdroj: James Gillray: Maniakovo běsnění neboli Malý Boney, 1803

Spolufinancováno Evropskou unií

A slyšeli jste, že...

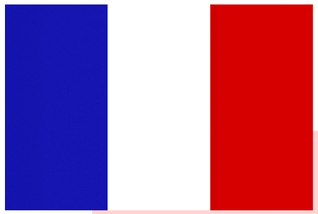

Tento mýtus vycházel z rozdílu mezi francouzskými a britskými měrnými jednotkami. Ve skutečnosti měl Napoleon přibližně 169 cm, což byla v té době průměrná výška.

Tento mýtus pravděpodobně posílily i karikatury, které jej zobrazovaly jako malého muže.

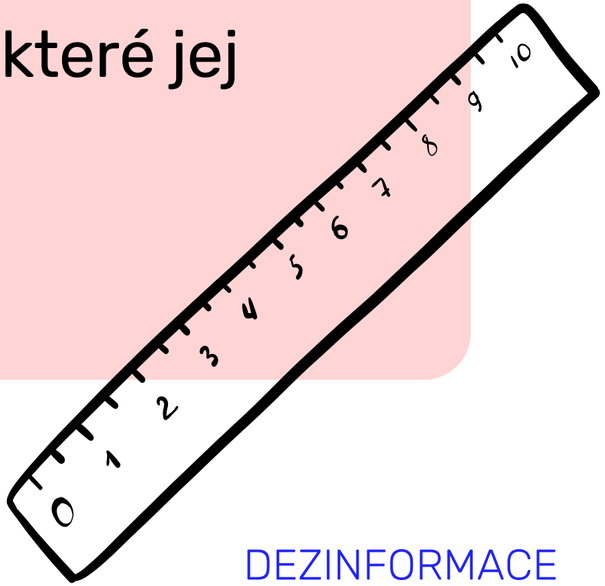

Spolufinancováno Evropskou unií

A slyšeli jste, že...

Spolufinancováno Evropskou unií

A slyšeli jste, že...

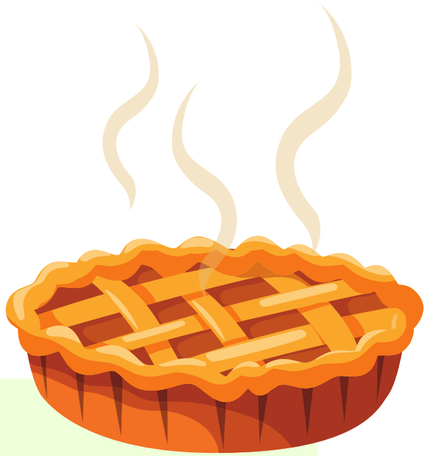

Tuto větu pravděpodobně Antoinetta nikdy nevyslovila. Pochází totiž z knihy “Vyznání” od Rousseaua. Rousseau zde hovoří o “významné princezně”,
Marie Antoinnette však v roce 1767, kdy Rousseau knihu napsal byla pouze 12-ti letá dívka. Mýtus pravděpodobně vznikl jako součást propagandy proti monarchii.

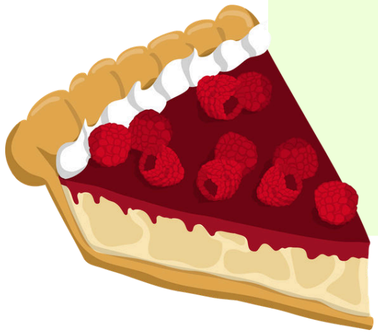

Spolufinancováno Evropskou unií

A slyšeli jste, že...

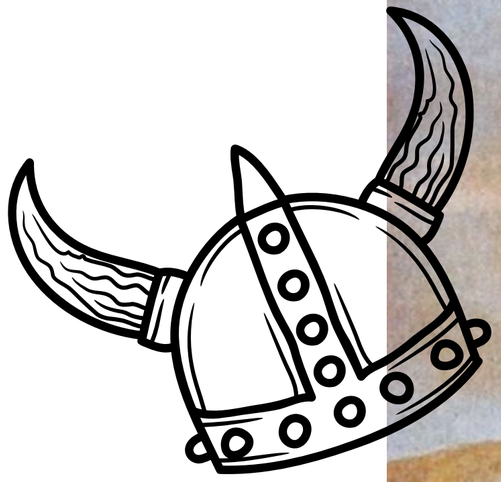

Spolufinancováno
Evropskou unií

A slyšeli jste, že...

Neexistuje žádný důkaz, že Vikingové skutečně nosili helmy s rohy. Tento obraz byl vytvořen až v 19. století při inscenacích Wagnerových oper a v dalších uměleckých zpracováních.

Spolufinancováno Evropskou unií

Co se podle vás stále traduje,

ale vlastně to vůbec není založeno na pravdě?

Spolufinancováno Evropskou unií

Kde se to tu vzalo?

Dezinformace tedy nejsou vynálezem internetu. Už ve starověku lidé šířili nepravdivé zprávy – často záměrně, aby poškodili jiné nebo si upevnili moc.

Krásným historickým příkladem mohou být právě ty příklady, které jsme si ukazovali - Marie Antoinetta, Vikingové, Nero,... v jeho případě lidé potřebovali viníka a hledali jednoduché vysvětlení pro velkou tragédii, objevily se fámy a pomluvy. A protože je šířili lidé, kteří Nera neměli rádi, přenesly se dál – až do dnešních učebnic.

Co to ukazuje? Že i dávno před internetem se lidé nechávali ovlivnit nepravdivými příběhy pokud jim nabízely silný zážitek, viníka a jednoduché vysvětlení složitých událostí.

A přesně to se děje i dnes – místo požáru Říma máme dnes pandemii, války nebo migrační krize. A místo posvátných svitků máme internet a YouTube.

Spolufinancováno Evropskou unií

Proč je důležité se bavit o dezinformacích?

Spolufinancováno
Evropskou unií

Výzkumy, statistiky

Studie Oxfordského Internetového Institutu (2021)

Na sociálních sítích 1 z 5 zpravodajských odkazů (20 %) vedl k obsahu, který obsahoval dezinformace nebo zavádějící informace.

Pew Research Center – Šíření dezinformací na YouTube (2021)

Průzkum zjistil, že 1 z 4 videí doporučených na YouTube na základě algoritmu obsahoval dezinformace nebo pocházel z neověřených zdrojů.

Studie MIT (2018) ukázala, že falešné zprávy se šíří až 6x rychleji

než pravdivé informace. To naznačuje, že i když jsou dezinformace menšinou celkového obsahu, šíří se výrazně rychleji a širší měrou, což zvyšuje pravděpodobnost, že s nimi uživatelé přijdou do kontaktu.

Podle analýz NewsGuard a Avaaz

až 40 % amerických uživatelů Facebooku pravidelně interaguje s obsahem, který byl identifikován jako falešný nebo zavádějící

Spolufinancováno Evropskou unií

Demagog
... více, než si myslíme
73 % české populace vnímá dezinformace* jako problém.
Více než 60 % české populace považuje šíření dezinformací* za ohrožení bezpečnosti České republiky.
Zadavatelem průzkumu je Univerzita Karlova, resp. CEDMO, a dodavatelem společnost MEDIAN. Sběr dat 9.–25. února 2024, 3 007 respondentů. Projekt Demagog.cz je součástí konsorcia CEDMO.
* Respondenti odpovídali na otázku: „Jak závažným problémem je podle Vás šíření nepravdivých a manipulativních informací (někdy též označovaných jako ‚dezinformace') po internetu?"

Senioři ve věku 65–74 let používající internet ve vybraných státech Evropy (%)

Zdroj: Eurostat 2024

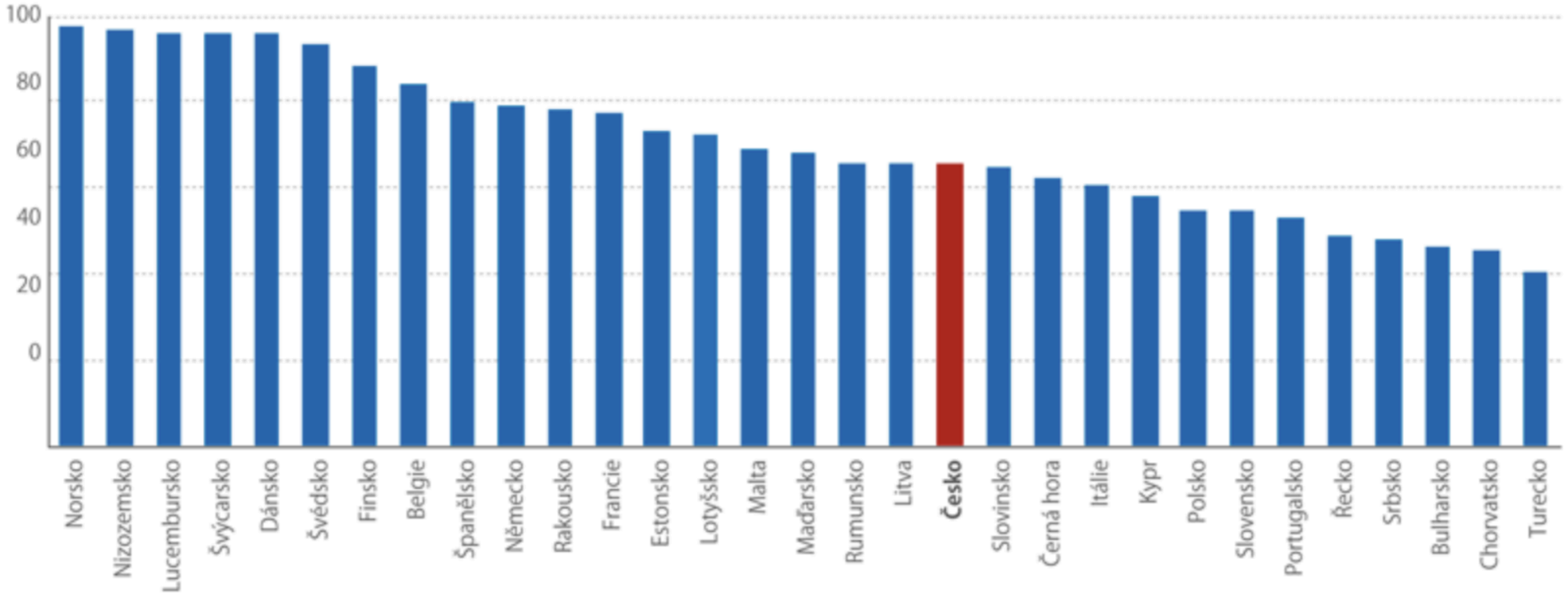

ALE! Také ⅓ českých seniorů je digitálně vyloučena

Alespoň základní digitální dovednosti ovládá čtvrtina českých seniorů

Spolufinancováno Evropskou unií

DIGITÁLNÍ STÁŘÍ

V Česku vlastní mobilní telefon 97 % seniorů. Internet v něm má 39,7 %.

45 % hledá na internetu informace o zdraví

51,1 % seniorů čte na internetu zprávy

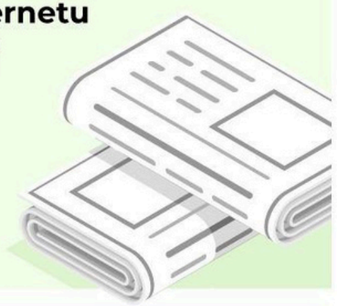

45,2 % na něm hledá zboží

48,2 % využívá internet k e-mailové komunikaci

Zdroj: ČSÚ 2024

Spolufinancováno Evropskou unií

EVROPA V DATECH

DEZINFORMACE

Senioři, nebo vzdělaní? Studie překvapila. Kdo nejvíc věří dezinformacím

Dle zprávy ze Světového ekonomického fóra jsou dezinformace největší riziko, kterému budeme v následujících letech čelit.

I vysoce vzdělaní lidé (např. univerzitní profesoři) se nechají zmást informacemi, jejichž formulace působí objektivním dojmem a pocházejí z webových stránek se vzhledem oficiálních webů.

Spolufinancováno Evropskou unií

Proč jsou dezinformace problém?

Bez ověřených a spolehlivých informací:

- se můžeme vážně ohrozit na zdraví (např. během covidu lidé pili bělidlo nebo odmítali léčbu),
- můžeme uvěřit nenávisti a podpořit nebo dokonce spáchat násilí (např. útoky na 5G vysílače, nenávist vůči určitým skupinám)
- špatně se rozhodujeme – o volbách, o sobě, o druhých,
- vzniká zmatek a nedůvěra – nevíme, komu nebo čemu věřit.
- **Dezinformace mají dopad – na naše zdraví, vztahy i společnost.**

Spolufinancováno Evropskou unií

Skupina mužů z Floridy prodávala bělidlo jako lék na covid-19. Opírali se i o slova prezidenta Trumpa

Ve Spojených státech obžalovali 62letého muže a jeho tři syny, kteří prodávali zředěnou verzi chlorového bělidla a vydávali ji za zázračný lék na covid-19. Informovala o tom v pátek agentura DPA. Látku prodávanou pod názvem MMS nabízeli muži prostřednictvím neexistující církve, aby se vyhnuli kontrole úřadů.

Miami 22:51 10. července 2020 Tento článek je více než rok starý

Jaký chcete Český rozhlas? Váš názor nás zajímá. Vyplňte dotazník.

ZPRÁVY, KTERÉ JSTE NEČETLI

Pentagon tají cenu renovace Trumpova speciálu. Stovky milionů mohou jít z peněz na jaderné zbraně

Bývalou biatlonistku Dahlmeierovou zasáhl při expedici v Pákistánu skalní sesuv. Je vážně zraněná

Co přinese Trumpovo ultimátum? Putin má větší plány než jen válku, obává se Rádio

Bělidlo není zázračný lék – příběh globálního klamu

Co je MMS (Miracle Mineral Solution)?

Chemikálie oxid chloričitý, určená pro bělení textilu a dezinfekci vody, byla v době pandemie propagována jako zázračný lék na covid, rakovinu, autismus a další nemoci.

Klíčoví aktéři:

Jim Humble (USA) – původce MMS, bývalý scientolog, založil tzv. "Církev Genesis II", která prodávala MMS jako "svátost".

Mark Grenon (USA) – vůdce církve Genesis II, se syny MMS prodával. Výdělky během pandemie stouply z 32 000 USD → 123 000 USD měsíčně (cca 740 000 Kč → 2,8 milionu Kč).

Andreas Kalcker (Německo/Španělsko) – samozvaný „biolog“, vystupoval na mezinárodních fórech, vydával knihy a videa.

➤ Obviněn v Argentině ze smrti pětiletého chlapce (2020), hrozí mu až 25 let vězení.

Jak to šířili dál?

Online videa, Facebook skupiny, knihy, církve, „léčebné balíčky“.

Důraz na „probuzené“ lidi, odpor k očkování a nedůvěru v instituce.

Prodávali přímo na webech jako Kalcker.com, MMSforhealth.com nebo v e-shopech menších distributorů.

Reálné dopady:

USA: přes 16 000 případů otrav, z toho 2 500 dětí do 12 let.

Lidé MMS pili, kapali si ho do očí, nosu, dávali dětem i zvířatům.

Spolufinancováno Evropskou unií

DEZINFORMACE

„Výhodný“ covid balíček: bělidlo a rady, jak jej pít. Expolitik ČSSD vydělává na dezinformacích

Lukáš Valášek, Adéla Jelínková
14. 2. 2022 05:30 • 7 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Jan Kořínek v roce 2014 kandidoval na starostu Prahy 16. Neúspěšně. Až do roku 2018 ale seděl v tamním zastupitelstvu.
Autor • www.vizeradotin.cz

Domů / Oxid chloričitý 6x10 ml + kniha Sbohem covide

Oxid chloričitý 6x10 ml + kniha Sbohem covide

900,00 Kč

S DPH

Balení obsahuje:

- **Oxid chloričitý - vyrobený elektrolýzou 6x10 ml** (Použití: bělení textilu)

- **kniha "Sbohem covide"** : přináší ucelený a rychlý náhled na problematiku oxidu chloričitého spolu s přesnými

návody a postupy na jednotlivé fáze COVID 19.

UPOZORNĚNÍ !!! - Nejedná se o knihu s podobným názvem (Bye Bye Covid), kterou vydalo sdružení Comusav.

Počet 1 PŘIDAT DO KOŠÍKU

Bělidlo a návod, jak s ním údajně léčit covid. Balíček, který sociální demokrat Kořínek nabídl na svém e-shopu. | Foto: czchem.cz

Spolufinancováno Evropskou unií

A co Česko? MMS se prodávalo i tady

Jan Kořínek (ČSSD)
– místní politik z Prahy 16, začal během pandemie prodávat MMS na webu Narita Dox
– k chemikálii přibaloval knihu „Sbohem, covide“, která propagovala MMS jako léčbu
Zisky jeho firmy Narita Dox v roce 2020:
více než 1 milion Kč tržeb
dalších 600 000 Kč v pohledávkách
(v předchozím roce přitom tržby jen cca 250 000 Kč)

Propojil se s českými dezinformátory, např.:
Jakub Netík – dezinformátor s milionovými dluhy, na Facebooku šířil MMS jako „léčbu“, odkazoval na **Kalckera, posiloval Kořínkovu nabídku**

Napojení na globální scénu:
Kalckerova kniha byla přeložena i do češtiny a volně šířena
Ve „Sbohem, covide“ i v online kruzích se přímo cituje Kalcker a jeho CDS protokol
Web Kořínkovy firmy odkazoval na zahraniční videa a fóra, kde figurovali Kalcker, Grenon aj.

Etický problém:
Lidé umírali nebo se vážně poškodili na základě falešné naděje – zatímco jiní na tom vydělali statisíce až miliony.

Spolufinancováno Evropskou unií

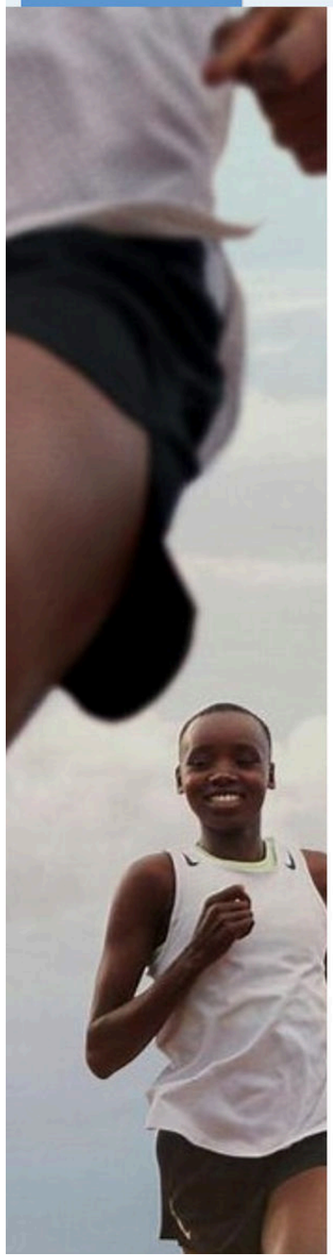

Lhala o úmrtí seniorů po očkování. Musí se omluvit a zaplatit náhradu čtvrt milionu

Lukáš Valášek

Aktualizováno 14. 1. 2022 17:20

Jana Peterková šířila na sociálních sítích nepravdivou zprávu, že v domově pro seniory v Měšicích u Prahy zemřelo po očkování proti koronaviru několik seniorů. Podle zjištění Aktuálně.cz Městský soud v Praze ve čtvrtek nepravomocně vyhověl žalobě organizace, která se o seniory stará. Peterková se za lež musí omluvit, zaplatit náhradu škody čtvrt milionu a videa smazat. Peterková se hodlá odvolat.

DEZINFORMACE

Jak fungují dezinformace na sociálních sítích?

Facebook a další platformy dezinformační profily opakovaně blokují

Proč dezinformace nezmizí jedním klikem?

Stejní aktéři se ale rychle objevují znovu pod novou identitou

Boj s dezinformacemi proto není jednorázový zásah,
ale dlouhodobý proces

Jak ale ověřovat informace?

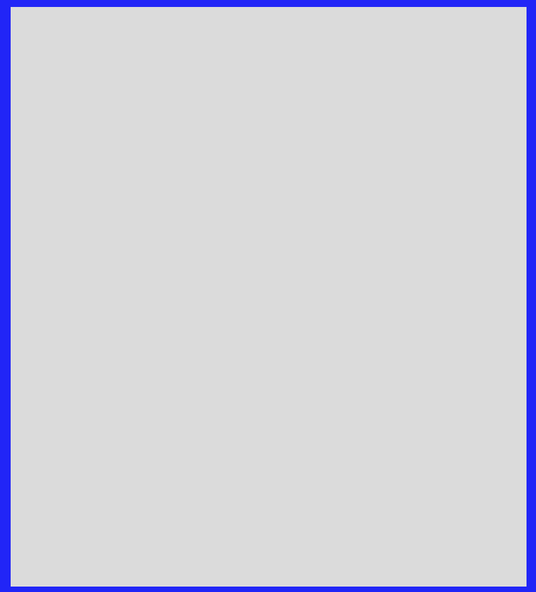

Spolufinancováno
Evropskou unií

JAK OVĚŘOVAT INFORMACE?

- Podle klíčových slov
- Hledání obrázků
- Zpětné vyhledávání obrázků
- Překlad webu do češtiny
- Pomocí mapy
- (S asistencí AI)

Spolufinancováno
Evropskou unií

Pojďme si to vyzkoušet

Spolufinancováno Evropskou unií

Marcela Pražáková se cítí – cítí se zklamaně.
30. července v 21:00 ·

Zatím, co jsem viděla Vámi nafocené zboží, tak prakticky z toho NIC nekupujeme! Sláva. Jen mě kapku zarazilo pesticidové kafe a kakao?! Kupujeme jen zrnkovou kávu do vlastního mlínku (rozpustnou jsme odbourali již před lety), máme s mužem oba nižší tlak, a také si se synkem rádi dáme k snídani granko a k tomu domácí loupáček s vlastní marmoškou. Je ještě nějaký kafíčko a kakao BEZ fujtajblíků?! Děkuji Vám.

16 79 komentářů 1 sdílení

To se mi líbí Odpovědět Sdílet 6 d Upraveno

Renata Vavrochová Urbášková
Pozor,i na zrnkové kávě to je!!

To se mi líbí Odpovědět Sdílet 5 d

Anabell Lugresiová
Já dneska Granko vyhodila taky žába už je všude vidím děs .

5

To se mi líbí Odpovědět Sdílet 1 t

Lenka Hanáková
5 d ·

Proč je žabka i na bananech

5 21 komentářů 5 sdílení

To se mi líbí Okomentovat Sdílet

Napište odpověď...

Anna Jandová
Banány už dávno nekupuji 6

To se mi líbí Odpovědět Sdílet 4 d

Renata Vavrochová Urbášková
Jde o postřik a vpichy. Nějaký člověk dělal.test,koupil banán se žábou a druhý jiný.

15 12 komentářů 6 sdílení

To se mi líbí Komentář Sdílet

Petr Lukeš
Zavolám na pobočku Orion. Řeknu, že mně vždy chutnaly kaštany. Ale nyní ne. S žábou už ne, přibližně čtyřicet lidí už díky mě tento hnůj nekupuje. A toto může udělat každý z nás, to bude propad tržeb 💰.

To se mi líbí Odpovědět 9

Žabka- Databáze potravin kterým se vyhnout.

Dominika Cirakova
25. července v 16:45 ·

🐸 KAŽDÝ KROK 🐸 ŽABY

Pamatujete na hru 😤 hledejte rozdíl ? Stačí najít tuhle 💣

👉Upozornění na jakých produktech je možné vidět logo žáby a v jakých obchodních řetězcích.

Ingredience: většinou 💣 GMO cukr, GMO palmový tuk, GMO mouka, mléko, kakao, káva jsou geneticky Navíc obsahují ATRAZIN, je to herbicid 👉endokrinní ničitel, který demaskulinizuje muže, může mimo jiné snížit hladinu testosteronu 🙈

Ani žába tam nemusí být, aby člověk věděl, že to není jídlo, ale jed (jed=jed)💣 Názor si udělejte sami 🙈🤦‍♀️

PS: ÚROVEŇ TOXICITY 2023

Petra Machová
29. července v 20:52 ·

IKEA... Mňam

Žabka- Databáze potravin kterým se vyhnout.

To se mi líbí Okomentovat Sdílet

Petr Štěpnička
Bojkot, co jiného! 3

To se mi líbí Odpovědět Sdílet 1 t

Spolufinancováno Evropskou unií

DEZINFORMACE

Žáby

V sobotu jsme měli navštěvu a přinesla čokoládové bonbóny. Holky si dali po jednom bonbónu. Když návštěva odešla, tak jsem si taky jeden rozbalil.

Nevím proč,tak jsem k němu čuchnul a něco se mi nezdálo. Hned na to jsem šel pátrat po obale, kde jsem našel značku se žabkou. Asi tak před měsícem jsem se dočetl že produkty takto označené obsahují nějaké svinstvo.

Druhy den jsem vytáhl bonbóny s obalem s koše a jel za kamarádku co vlastní přístroj na fregvence(BICOM). Nestačili jsme se divit.
BICOM nám odhalil co vtomto čokoladovem produktu se nachází (sparkprocejn, oxid grafenu,měď, nějaký konzervanty na bázi herbicidů.) A dnes ranní kupila kamarádka něco jako tatranku , jmenuje se to KATKA, a když se doma na to podivala pozorně byla tam taky značka s žabičkou.

Píšu to proto aby se tato informace dostala mezi lidi,protože spousta lidi nemá ani páru čím nás tenhle stát a EU krmí.

HOAX

VYVRÁCENO!

OVĚŘOVNA: Znak žáby neoznačuje škodlivé potraviny. Naopak, je to důkaz dodržování standardů

Značka představuje potvrzení, že dané potraviny byly vypěstovány v souladu s ekologickými pravidly, ale i lidskoprávními standardy, říká expertka Michalea Kožmínová z Asociace pro mezinárodní otázky.

iROZHLAS / Jul 2, 2023

Experti z VŠCHT vyvracejí fámu. Potraviny s logem žabky neobsahují kovy, pesticidy ani hmyz

Internet zaplavily zprávy o zdravotní závadnosti výrobků s logem žáby. Údajně jsou radioaktivní, obsahují hmyz a životu nebezpečné látky. Jak to doopravdy je a proč si dezinformátoři vybrali logo mezinárodní organizace pečující o životní prostředí, se…

Dvojka / Nov 5, 2023

Level Up

Pojďme si zkusit HRU

Spolufinancováno Evropskou unií

NA CO SI DÁT POZOR

Spolufinancováno
Evropskou unií

ZDROJ (KDO?)

🔍 Jak začít:

Vždy se podívejme na to, kdo zprávu píše nebo šíří. (Respektive vytvořil nebo zveřejnil.)

Je jasné, kdo je autorem zprávy?

Známe tento zdroj?

Můžeme mu věřit?

❗ Na co si dát pozor:

Podezřelá jména, anonymita, napodobeniny (např. Český rozhlas vs. CeskyRozhlas.xyz)

Pozor na přeposlané zprávy v emailu nebo v aplikacích jako WhatsApp nebo Messenger.

💡 Proč:

Důvěryhodnost zdroje zásadně ovlivňuje kvalitu informací.

Když nevíme, kdo za sdělením stojí, nemůžeme mu slepě věřit.

Spolufinancováno Evropskou unií

Pozor na podezřelou adresu:

www.ct24.cz ✅ vs. www.ct24-news.online ❌

Možná sem dát i ten příklad s Klímou a Hodrostrong?

Jak poznat podezřelou URL adresu

🌐 Zprávy od důvěryhodných médií mají známé webové adresy.

❌ Podezřelé adresy často napodobují známé (např. ct24.live-portal.com).

👉 Nečtěme jen název – **podívejme se na celý odkaz**.

Spolufinancováno Evropskou unií

https://cs.iphonea2.com/Jak-zjistit%2C-zda-byla-va%C5%A1e-zpr%C3%A1va-WhatsApp-p%C5%99eposl%C3%A1na/

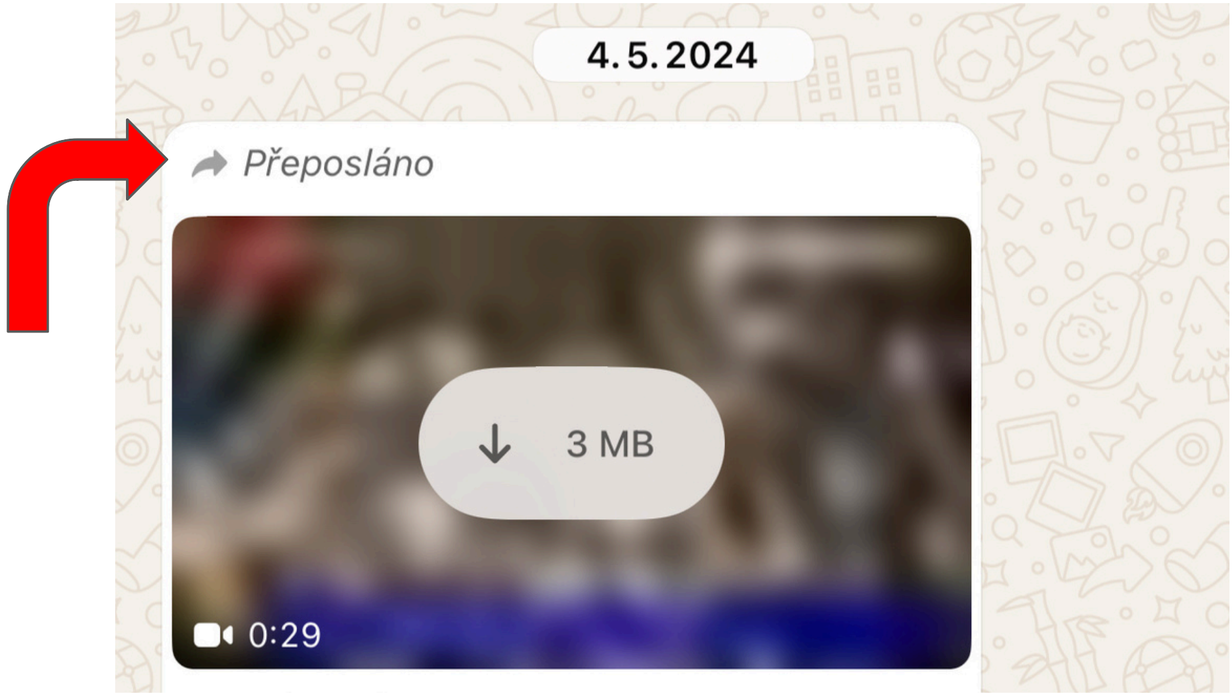

Spolufinancováno Evropskou unií

OBSAH (CO?)

🔍 Jak začít:

Vždy si text důkladně a pečlivě přečteme.

Přečtěme si celý článek – nejen titulek.

Co nám autor chce říct?

Co je obsahem sdělení?

Co přesně se tvrdí?

❗ Na co si dát pozor:

Silná slova (šokující, děsivé, zakázané…)

Překroucené nebo neúplné informace

Nenechme se zmást nadpisem

Chybějící souvislosti

💡 Proč:

Když je obsah zjednodušený nebo vytržený z kontextu, posiluje to naši emocionální reakci a snižuje schopnost kriticky přemýšlet

I polopravda může být zavádějící.

Spolufinancováno Evropskou unií

PŘÍJEMCE (KOMU?)

🔍 **Jak začít:**

Vždy se zamyslím nad tím, proč text přišel zrovna mně.

Komu je sdělení určeno?

Na jaké publikum to cílí?

Jsem já cílovka?

❗ **Na co si dát pozor:**

Pozor na specifika pro danou věkovou nebo sociální skupinu.

Cílené manipulace – např. zprávy apelující na seniory, rodiče, děti, nemocné, obavy z budoucnosti...

💡 **Proč:**

Dezinformace často využívají slabiny nebo obavy konkrétních skupin.

Pokud víme, že jsme cílovka, můžeme si dát větší pozor.

Spolufinancováno Evropskou unií

VZHLED (JAK?)

🔍 **Jak začít:**

Vždy se podívám na to, jak je zpráva psaná. Agresivně? Smutně? Naléhavě?

Jakou má formu – text, video, obrázky?

Snaží se mě sdělení rozrušit, nebo informovat?

❗ **Na co si dát pozor:**

Pozor na CAPS LOCK, vykřičníky!!!, **tučné a zbarvené texty.**

Emoce → zlost, strach, pobavení.

Rychlé sdílení bez kontroly.

💡 **Proč:**

Forma sdělení má často za cíl „obejít rozum“ a zasáhnout nás přímo na emocích.

To snižuje naši schopnost kritického myšlení.

Spolufinancováno Evropskou unií

DŮVOD (PROČ?)

🔍**Jak začít:**

Zamyslím se nad tím, proč bylo sdělení vytvořeno.

Co tím autor sleduje?

Má z toho zisk (kliknutí, prodej, vliv)?

❗**Na co si dát pozor:**

Na zprávy, které -

- tlačí na jednu pravdu
- vyzývají k okamžitému sdílení
- silně podporují určitou ideologii
- zpochybňují všechny ostatní

💡 **Proč:**

Když rozpoznáme záměr, snáze odhalíme manipulaci.

Většina dezinformací není „jen tak“ – často za nimi stojí peníze, moc nebo ideologie.

Spolufinancováno Evropskou unií

FACT-CHECKING?

Spolufinancováno
Evropskou unií

Kam se obrátit, když si nejsme jistí

- Google vyhledávač
- www.demagog.cz
- www.manipulatori.cz
- Chatboty (ALE pozor)
- SOS Nebojme se zeptat rodiny, knihovníka nebo lektora

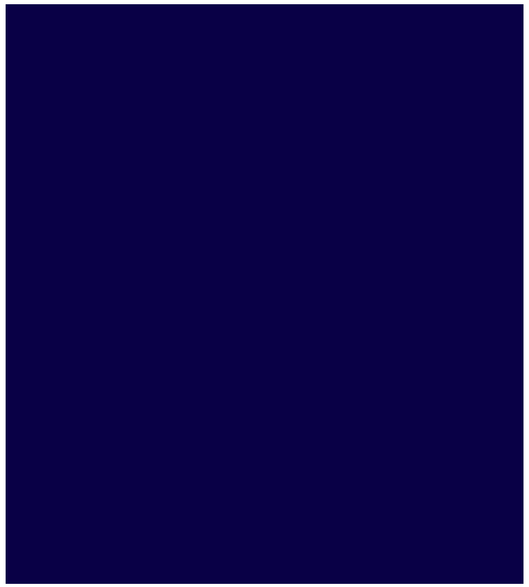

Spolufinancováno Evropskou unií

FACT-CHECKINGOVÉ weby (příklady):

Ověřovna Českého rozhlasu
Hoax.cz
Napravoumiru.afp.com
Demagog.cz
Faktícke.info
...

Spolufinancováno
Evropskou unií

MediaRating
made by nfnz

O projektu
Metodika
Seznam změn
Zpět

Zpravodajské weby

Aktualizováno 3. 2. 2023

A

Aktuálně.cz
aktualne.cz

A

České noviny
ceskenoviny.cz

A

Deník N
denikn.cz

nfnz.cz/rating-medii

Spolufinancováno
Evropskou unií

Co když ale někdo šíří dezinformace?

Spolufinancováno
Evropskou unií

ELPIDA Transitions FAKT?

Předmět: Fwd: Fwd:

DĚSIVÉ! SDÍLEJTE!!!

Jak reagovat, když naši blízcí sdílí konspirace a mylné informace

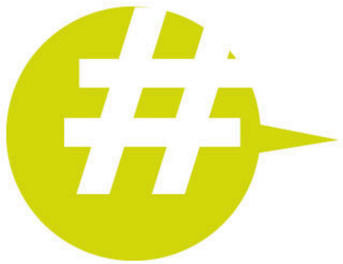

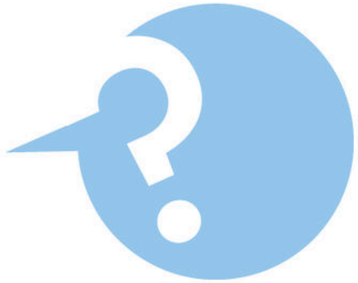

Spolufinancováno Evropskou unií

Odkaz

kdyz-nekdo-blizky-veri-dezinformacim.pdf (jsns.cz)

Spolufinancováno Evropskou unií

V České republice lze šíření dezinformací postihnout několika způsoby, ale právní rámec pro takové situace není vždy přímočarý. Šíření dezinformací jako takové není v ČR trestným činem, ale některé dezinformace mohou spadat pod zákon, pokud splňují určité podmínky.

Pomluva – Pokud dezinformace poškodí dobrou pověst nebo čest konkrétní osoby, může jít o pomluvu podle trestního zákoníku (§ 184 TZ). Tento čin se týká především fyzických osob, ale může být vztažen i na firmy a jiné organizace.

Šíření poplašné zprávy – Pokud dezinformace způsobí veřejnou paniku nebo nepokoje, může být hodnocena jako šíření poplašné zprávy (§ 357 TZ). Tento zákon pokrývá dezinformace, které vyvolávají u veřejnosti vážné obavy, a vztahuje se na zprávy, které nejsou pravdivé.

Nenávistné projevy a podněcování k nenávisti – Pokud dezinformace obsahuje nenávistné projevy proti skupinám osob na základě rasy, národnosti, náboženství, etnika, nebo sexuální orientace, může se kvalifikovat jako podněcování nenávisti (§ 356 TZ).

Poškození práv cizích osob – Jestliže dezinformace porušuje práva druhé strany nebo způsobí majetkovou újmu, lze zasáhnout podle § 181 TZ.

Zákon o regulaci reklamy a nekalé obchodní praktiky – V případech, kdy dezinformace zahrnují nepravdivé informace v rámci obchodní činnosti, může být situace řešena podle zákona o regulaci reklamy.

Útok na úřední osobu nebo veřejnou činnost - V případech, kdy je dezinformace šířena proti orgánům veřejné moci nebo úředním osobám a ohrožuje jejich činnost, může být také předmětem právního postihu.

V praxi se postih dezinformací stává náročným, protože je třeba dokázat úmysl původce dezinformace a jeho cíle. Obecné šíření nepravd, které nezpůsobí přímé škody nebo nepodněcuje k nenávisti, obvykle není trestně postihováno, protože svoboda projevu je chráněna Ústavou ČR.

Spolufinancováno Evropskou unií

Jak nenaletět dezinformacím – praktické rady

☑️ Zpomalme – nevěřme všemu hned

❗ Pozor na poplašné zprávy

🚫 Nepřeposílejme, pokud si nejsme jistí

🌐 I to, co je „jen na internetu“, je skutečné

✳️ Rozlišujme mezi tím, co jsme dostali, a co jsme si sami našli

🤝 Může se to stát každému – to nevadí

🔎 Hledejme ověřené zdroje (sami si informaci ověřte na internetu

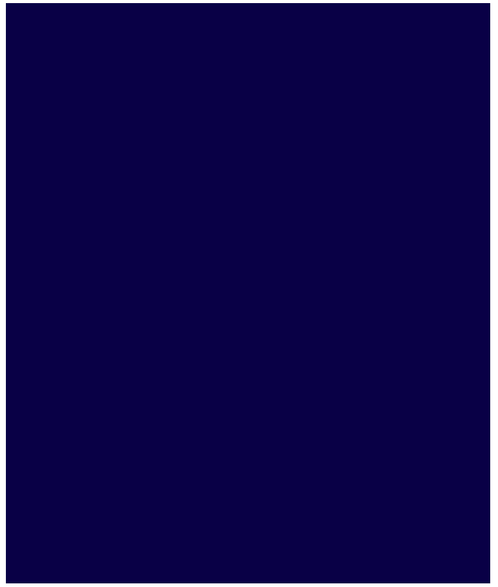

Spolufinancováno Evropskou unií

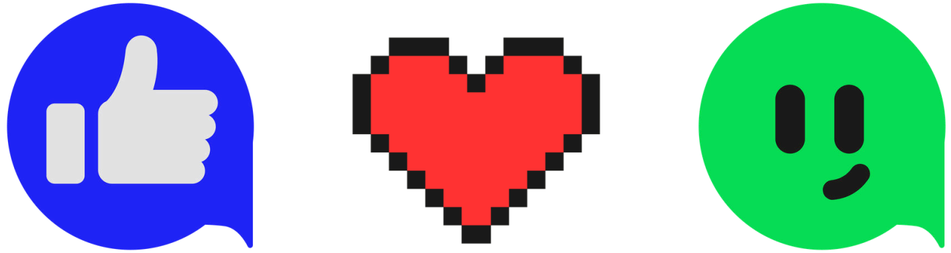

www.levelup.fundacionmaldita.es/cz

www.faktjokurz.cz

www.elbot.cz

www.medialka.elpida.cz

www.transitionsmedia.org

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

DEZINFORMACE

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

„CNN: Rusko potvrdilo, že USA nastražily virus Covid-19“

A) Falešná citace
B) Satira
C) Padělání médií (fake news)
D) Řetězová zpráva

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

☑ Správně: C) Padělání médií (fake news)

Spolufinancováno Evropskou unií

„Sdílejte to! EU zakáže pěstování brambor na vlastním pozemku“

A) Satira
B) Fake news
C) Poplašná zpráva
D) Falešná citace

Spolufinancováno Evropskou unií

☑ **Správně: B) Fake news**

Spolufinancováno
Evropskou unií

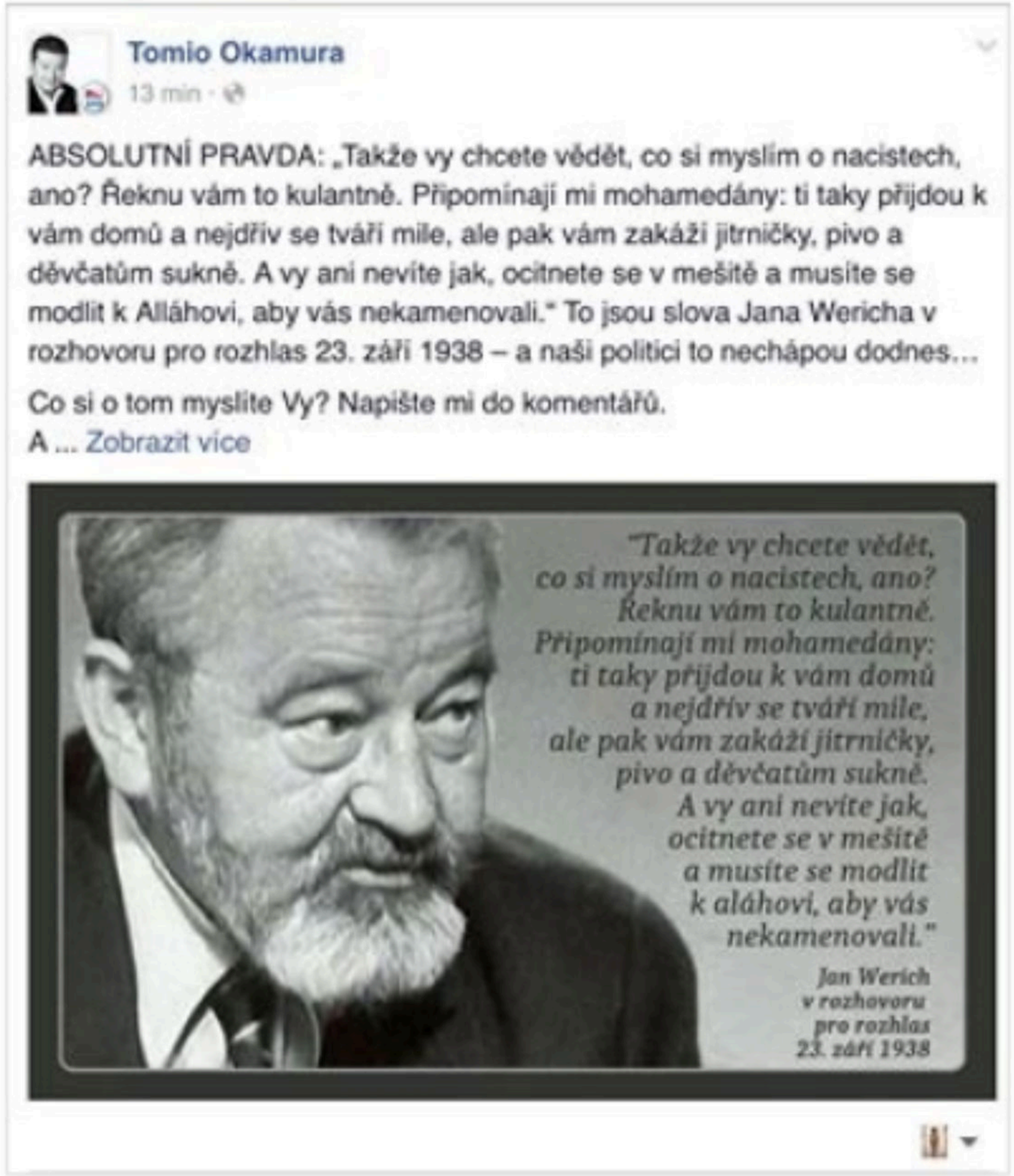

A) Satira
B) Falešná citace
C) Skutečný výrok
D) Reklama

☑ **Správně: B) Falešná citace**

Spolufinancováno
Evropskou unií

Jak odhalit falešné citáty na internetu?

Širé dálavy internetu jsou sluncem zalitou krajinou nekonečné zábavy, kronikou košatého všelidského vědění a studnicí užitečných informací na dosah ruky. Má však – nikterak překvapivě - i svou odvrácenou tvář. A právě té se budeme věnov...

iDNES.cz / Jun 15, 2016

Falešné citáty a jejich obhájci

Náš web se už vícekrát věnoval vyvracení vyfabulovaných citátů. Připomeňme podvrhy připisované Karlu IV., Edvardu Benešovi, Alainu Delonovi, Otto von

Manipulátoři.cz / Jan 30, 2020

Spolufinancováno Evropskou unií

„Země je ve skutečnosti plochá a NASA to tají“

A) Konspirační teorie
B) Satira
C) Poplašná zpráva
D) Dezinformace s citací

Spolufinancováno Evropskou unií

✅ **Správně: A) Konspirační teorie**

Spolufinancováno
Evropskou unií

„Regály jsou prázdné, vláda skrývá pravdu o přicházejícím kolapsu“

A) Satira
B) Poplašná zpráva
C) Fake news
D) Řetězová zpráva

Spolufinancováno Evropskou unií

☑ **Správně: B) Poplašná zpráva**

Spolufinancováno
Evropskou unií

„Za 3 dny končí možnost získat respirátory zdarma – klikněte zde“

A) Reklama
B) Podvod / Scam
C) Řetězová zpráva
D) Napodobení oficiální instituce

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

☑ Správně: B) Podvod / Scam

Spolufinancováno Evropskou unií

„Podívejte se, co řekl prezident Zeman o migrantech – video zde!“

A) Fake news
B) Clickbait
C) Reklama
D) Satira

Spolufinancováno Evropskou unií

☑ **Správně: B) Clickbait**

Spolufinancováno
Evropskou unií

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

plakát/
pracovní list do hodiny

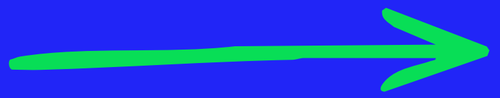

Spolufinancováno
Evropskou unií

Level Up

var.1

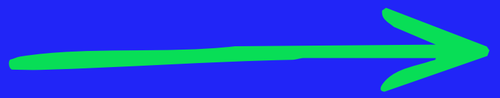

Spolufinancováno Evropskou unií

9 - JAK SPOLU MLUVIT

Přišla vám od blízkého tato zpráva:

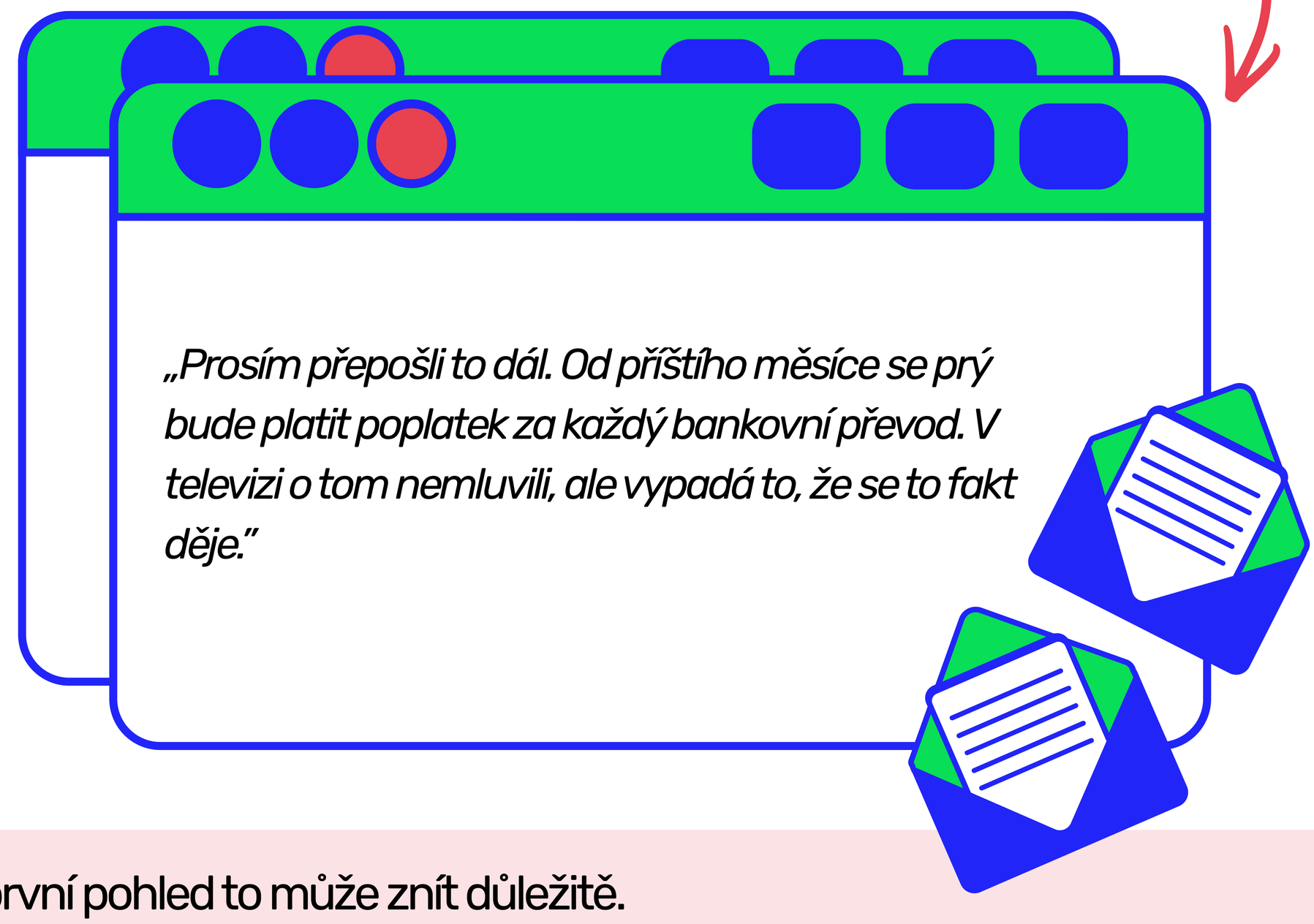

„Prosím přepošli to dál. Od příštího měsíce se prý bude platit poplatek za každý bankovní převod. V televizi o tom nemluvili, ale vypadá to, že se to fakt děje."

Na první pohled to může znít důležitě.
Nejste si ale jistí, jestli je to pravda.

Co byste odpověděli?

Napište krátce, co byste tomu člověku poslali zpět:.

Malá nápověda:

Cílem není mít pravdu.
Cílem je zachovat vztah a otevřít prostor k přemýšlení.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Transitions

9 - JAK MLUVIT O VĚCECH, NA KTERÝCH SE NESHODNEME

1

Co nefunguje:

- **"To je dezinformace!"** (druhý se cítí napaden)
- **"Jak můžeš něčemu takovému věřit?"** (ponižující)
- **"Já ti to vysvětlím..."** (povýšené)
- **Posílat odkazy na fact-checky** (málokdo je čte)
- **Hádat se na sociálních sítích** (většinou nikoho nepřesvědčíte)

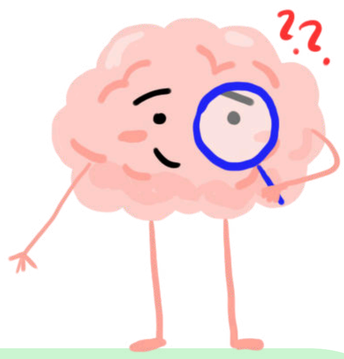

2

Co si uvědomit

Někdo chce, abychom se hádali. Konflikt mezi lidmi je často cílem, ne vedlejší efekt. Algoritmy sociálních sítí jsou navíc nastavené tak, aby nám ukazovaly to, co nás rozčiluje.

Většina lidí, kteří sdílí pochybné informace, to nedělá ze zlého úmyslu. Chtějí varovat, pomoct, být užiteční. Útok na informaci je pro ně útok na ně samotné.

3

Co může fungovat:

Ptejte se, nepoučujte – "Kde jsi to slyšel?" "Co tě na tom zaujalo?"
Přiznejte vlastní nejistotu – "Já taky úplně nevím, jak to je."
Sdílejte pochybnost, ne verdikt – "Něco mi na tom nesedí, ale možná se pletu."
Nabídněte společné ověření – "Pojďme se na to podívat spolu."
Nechte to být – Ne každý rozhovor musí skončit shodou.
Vztah je důležitější než vítězství.

4

Kdy to má smysl?

Diskuze je důležitá, pokud má sloužit k rozhodnutí, nebo pokud blízký člověk podléhá podvodům či mylným informacím s dopadem na zdraví nebo životní. **Tam za to stojí bojovat. Kde přesně to má cenu – to si musí každý zvážit sám.**

Zajímá vás tohle téma víc? Ozvěte se nám (Tereza.Baubinova@tol.org).
Můžeme u vás v knihovně uspořádat ověřovací dílnu, strávit spolu příjemný čas a zahrát si na sherlocky.

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

var.2

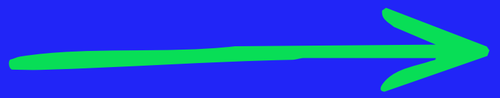

Spolufinancováno
Evropskou unií

5 - KDYŽ VZHLED KLAME

Level Up

Podívejte se na článek jako detektiv.

Všímejte si detailů.

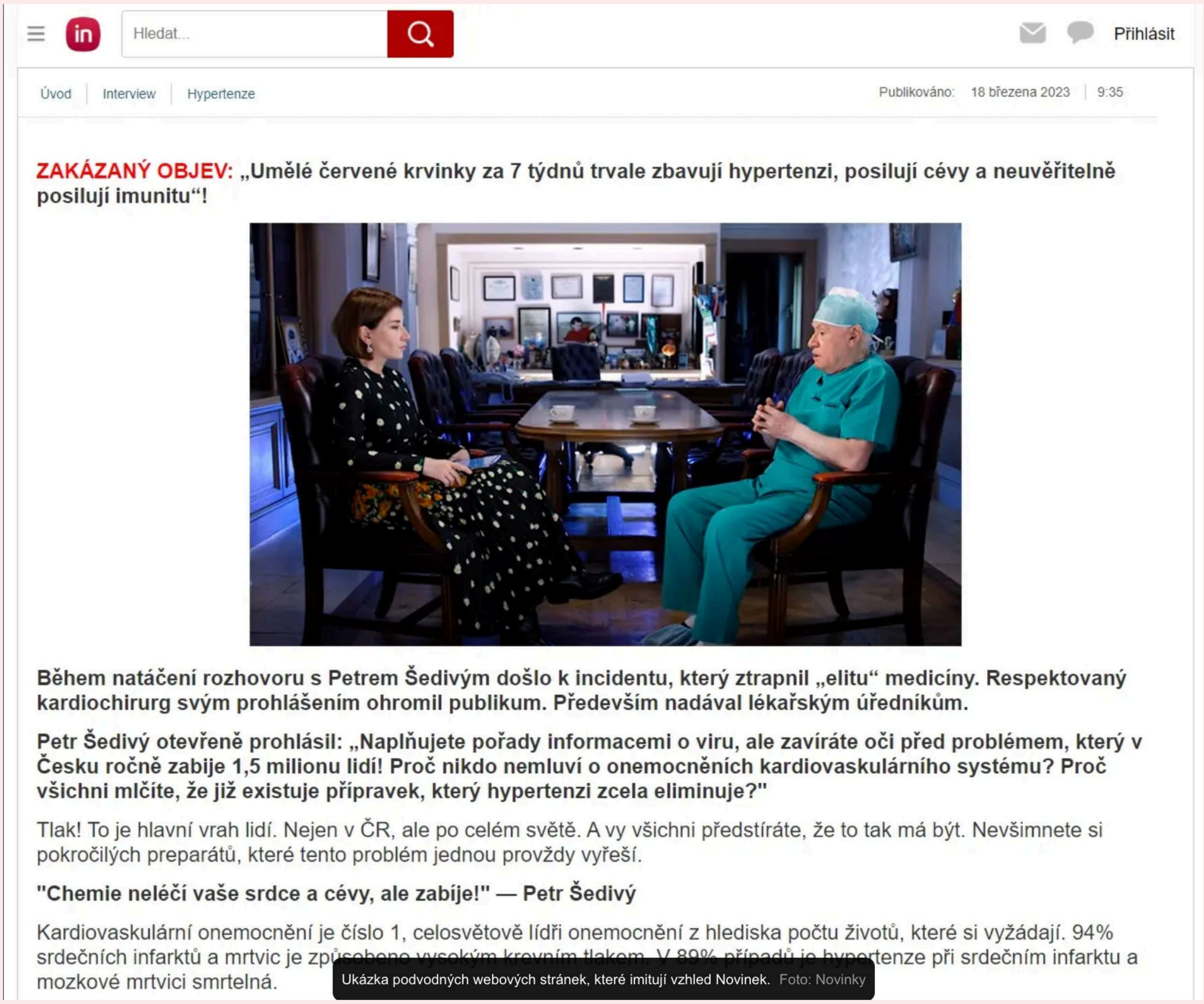

Co na této stránce vyvolává dojem důvěryhodnosti? Najděte alespoň 3 prvky.

ŘEŠENÍ

Stránka působí důvěryhodně, protože:

1) napodobuje vzhled známého média (logo, menu, rozložení stránky)
2) používá odborně znějící jazyk a „experta“
3) obsahuje fotografii a datum vydání
4) míchá skutečná fakta s nepravdivými tvrzeními

!!!Právě kombinace pravdy a manipulace je nejzákeřnější.

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

5 - POZOR, TOTO JE PODVRH

Co jste právě viděli?

Ukázka dezinformace – záměrně vytvořeného obsahu, který má mást. Není to názor, chyba ani nekvalitní práce. Je to vědomá manipulace. Obsah může být částečně pravdivý – proto je to tak zákeřné.

JAK TO FUNGUJE?

KDO? Autor neexistuje nebo se vydává za někoho jiného. Web parazituje na dobrém jménu skutečného média.

CO? Reálná fakta smíchaná s nepravdami. Fotografie může být skutečná, ale s falešným popiskem.

JAK? Napodobuje prvky zpravodajských webů – rozložení stránky, sekce, menu.

KOMU? Šíří se uměle pomocí falešných účtů a botů.

PROČ? Toto se nestane náhodou ani omylem. Někdo vědomě vytvořil web, který mate.

Pozor na past

U dezinformace stačí, že vyvolá zmatek, pochybnosti, hádky mezi lidmi.

I když dezinformaci odhalíte, škodu už napáchala.
Počítá se s odhalením – protože pak si řeknete: "Nikomu se nedá věřit. Všichni lžou." (My ale už víme, že se reálným informacím můžeme dopátrat)

Skutečný cílem dezinformací tedy není přesvědčit o jedné lži, ale zpochybnit všechno. A to je ta past.

Co můžete udělat? Toto běžný člověk často nezvládne odhalit sám – a to je v pořádku. Proto existují novináři a ověřovatelé; těm se také často říká fact-checkeři. Mezi přední projekty věnující se právě tomuto fact-checkingu (tedy ověřování informací) patří Demagog.cz, Ověřovna! (iRozhlas), “AFP Na pravou míru” či iniciativy jako CEDMO.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

5 KLÍČOVÝCH OTÁZEK, KTERÉ VÁM POMOHOU K ODHALENÍ DEZINFORMACÍ

1 KDO

Kdo je autorem?

Zjistěte, kdo zprávu nebo obsah vytvořil. Pokud není autor jasně uveden, nebo o něm nemůžete najít spolehlivé informace, zpozorněte.

2 CO

Co je obsahem?

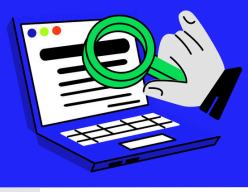

Nezastavujte se u titulku. Přečtěte si celou zprávu a všimněte si, zda se jedná o fakta, názory nebo třeba satiru.

3 JAK

Jak je to prezentováno?

Dávejte si pozor na emotivní jazyk, dramatické vizuální prvky nebo obrázky vytržené z kontextu – mohou být zavádějící.

4 KOMU

Kdo je cílovou skupinou?

Dezinformace míří na vaše předsudky. Pokud máte pocit, že vám dává úplně za pravdu, zastavte se a ověřte si to – právě tehdy jsme nejzranitelnější.

5 PROČ

Proč byl obsah vytvořen?

Zamyslete se, proč byl tento obsah vytvořen. Snaží se vás přesvědčit, pobavit, nebo ovlivnit vaše názory? Pokud motiv není zřejmý, buďte opatrní.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci pro použití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP - 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

VĚDA, KLIMA A ZDRAVÍ

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

Věda pomáhá řešit problémy: nemoci, změna klimatu, nové technologie…

ALE: VĚDECKÉ INFORMACE SE DAJÍ I ZNEUŽÍT NEBO DEZINTERPRETOVAT.

🔍 Rys	❌ Dezinformace	☑️ Věda
Zdroje	Chybí, jsou anonymní, nebo pochybné	Ověřené, odborné, s jasným původem (studie, výzkum)
Jazyk	Emocionální, vyhrocený, šokující („lži!“, „pravda, kterou vám neřeknou“)	Neutrální, popisný, opatrný („naznačuje“, „dle dat“)
Cíle	Vzbudit strach, šok, nenávist, sdílení	Vysvětlit, najít pravdu, ověřit hypotézy
Přístup k chybám	Nepřipouští omyl, tvrdí, že má „jedinou pravdu“	Přiznává nejistotu, mění se na základě nových důkazů
Důkazy	Žádné, nebo zkreslené, vytržené z kontextu	Transparentní, testovatelné, opakovatelné
Odborníci	„Pseudoodborníci“ bez relevantního vzdělání	Odborníci s prověřenou kvalifikací a publikacemi
Závěry	Jednoznačné, konečné, senzacechtivé	Otevřené, často s upozorněním na limity výzkumu

Co jsou vědecké dezinformace?

Záměrné překrucování faktů z výzkumu (např. o očkování, CO_2, výživě).

Vznikají z různých důvodů:
strach, zisk, ideologie.

Šíří se skrz média, sociální sítě i „alternativní odborníky“.

Spolufinancováno Evropskou unií

Kvůli dezinformacím týkajícím se klimatu hrozí, že:

1) Bude narušena důvěru ve vědu

- oslabí se veřejná podpora opatření v oblasti změny klimatu
- objeví se překážky provádění politik a mezinárodní spolupráci v oblasti změny klimatu
- je podkopávána demokracie

2) V březnu 2024 přijala Komise sdělení o řízení klimatických rizik, **v němž se zavazujeme bojovat proti dezinformacím o klimatu.**

Spolufinancováno Evropskou unií

VIDEO

Spolufinancováno
Evropskou unií

AKTIVITA

Spolufinancováno
Evropskou unií

Příspěvek od MUDr. Ivan David

MUDr. Ivan David
12. května ·

Větrná energie zabíjí klima: Jak jsou větrné turbíny škodlivé pro životní prostředí

Větrná energie je mnohými vnímána jako maják naděje v boji proti změně klimatu – ale zpráva vědeckého blogu TKP vykresluje ponurý obraz této formy výroby energie. Pod názvem „Větrné turbíny škodí životnímu prostředí, lidem, zvířatům a rostlinám více než jakýkoli jiný zdroj energie“ autor Dr. Peter F. Mayer zkoumá ekologické i zdravotní důsledky expanze větrných elektráren.

Zejména infrazvuk vydávaný turbínami a otěr toxických látek z lopatek rotoru jsou podezřelé z poškození lidí a zvířat. „Infrazvuk se šíří až padesát kilometrů a může způsobit vážné poškození zdraví lidí a zvířat,“ uvádí zpráva. U slepic je pozorována mortalita vajec.

Zpráva také poukazuje na mikroskopické částice ze skleněných a uhlíkových vláken, které jsou kontaminovány chemikáliemi, jako je PFAS a bisfenol A (plast). Ty se podle TKP dostávají do potravního řetězce vzduchem a půdou – detekovatelné například v játrech divočáků a mušlích.

Kromě zdravotní složky zpráva také zpochybňuje klimatickou rovnováhu: odlesňování kvůli výstavbě větrných elektráren, například v Rakousku a Skotsku, vedlo ke zničení velkých ploch lesů, a tím ke propadu odbourávání CO2. Větrné turbíny navíc mění atmosférické tlakové poměry, což podle článku dokonce podporuje oteplování a prašnost v Evropě.

Závěr je, že větrná energie je „technicky a ekonomicky neudržitelná“.

Spolufinancováno Evropskou unií

AFP Na pravou míru

Kontakt Čeština

Neexistují žádné důkazy o tom, že by větrné elektrárny významně měnily počasí nebo přispívaly ke změně klimatu

Spolufinancováno Evropskou unií

Zveřejněno 27/11/2024 v 16:03 | Článek přečtete za 6 min |

Autor: Ladka MORTKOWITZ, Till EICHENAUER, AFP Czech Republic, AFP Německo

VĚDA, KLIMA A ZDRAVÍ

https://napravoumiru.afp.com/doc.afp.com.36NB6V4

📌 Proč to není pravda?

- Studie z německého Helmholtz-Zentrum Hereon byla nesprávně interpretována: autoři uvedli, že větrné farmy mohou ovlivnit **lokální** proudění vzduchu, ale **vliv na globální klima je zanedbatelný** — a nelze ho odlišit od běžné roční variability teplot a slanosti PesaCheck.

- Jak uvádí PesaCheck: „Wind farms do not add additional heat (globally)… they change the horizontal and vertical distribution in temperature (locally)“ Greenpeace+3PesaCheck+3Dulas+3.

- Širší vědecký konsenzus potvrzuje, že **větrné turbíny přispívají k redukci CO_2 emisí**, nikoliv k oteplování planetární atmosféry

TYPICKÉ ZNAKY DEZINFORMACÍ O KLIMATU

Zpochybňování vědeckého konsenzu

– „Vědci se neshodnou.“ (Přes 97 % klimatologů potvrzuje, že změna klimatu je způsobena člověkem.)

Falešné grafy a vytržená data

– Použití krátkých časových úseků, které zkreslují trend (např. „za poslední 3 roky se ochladilo“).

Využívání výjimek

– „Je zima, tak žádné globální oteplování není.“ (Klimatická změna ≠ počasí v jednom dni.)

Opakování mýtů

– „CO_2 je přirozený, tak nemůže škodit.“ / „Změny tu byly vždy.“

– Ignoruje rozsah a rychlost dnešních změn.

Podezírání z utajené agendy

– „Je to spiknutí, aby nás zdanili nebo ovládli.“ (Typický konspirační rámec.)

Falešní experti

– „Inženýr tvrdí, že změna klimatu není skutečná.“ (Není klimatolog, ale vydává se za odborníka.)

Útoky na klimatickou politiku

– Zpochybňování opatření jako zbytečných, škodlivých, přehnaných.

Spolufinancováno Evropskou unií

Akta X
3.3K followers

Bill Gates představil plán na novou sérii genových injekcí, které budou určeny pro Afriku

Spoluzakladatel Microsoftu Bill Gates plánuje využít Afričany jako pokusné králíky pro další sérii nových mRNA injekcí upravujících genetiku.

Říká jim vakcíny, ale my víme, že to nejsou vakcíny, alespoň ne v tradičním slova smyslu. Americké soudy dokonce rozhodly, že mRNA séra nelze považovat za vakcíny.

Celý článek: https://aktax.cz/bill-gates-predstavil-plan-na-novou-serii-genovych-injekci-ktere-budou-urceny-pro-afriku/

Sledujte nás na Telegramu: https://t.me/aktaxcz

Collapse caption ↑

Spolufinancováno Evropskou unií

Příspěvek překrucuje soudní rozhodnutí i Gatesovu investici, mRNA vakcíny genetiku nemění

Příspěvek šířící se na facebooku tvrdí, že Bill Gates má v plánu využít Afričany jako pokusné králíky pro injekce…

DemagogCZ /

Spolufinancováno Evropskou unií

DEZINFORMACE A ZDRAVÍ

Podvody týkající se zdraví zahrnují prodej léků, zařízení, potravin nebo kosmetiky, u kterých se neprokázala jejich účinnost.

Abyste se chránili, rozpoznávejte varovné signály, jako jsou:

- **Zázračný lék**
- **Rychlá oprava**
- **Starověký lék**
- **Tajná přísada**
- **Vědecký průlom**

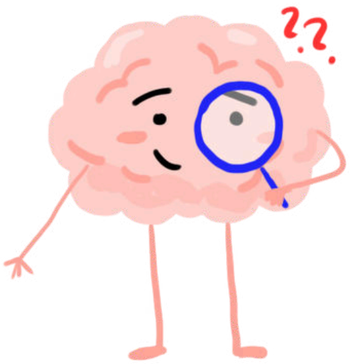

Spolufinancováno Evropskou unií

Marian Bojko-boj za přímou demokracii nikdy nevzdám
about 3 weeks ago

Podle studie provedené ve Velké Británii elektrická vozidla znečišťují životní prostředí mnohem více než jejich protějšky na benzin a naftu.
https://volnyblog.news/studie-zjistila-ze-elektricka-auta-…/
Šlo o studii nezávislé globální testovací a výzkumné skupiny Emissions Analytics z roku 2022.

VOLNYBLOG.NEWS
Studie zjistila, že elektrická auta znečišťují 1850krát více n…
Studie zjistila, že elektrická auta znečišťují 1850krát více než auta na be…

1.4K 173 2.2K

Spolufinancováno Evropskou unií

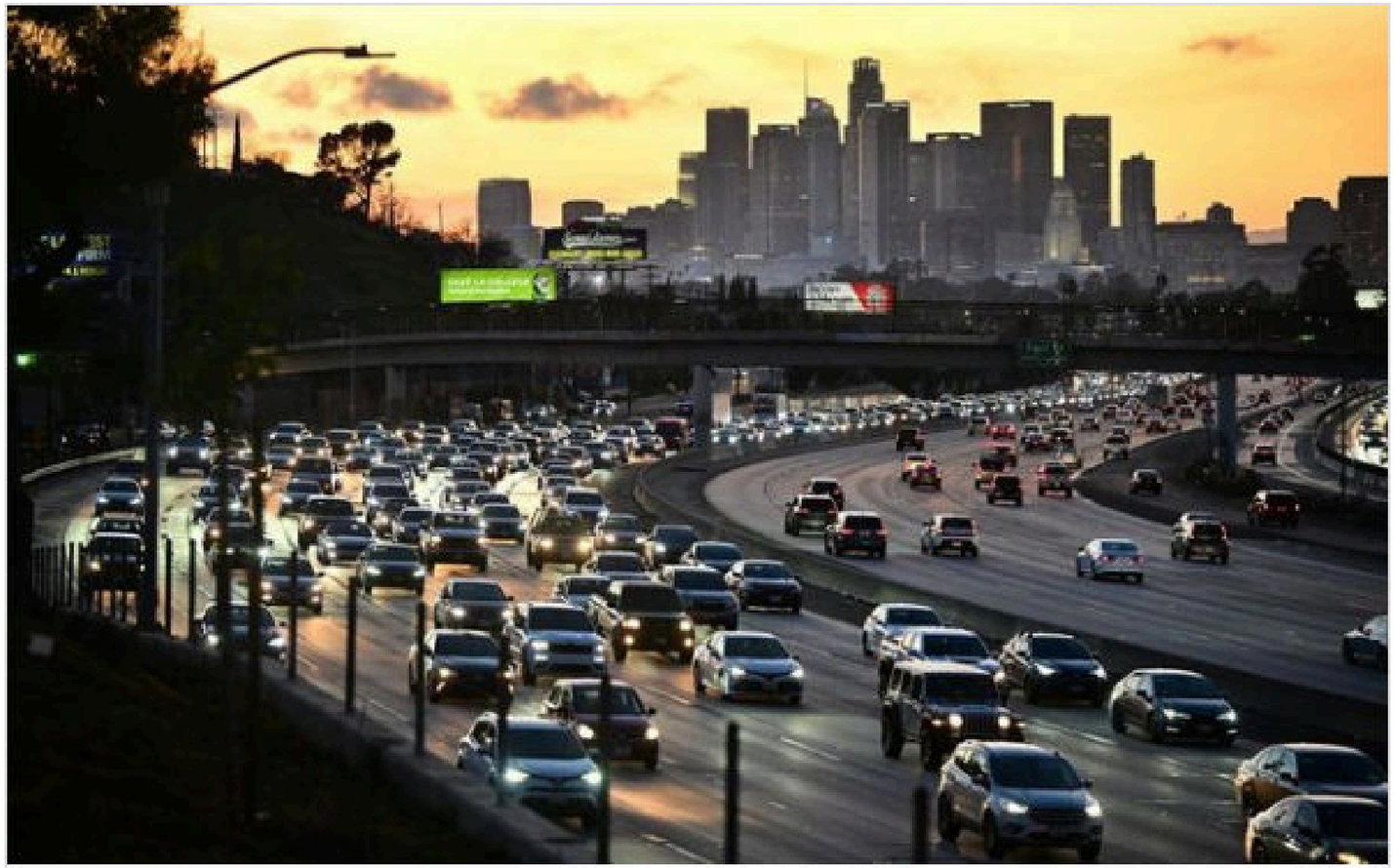

Britská studie nezjistila, že elektromobily znečišťují ovzduší více než auta se spalovacími motory

„Podle studie provedené ve Velké Británii elektrická vozidla znečišťují životní prostředí mnohem více než jejich protějšky na benzin a naftu," tvrdí tento příspěvek na Facebooku z 16. března 2024, který sdílelo více než 2 200 uživatelů.

CEDMO / Apr 4, 2024

Spolufinancováno Evropskou unií

zračné pilulky…

ČT1 | Česká televize 1

Klouby byly zničené! Prakticky jsem se stal invalidou. …

.

ČT1 | Česká televize 1

Klouby byly zničené! Praktick…

Pinterest

Pin en Různé

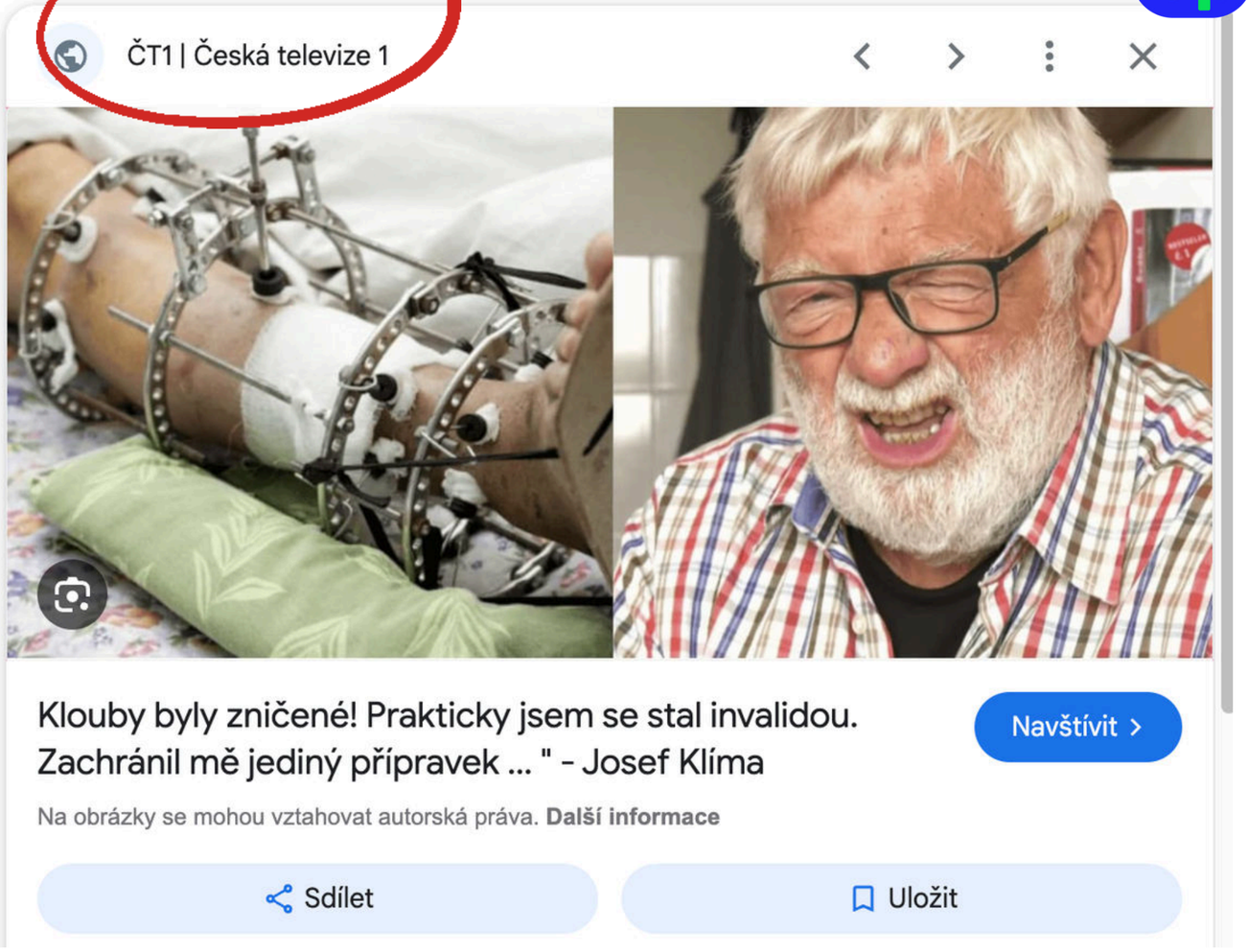

Spolufinancováno Evropskou unií

25.04.2024

"Klouby byly zničené! prakticky jsem se stal invalidou. Zachránil mě jediný přípravek ... " - Josef Klíma

Jak veliký Josef Klíma skončil na invalidním vozíku kvůli kloubům zničeným artrózou a co mu pomohlo se znovu postavit na nohy.

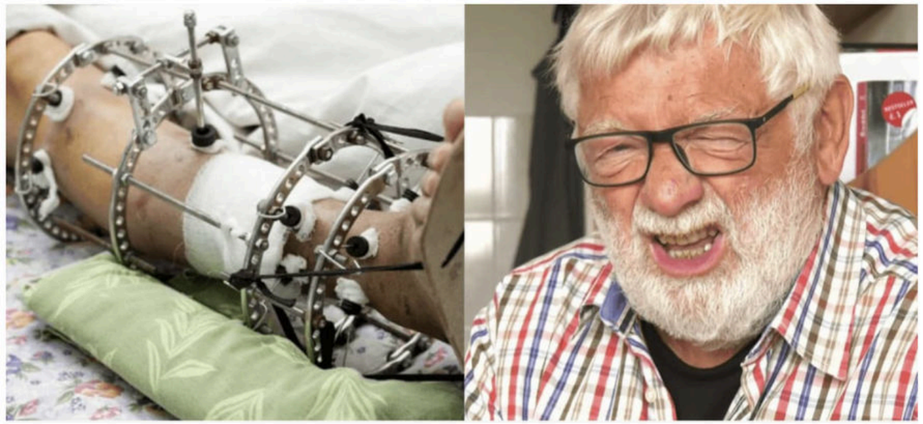

Josef Klíma
je český novinář, spisovatel a televizní reportér, jeden ze zakladatelů české investigativní žurnalistiky.

Od redakce: nezapomeňte dočíst až do konce! Dále rozhovor s odborníkem MUDr. Vladimírem Benešem, ve kterém upřímně řekne, jak rychle a efektivně obnovit klouby a navždy zapomenout na bolest!

Korespondent: Dobrý den, pane Klímo. Děkujeme, že jste souhlasil nám poskytnout tento exkluzivní rozhovor. O vašem zdraví se hodně mluví. Někteří dokonce tvrdí, že vás viděli na invalidním vozíku. Co z toho všeho je pravda?

Josef Klíma: Dobrý den. Bohužel ano, to nejsou výmysly. Na invalidním vozíku jsem byl, i když jen krátce.

Ale i pár měsíců na invalidním vozíku mi stačilo k tomu, abych na sobě pocítil všechny "kouzla" takového života.

Spolufinancováno Evropskou unií

VĚDA, KLIMA A ZDRAVÍ

earntelegramway10.life/land/

Pozastaveno

Spustit znovu a aktualizovat

25.04.2024

"Klouby byly zničené! prakticky jsem se stal invalidou. Zachránil mě jediný přípravek ... " - Josef Klíma

Jak veliký Josef Klíma skončil na invalidním vozíku kvůli kloubům zničeným artrózou a co mu pomohlo se znovu postavit na nohy.

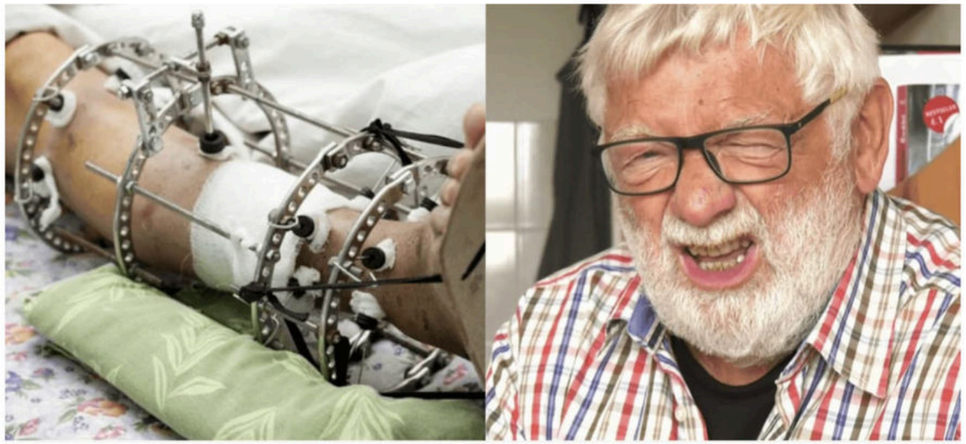

Josef Klíma

je český novinář, spisovatel a televizní reportér, jeden ze zakladatelů české investigativní žurnalistiky.

Od redakce: nezapomeňte dočíst až do konce! Dále rozhovor s odborníkem MUDr. Vladimírem Benešem, ve kterém upřímně řekne, jak rychle a efektivně obnovit klouby a navždy zapomenout na bolest!

Korespondent: Dobrý den, pane Klímo. Děkujeme, že jste souhlasil nám poskytnout tento exkluzivní rozhovor. O vašem zdraví se hodně mluví. Někteří dokonce tvrdí, že vás viděli na invalidním vozíku. Co z toho všeho je pravda?

Josef Klíma: Dobrý den. Bohužel ano, to nejsou výmysly. Na invalidním vozíku jsem byl, i když jen krátce.

JAK POSTUPOVAT?

Spolufinancováno Evropskou unií

Google

Hondrostrong

Nákupy | Obrázky | Videa | Zprávy | Recenze | Tablety | Dr max | Mast

Všechny filtry | Nástroje | Bezpečné vyhledávání

Přibližný počet výsledků: 179 000 (0,35 s)

Sponzorováno

cz.healthlabspharm.com
https://cz.healthlabspharm.com › hondrostrong

Nejlepší produkt - Hondrostrong 890.00 Kč

Doprava Zdarma. Přírodní složení. Sleva Až 50%. Objednejte Si Ještě Dnes! 890.00 Kč. Ujistěte se, že počkejte na náš telefonát pro potvrzení vaší...

Sponzorováno

hondrostrong-shop.online
https://www.hondrostrong-shop.online

Nakupujte online Hondrostrong | Hondrostrong 50% sleva

Zde najdete známý **Hondrostrong** s 50% slevou. Kupte nyní online **Hondrostrong**. **Hondrostrong** Speciální produkt za unikátní cenu. Rychlé doručení. Nová cena. 50% sleva.
Kupte zde · Online nabídka · Nakupujte online · Objednat teď

Sponzorováno

mall.cz
https://www.mall.cz

HONDROSTRONG FORTE krém na klouby, chrupavky nebo kosti

✓ Identita firma byla ověřena — Potřebujete poradit s výběrem? Rádi vám poradíme s výběrem zboží. Stovky e-shopů na...

Sponzorováno

Sponzorováno

Hondrostrong
890 Kč
Healthlabs Phar.
Doprava zdar…
890,00 Kč/1ct
Z webu Crow…

Hondrostrong Forte 50 ml
950 Kč
Allegro.cz
+ doprava za …
★★★☆☆ (4)
Z webu Google

Hondrostrong
890 Kč
cz.healthlabsph.
Doprava zdar…
890,00 Kč/1ct
Z webu Shop…

Ozonicon emulgel 100g
509 Kč
BENU.cz
+ doprava za …
★★★★½ (44)
Z webu Heur…

BrainMax Lipozomální…
999 Kč
BrainMarket.cz
+ doprava za …
Z webu Google

ProfiChondro Original Kloub…
979 Kč
BENU.cz
+ doprava za …
Z webu Heur…

Ministerstvo zdravotnictví

https://www.mzcr.cz › uploads › 2020/09 › Hon... PDF

Výrobek HondroStrong k léčbě onemocnění kloubů

Výrobek **Hondrostrong** je na webových stránkách prezentován jako objev českého studenta Petra. Mládka, který „získal nejvyšší ocenění v medicíně v ČR za vývoj ...

1 stránka

Dr. Max lékárna

https://www.drmax.cz › zeptejte-se-lekarnika › hondros...

Hondrostrong

Pěkný den,. ne. Jen upozorním, že přípravek **Hondrostrong** je uveden na stránkách ministerstva zdravotnictví mezi neseriózními nabídkami výrobků na internetu ...

MALL

https://www.mall.cz › znacka › hondrostrongforte

HONDROSTRONG FORTE | MALL.CZ

Složení je zaměřeno na obnovení mobility, nezpůsobuje vedlejší účinky. Zdůrazňujeme, že ji může použít každý, kdo má problémy s kloubní tkání.

iROZHLAS

https://www.irozhlas.cz › zpravy-domov › overovna-po...

OVĚŘOVNA: Podvodné weby zneužívají tvář novináře Klímy

před 7 dny

INOVAČNÍ VÝROBEK!

HONDRO **STRONG**

- V 99% případech **obnovuje tkáně** poškozených kloubů!
- **Zastavuje bolest** během 10 minut.
- Vrací kloubům pohyblivost **po 14 dnech!**
- **Uzdravení a podpora kloubů** na mikro úrovni.
- Zapatentovaný vzorec, **nemá analogy!**

SPECIÁLNÍ NABÍDKA!

890czk

do konce akce zbývá:

11 : 04 : 15

hodin minut sekund

Uveďte jméno:

Uveďte telefon:

OBJEDNAT

Za akční cenu zbývá balení:7

V tomto případě je zneužita tvář novináře Klímy, který upozorňuje na zázračný přípravek, po jehož aplikaci ho okamžitě přestaly bolet všechny klouby. Tuto tezi potvrzuje – opět ve smyšleném rozhovoru – známá tvář doktora Vladimíra Beneše (použitá fotografie pochází z přebalu Benešovy knihy), který konspirativně dodává, že přípravek žádná z lékáren nenabízí proto, že by poté už nemohla na utrpení lidí, kteří se s bolestí kloubů potýkají, dlouhodobě vydělávat.

MUDr. Vladimír Beneš
autor metodiky preventivní kineziterapie a práce s pohybovým aparátem

Spolufinancováno Evropskou unií

"Klouby byly zničené! prakticky jsem se stal invalidou. Zachránil mě jediný přípravek ... " - Josef Klíma

Jak veliký Josef Klíma skončil na invalidním vozíku kvůli kloubům zničeným artrózou a co mu pomohlo se znovu postavit na nohy.

VYVRÁCENO

Josef Klíma

je český novinář, spisovatel a televizní reporté[r] [...] akladatelů české investigati[vní] [...]ky.

Od redakce: nezapomeňte dočíst až do konce! Dále rozhovor s odborníkem MUDr. Vladimírem Benešem, ve kterém upřímně řekne, jak rychle a efektivně obnovit klouby a navždy zapomenout na bolest!

Ka[...]

‚Falešný Pirk' stále doporučuje přípravky na srdce. Prodejce na dotazy reagoval nátlakem a urážkami

Je na černé listině lékového úřadu a přesto se na něj stále objevuje reklama třeba na sociálních sítích. Řeč je o přípravku Cardiform „na čištění cév", jehož prodejci se neštítí zneužívat také jmen v oboru uznávaných autorit – Petra Neužila a Jana Pirka. Ti přitom nemají s přípravkem vůbec nic společného. Server iROZHLAS.cz proto jednoho z prodejců pod skrytou identitou kontaktoval. Následoval nátlak na koupi přípravku a urážky.

Praha 5:00 21. 10. 2023 **(Aktualizováno: 15:05 21. 10. 2023)**

Autorka
Tereza Čemusová

Další texty autorky:

- Unijní soud ‚umazal' Česku asi 470 milionů z více než miliardové pokuty za chyby v zemědělských dotacích
- V kauze korupce v nemocnicích je 42 podezřelých zakázek za 175 milionů. Stát je firmám nevyplatil

ZPRÁVY, KTERÉ JSTE NEČETLI

Tlak Putina na Rusy je dramatický. V dalších letech může zavést sociální rating jako v Číně, tvrdí expertka

Pithart: Československo

iROZHLAS

OVĚŘOVNA: Podvodná stránka prodává neregistrovaný lék, zneužívá při tom jména kardiologa Neužila

Na internetu se objevila další stránka prodávající údajně zázračný přípravek na léčbu cév. Internetoví podvodníci k tomu opět využívají taktiku nápodoby fingovaného rozhovoru s autoritou, v tomto případě s kardiologem Petrem Neužilem, kterým lék zaštiťují. Lékař ale nemá s podvodnou stránkou nic společného a od jejího obsahu se veřejně distancuje. Třeba i proto, že nabízený přípravek není podle lékového úřadu v Česku vůbec registrovaný.

OVĚŘOVNA! Praha 5:00 19. srpna 2023

Autor
Tomáš Pika

Další texty autora:

- OVĚŘOVNA: Přijdou senioři o přeplatky za léky? Ne, žádná změna neproběhla, reagují pojišťovny
- Týdeník iROZHLASu: kam mizí léky, smrt ‚ruské spojky' a kompro na politické oponenty

ZPRÁVY, KTERÉ JSTE NEČETLI

Vyhrát válku je jediná cesta, jak může Putin bezpečně opustit prezidentský úřad, míní politoložka

Pithart: Československo neuznávalo menšiny, národy spolu nedržely. I proto nás lehce obětovali v Mnichově

Lék na klouby s pečetí ministerstva zdravotnictví? 'Důrazně se distancujeme.' Falešný je i rozhovor s lékařem

CO VĚDA JE:

- **Založená na důkazech, experimentech, ověřování a korekcích.**
- **Změna názoru = síla, ne slabina vědy (např. vývoj kolem roušek).**

CO VĚDA NENÍ:

- **Vytržení z kontextu (např. graf bez osy Y).**
- **Zaměňování korelace a kauzality („kdo jí zmrzlinu, má víc infarktů“).**
- **Selektivní výběr dat nebo autorů.**

Spolufinancováno Evropskou unií

- **Zeptej se:** Kdo to říká? Má k tomu kvalifikaci?

- **Dá se to najít jinde?** (Např. ve vědeckých databázích nebo na webech jako Ověřovna ČRo, Demagog.cz, Manipulátoři.cz)

- **Obsahuje to silné emoce nebo výzvu „sdílej to hned“?** → Pozor, to je častý znak manipulace.

NÁVOD: JAK SE NENAKAZIT HOAXY O COVIDU-19

1. DVAKRÁT ČTI, AŽ POTÉ SDÍLEJ

Rozklikl jsi si ten článek? Opravdu jsi to dočetl do konce? Přibrzdi, žádný spěch, zamysli se, zda jde opravdu o důvěryhodnou informaci vhodnou k šíření.

2. MYSLI NA TŘI VĚCI: ZDROJ, ZDROJ, ZDROJ!

Kdo je autor, znáš jej? Není to falešný účet? Odkud čerpá, na koho se odkazuje? Nenech se nachytat lacinými podfukáři na síti.

3. GOOGLE JE TVŮJ KAMARÁD

Úplná pecka plná emocí, o které jsi ještě vůbec neslyšel? Použij vyhledávač a zamysli se, proč o tom nikde jinde nepíší. Možná proto, že je to výmysl a lež? Víc zdrojů, více rozumu.

4. NE KAŽDÝ, KDO MÁ FACEBOOK, JE NOVINÁŘ

„Viděl jsem na internetu“ není dobrá odpověď. „Jedna paní povídala“ není dobrý zdroj. Seriózní novináři a vědci jsou lepší než anonym z FB skupiny.

5. ŠÍŘIT INFORMACE JE SMRTELNĚ VÁŽNÁ VĚC

Šířit hoax je hanba a nebezpečná věc, protože může potenciálně ohrozit jiné. Myslí na to i trestní zákoník, ve kterém je paragraf o šíření poplašné zprávy.

6. O INTERNETU SI POVÍDEJ S PŘÁTELI

Sociální sítě jsou stále ještě nová věc a musíme se v nich všichni společně naučit orientovat. Buďme trpěliví, empatičtí a mějme snahu pomáhat si v tom, abychom byli informováni co nejlépe.

#spoluproticovid #spolutozvladnem

Zdroj / Inspirováno
Ministerstvem zdravotníctva Slovenskej republiky

Spolufinancováno Evropskou unií

VĚDA, KLIMA A ZDRAVÍ

12
Vinohradská

ZTRACENÁ DŮVĚRA. PROČ LIDÉ NEVĚŘÍ V SYSTÉM A CO S TÍM MŮŽE ČESKO DĚLAT

Matěj Skalický mluví s šéfkou Centra pro výzkum veřejného mínění Paulínou Tabery a datovým novinářem iRozhlasu Janem Cibulkou

00:00 / 23:33

PŘEPIS ROZHOVORU ↓

19. 6. 2023 | Praha
Společnost nedůvěry. Náš nový velký projekt. Jak silná je víra v konspirace? Čemu Češi věří a jak moc? A proč by nás to vůbec mělo zajímat? Odpovídají datový novinář iRozhlasu Jan Cibulka a Paulína Tabery, šéfka Centra pro výzkum veřejného mínění.

Editace: Kateřina Pospíšilová
Sound design: Jaroslav Pokorný
Rešerše: Tereza Zajíčková
Podcast v textu: Tereza Zajíčková

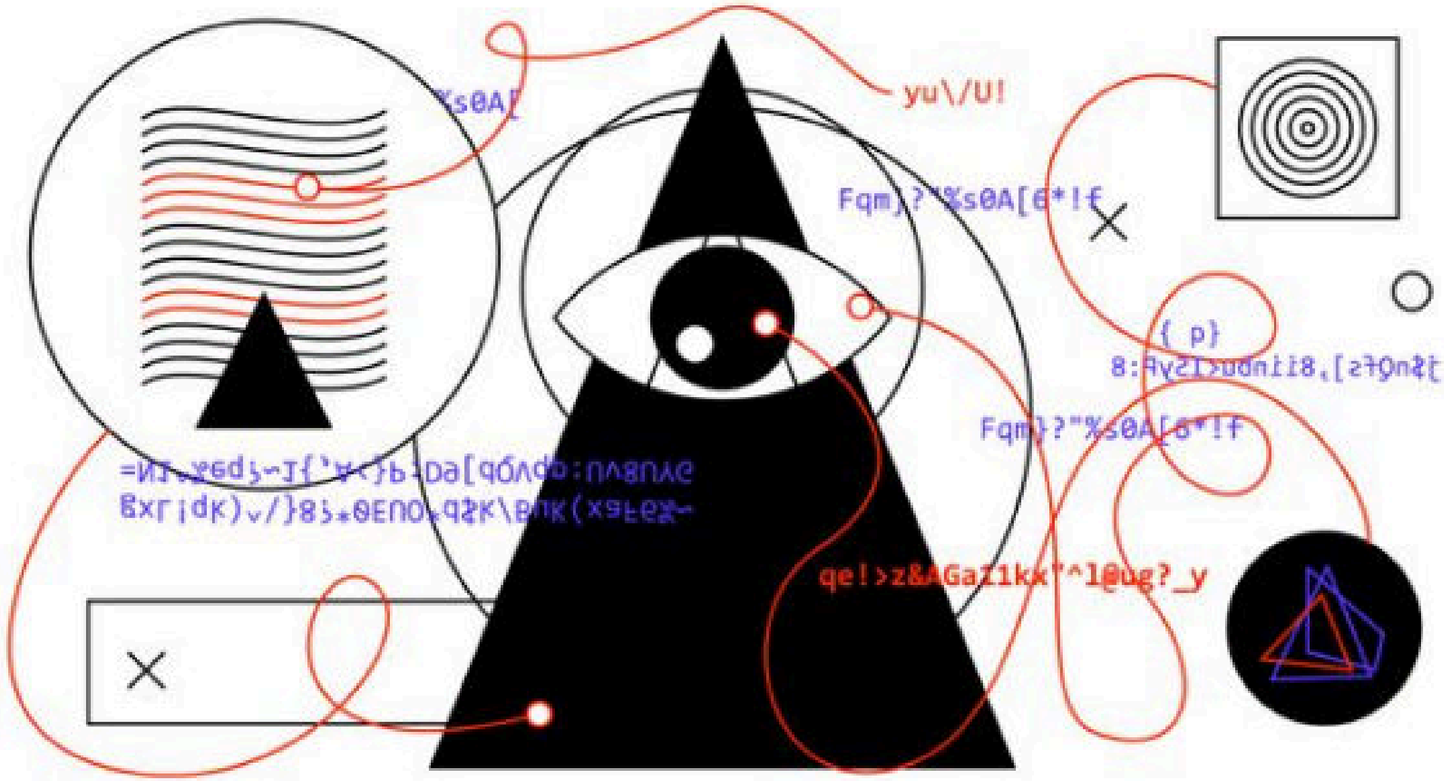

Společnost nedůvěry: konspirace na vzestupu? Ano, pokud lidé v Česku ztratí důvěru v úřady a média

Pokud člověk nedůvěřuje společnosti ani jejím institucím, jako jsou vláda, parlament, úřady či média, otevírá se prostor pro konspirace a dezinformace. Ukázal to unikátní průzkum Českého rozhlasu.

iROZHLAS / Jun 27, 2023

Skupiny lidí podle vztahu k dezinformacím a konspiracím

lidé aktivní na internetu, do 65 let

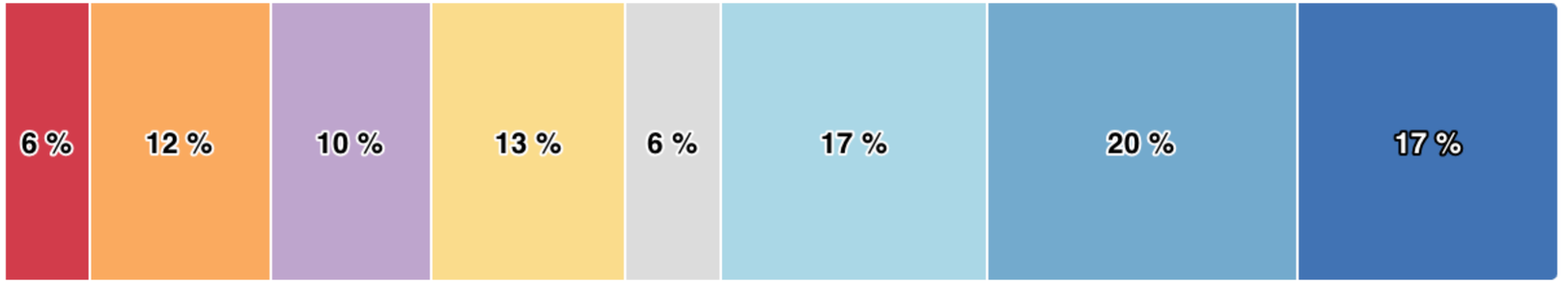

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

Václav Klaus s transparentem:
“Máme jenom jednu planetu”

JAK NENALETĚT DEZINFORMACÍM – PRAKTICKÉ RADY

1. Zkontroluj zdroj informace

– Je to důvěryhodné médium?
– Vychází článek z vědecké studie, nebo jen z „osobní zkušenosti“?
🔍 *Pozor na weby bez autorů, kontaktů a odkazů.*

2. Hledej shodu s vědeckým konsenzem

– Ve vědě neexistuje „100 názorů“, ale shoda vycházející z důkazů.
– Např. **97 % klimatologů** souhlasí, že změna klimatu je způsobena člověkem.

3. Pozor na emoce a senzace

– Nadpisy jako „Šokující pravda!“ nebo „Co vám tají lékaři!“ jsou typické pro dezinformace.
– Emoce nahrazují argumenty – buď obezřetný.

4. Sleduj datum

– Staré a neaktuální články (např. o vývoji vakcín) mohou být zavádějící.
– Věda se vyvíjí – aktuální poznání má vždy větší váhu.

5. Ověřuj tvrzení z více zdrojů

– Pokud najdeš šokující tvrzení, zkus ho zadat do Googlu nebo použij služby jako Demagog.cz, Manipulátoři.cz.

6. Nezaměňuj názor za důkaz

– „Já to cítím jinak“ není vědecký argument.
– Dezinformace často používají „osobní pravdu“ místo faktů.

7. Ptej se odborníků a uč se dál

– Máš pochybnosti o vakcíně, klimatu nebo studii? Zeptej se lékaře, učitele nebo vědce.
– Neboj se přiznat, že něčemu nerozumíš – je to znak inteligence, ne slabost.

DEZINFORMACE A VĚDA - UŽITEČNÉ ODKAZY:

https://allea.org/wp-content/uploads/2022/03/Fact-or-Fake-DP-Czech-final.pdf

https://www.idnes.cz/technet/veda/dezinformace-seniori-studie.A250310_110023_veda_alv#space-a

https://ceskepodcasty.cz/epizoda/161583

https://climate.ec.europa.eu/eu-action/climate-disinformation_cs

https://plus.rozhlas.cz/zdroje-klimatickych-dezinformaci-lokalni-fosilni-prumysl-odpor-k-regulacim-a-9208654

https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2520175

https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-klimaticke-snahy-hati-dezinformatori-tercem-byva-i-greta-thunbergova-240727

https://www.irozhlas.cz/neduvera

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12dezinformace-spolecnost-neduvery-jan-cibulka-paulina_2306190600_cen

Spolufinancováno Evropskou unií

HRA

Spolufinancováno
Evropskou unií

Level Up

Co vás na tomto tématu zaujalo nebo překvapilo?

Kde jste se setkali s „vědeckou“ dezinformací?

Jak bychom mohli téma šířit dál?

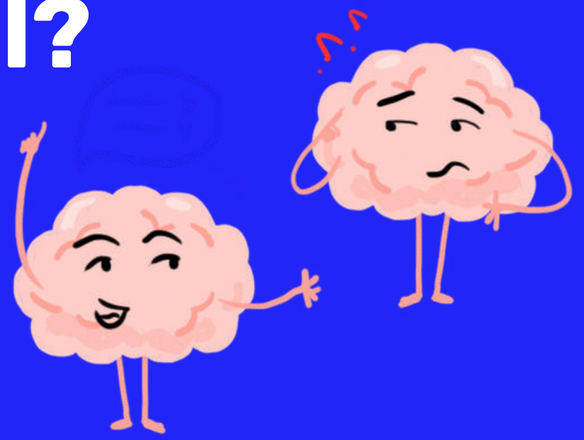

Spolufinancováno Evropskou unií

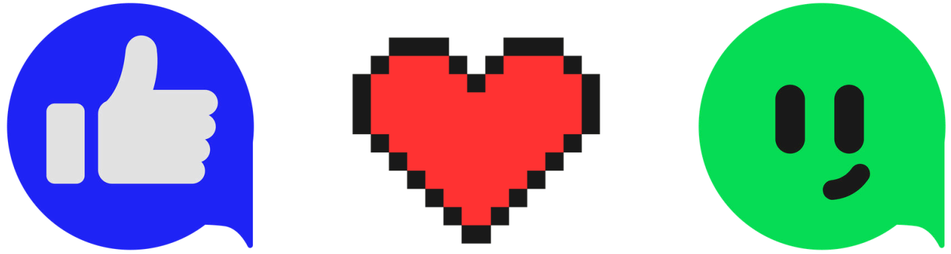

www.levelup.fundacionmaldita.es/cz

www.faktjokurz.cz

www.elbot.cz

www.medialka.elpida.cz

www.transitionsmedia.org

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

VĚDA, KLIMA A ZDRAVÍ

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Věda je komplexní a vysoce specializovaná.

Proto vyžaduje znalosti EXPERTA / SPECIALISTY

Spolufinancováno
Evropskou unií

Pavel chce vědět, jestli jsou elektromobily skutečně ekologičtější než benzinové.

S kým by se měl poradit?

- **Energetický analytik**
- **Automechanik**
- **Ekonom**

Spolufinancováno Evropskou unií

Správná odpověď:

Energetický analytik (hodnotí celkový ekologický dopad včetně výroby energie)

Spolufinancováno Evropskou unií

Marie chce pochopit, proč stoupají ceny potravin v České republice.

S kým by se měla poradit?

Ekonom specializující se na agrární trh

Zemědělec

Politolog

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

Správná odpověď:

Ekonom specializující se na agrární trh

(rozumí tržním mechanismům a cenové tvorbě)

Spolufinancováno Evropskou unií

Tomáš chce vědět, jestli budou v jeho oblasti častější povodně kvůli klimatické změně.

S kým by se měl poradit?

- **Hydrolog**
- **Meteorolog**
- **Geograf**

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

Správná odpověď:

Hydrolog (studuje vodní toky a povodňové riziko)

Spolufinancováno Evropskou unií

Alena chce nasadit antidepresiva, ale bojí se vedlejších účinků.

Kdo jí je může předepsat a sledovat?

Psychiatr

Praktický lékař

Antropolog

Spolufinancováno Evropskou unií

Správná odpověď:

Psychiatr (psychofarmaka předepisuje psychiatr)

Spolufinancováno Evropskou unií

Jana má problém s dítětem, které má ve škole agresivní chování.

S kým by se měla poradit?

- Dětský psycholog
- Učitel
- Sociální pracovník

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

Správná odpověď:

Dětský psycholog (diagnostikuje a léčí psychologické problémy dětí)

Spolufinancováno Evropskou unií

Alena chce vědět, jestli je bezpečné bydlet poblíž mobilní věže.

S kým by se měla poradit?

- Fyzik specializující se na elektromagnetické záření
- Telekomunikační technik
- Praktický lékař

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

Správná odpověď:

Fyzik specializující se na elektromagnetické záření (měří a hodnotí zdravotní rizika záření)

Spolufinancováno Evropskou unií

Lenka má podezření, že má doma radon, a chce to změřit.

S kým by se měla poradit?

Radiační fyzik

Stavební inženýr

Praktický lékař

Spolufinancováno Evropskou unií

Správná odpověď:

Radiační fyzik (měří radioaktivní záření a hodnotí zdravotní rizika)

Spolufinancováno Evropskou unií

KLÍČOVÉ POSELSTVÍ

Pozor na "efekt bílého pláště" nebo na "efekt odbornosti":

- Vysokoškolský titul neznamená odbornost ve všech oblastech
- Specializace je klíčová - i vědci se navzájem odkazují na kolegy
- Praktická zkušenost ≠ vědecká expertiza
- Vyhledejte experta s příslušnou specializací pro váš konkrétní problém

Spolufinancováno Evropskou unií

VĚDECKÁ METODA VYŽADUJE:

- Systematické studium problému
- Analýzu dat a důkazů
- Testování hypotéz
- Znalost aktuální literatury v oboru

Spolufinancováno
Evropskou unií

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

plakát/
pracovní list do hodiny

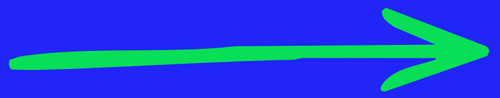

Spolufinancováno
Evropskou unií

Level Up

var.1

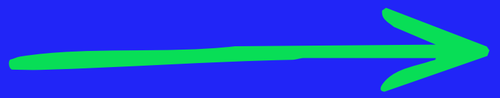

Spolufinancováno Evropskou unií

7 - DVĚ CESTY OD OTÁZKY K ODPOVĚDI

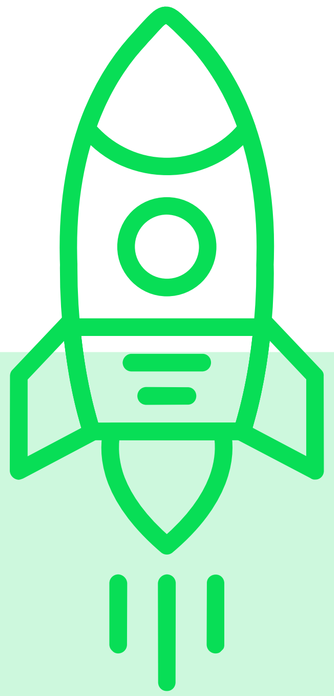

Téma: Přistání lidí na Marsu

Přečtěte si dva krátké texty o stejné otázce:

Text A

Vědci dlouhodobě zkoumají možnosti přistání lidí na Marsu.
Podle NASA zatím technologie není připravena pro bezpečnou misi.
Někteří odborníci odhadují, že by to mohlo být možné v příštích desetiletích, pokud se podaří vyřešit technické problémy.

Text B

Lidé už na Marsu byli, ale veřejnosti se to tají.
Vlády a média o tom mlčí.
Každý, kdo tvrdí opak, jen slepě věří oficiálním zdrojům.

? Úkol

- Který text používá vědecký přístup?
- Který text používá konspirační přístup?
- Co vás k tomu vede?

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

Level Up

VĚDECKÝ vs KONSPIRAČNÍ PŘÍSTUP

	Vědecká metoda	Neúplná vědecká metoda	Konspirace	Dezinformace
1. krok	Pozorování reality vědcem	Pozorování reality vědcem	Názor vysvětlující složité a náhodné jevy	Vytvoření klamné informace s cílem zmást příjemce, ovlivnit veřejné mínění nebo zakrýt pravdu
2. krok	Formulování hypotézy	Formulování hypotézy	Vytvoření konspirační teorie	Vytvoření klamné informace
3. krok	Ověření hypotézy výzkumem, experimenty nebo sběrem důkazů	Ověření hypotézy výzkumem, experimenty nebo sběrem důkazů	Hledání a výběr jen těch důkazů a názorů, které tuto teorii potvrzují	Využití společenských problémů k vyvolání emocionální reakce
4. krok	Oponentní posudek publikovaný ve vědeckém časopise nebo na vědecké konferenci	Oponentní posudek chybí	Odmítnutí expertního oponentního posudku	Odmítnutí expertního oponentního posudku
5. krok	Opakovaně potvrzená a nezpochybněná hypotéza se stává vědeckou teorií	Zveřejnění poznatků a názorů v médiích	Potvrzení původního názoru	Zmatení publika tak, aby změnilo postoje v souladu s dezinformací

var.2

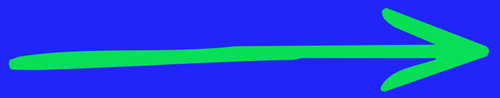

Spolufinancováno
Evropskou unií

4 - NEŽ NĚCO POŠLEME DÁL...

Level Up

Představte si tuto situaci:

Na sociální síti vám známý sdílí příspěvek s varováním.
Působí důvěryhodně. Je tam konkrétní příběh, fotografie i „osobní zkušenost“.

Klára Marešová
4 d ·

Můj brácha dělá u policie 👮
To, co mi vyprávěl o poslední službě na letišti v Praze, mi vyrazilo dech.Zastavili tam chlapa, který měl v přír učním zavazadle 12 milionů korun v hotovosti. Všichni si okamžitě mysleli, že jde o podvod nebo špinavé pe níze. Ale po důkladné prověrce? Každá koruna byla na prosto legální. Ukázalo se, že peníze pochází z nové A I platformy, díky které teď Češi v tichosti bohatnou. Policie ho musela nechat jít. Případ uzavřen. Nedalo mi to, našel jsem si ten web a zaregistroval se. Po ryc hlém hovoru se specialistou jsem vložil 6 000 Kč na zkoušku. Za pouhé 4 týdny mám na účtu 850 000 Kč! Není to štěstí, ale systém, který fakt funguje.
Odkaz dávám do komentářů 👇 mrkněte na to, než to pro Čechy omezí

Otázka pro vás:

Přeposlali byste tento příspěvek svým známým/kamarádům?

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

Proč?

Krátké zamyšlení: Co vás při čtení napadlo jako první?

Emoce? Důvěra? Soucit? Strach, že by to mohla být pravda?

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Transitions

4 -PROČ ŠÍŘÍME NEPRAVDY, I KDYŽ NECHCEME

Level Up

Řešení:

Policie upozornila, že jde o podvodný příspěvek.

Fotografie i příběh byly zneužity k nalákání lidí na falešnou investici.

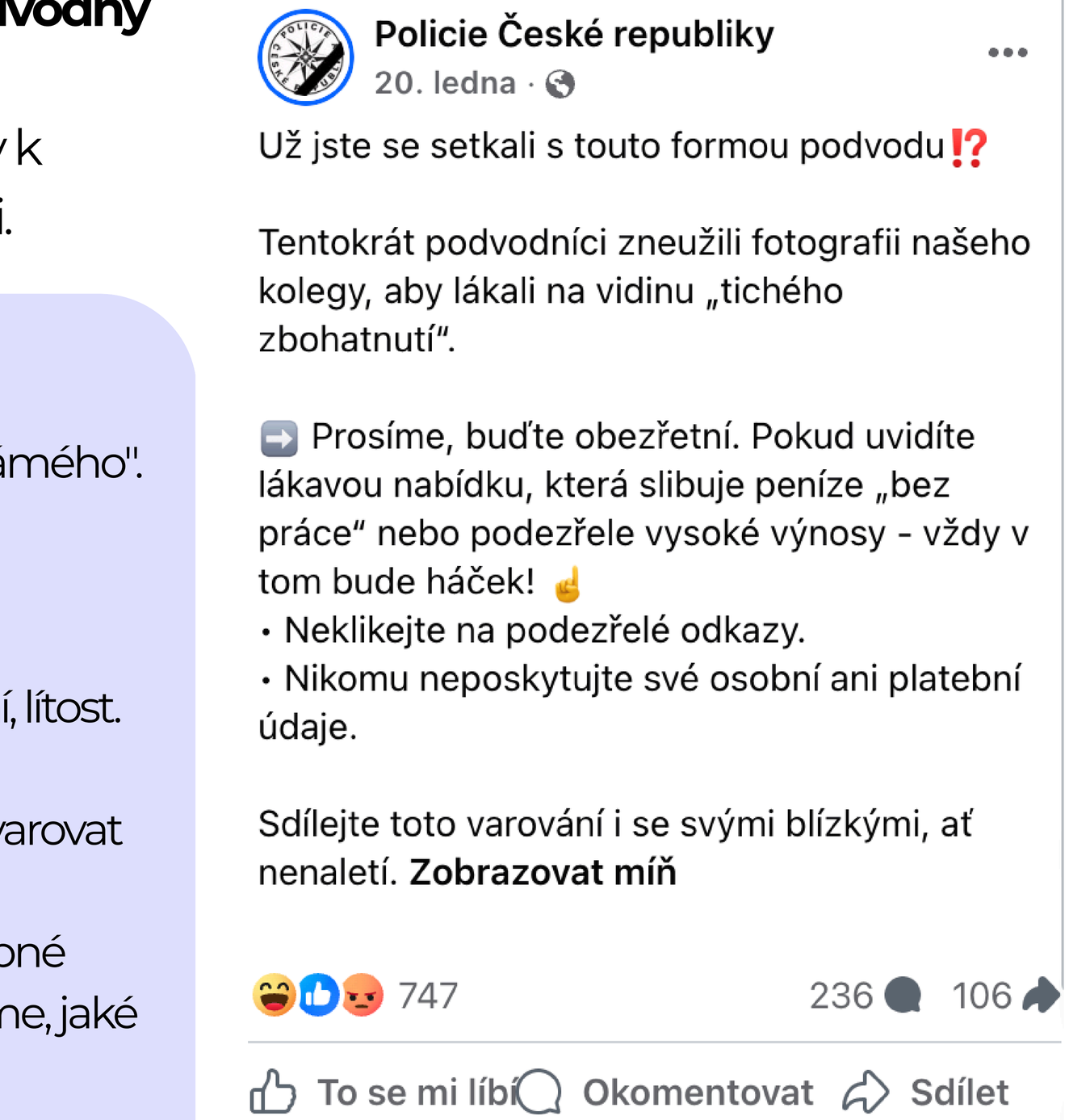

Jak vypadá nekvalitní obsah?

- **KDO?** Autor chybí. Nebo je to "známý známého". Často přišlo přes několik rukou.
- **CO?** Zdroje chybí nebo jsou vágní ("prý", "údajně"). Tvrzení nelze ověřit.
- **JAK?** Vyvolává emoce – strach, pobouření, lítost. Naléhá na okamžité sdílení.
- **KOMU?** Cílí na naši touhu chránit blízké, varovat ostatní, být užiteční.
- **PROČ?** Ten, kdo nám to poslal, má podobné motivace – chce pomoct. **Problém:** nevíme, jaké byly motivace původního autora.

Omyl není lež. **Když zjistíme, že jsme se mýlili, můžeme to napravit – přiznat chybu, smazat příspěvek, informovat ty, kterým jsme to poslali.**

DĚLÁME TO VŠICHNI

Každý někdy sdílel něco, co se později ukázalo jako nepravdivé nebo zkreslené. Chtěli jsme varovat, pomoct, upozornit. Nemysleli jsme to špatně.

Chyby se dopouštějí i novináři a média – zbrklé ověření, špatný překlad, honba za senzací. Rozdíl: kvalitní médium se omluví, vydá opravu, snaží se chybám předcházet.

Než něco pošlete dál: Vím, kdo je původní autor? Můžu si to ověřit jinde? Proč to mám sdílet zrovna teď a rychle? Pomůže to opravdu někomu, nebo jen rozsévá strach?

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

Vědecká metoda:
cesta k získávání poznatků

Ve všech oblastech se věda řídí metodou, která umožňuje vznik nových poznatků. Je to nejlepší nástroj pro hledání řešení problémů, jako jsou změny klimatu nebo zdravotní hrozby.

1

Pozorování

Všimneme si jevu nebo situace, která vzbudí naši zvědavost.

2

Otázka a hypotéza

Formulujeme otázku a navrhneme možné vysvětlení (hypotézu) pozorovaného jevu.

3

Experimentování

Navrhujeme a provádíme testy nebo řízené experimenty, abychom hypotézu ověřili.

4

Analýza výsledků

Získaná data vyhodnocujeme, abychom zjistili, zda hypotézu potvrzují, nebo vyvracejí.

5

Závěr a sdělení výsledků

Vyvozujeme závěry a sdílíme výsledky, aby je mohli ostatní ověřit nebo navázat na výzkum.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci pro použití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP - 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

SCAMY A ONLINE BEZPEČNOST

Spolufinancováno Evropskou unií

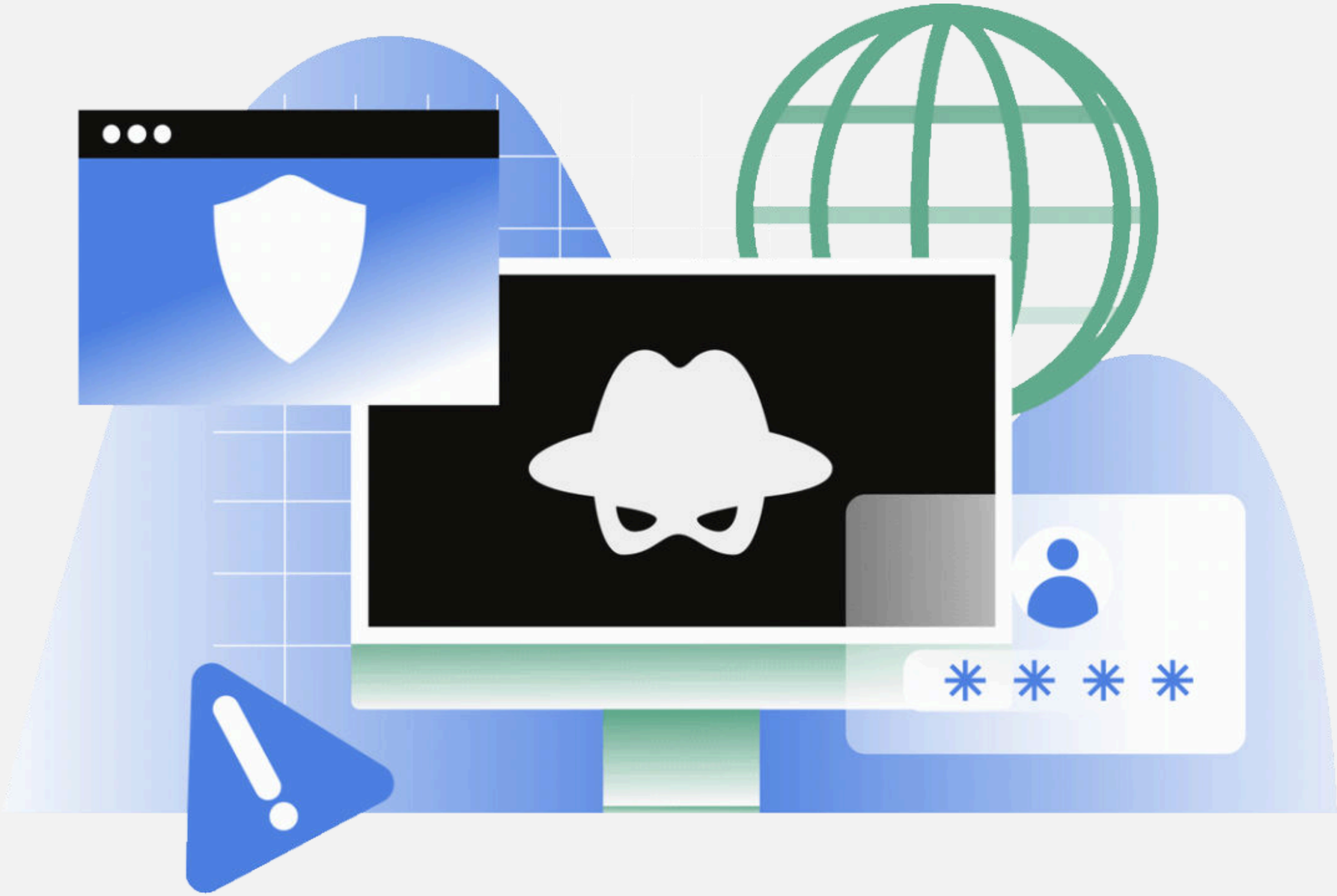

Spolufinancováno
Evropskou unií

SCAMY A ONLINE BEZPEČNOST

SCAM

Scam je souhrnné označení online podvodů. Nejčastěji je cílem podvodníků vylákat z obětí peníze. Typické jsou falešné výhry, investice či dědictví, kdy je údajně nutné zaplatit nějaký správní poplatek. Může se vyskytovat v online i offline světě.

Slovo "scam" pochází z angličtiny a znamená podvod nebo švindl.

Spolufinancováno Evropskou unií

Strategie dohledu

Co nového v dohledu

Legislativní základna

Výkon dohledu

DORA – Digitální provozní odolnost finančního trhu

Seznamy a evidence

Souhrnné informace o finančním sektoru

Informace uveřejňované emitenty

Informace o krátkých pozicích

Centrální registr úvěrů

Dohledový whistleblowing

Finanční inovace

Ochrana spotřebitele

» Online podvody – Chraňte své peníze!

» Spotřebitelský úvěr

» Přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany spotřebitele

» Přeshraniční poskytování platebních služeb

Online podvody – Chraňte své peníze!

Volal vám někdo, kdo se vydával za zaměstnance České národní banky a žádal údaje, které patří jen vám? Obdrželi jste SMS zprávu, zprávu do chatovací aplikace či e-mail obsahující odkaz na internetovou stránku, na které jste měli zadat přihlašovací údaje? Setkali jste se s reklamami na investice slibující vysoké zhodnocení? Nenechte se oklamat internetovými podvody a nedovolte, aby podvodníci získali vaše peníze!

Díky umělé inteligenci jsme dokázali během několika kliků vytvořit projev s falešnou nabídkou dluhopisů, který

Online podvody – Chraňte své peníze! - Česká národní banka

Volal vám někdo, kdo se vydával za zaměstnance České národní banky a žádal údaje, které patří jen vám? Obdržel...

cnb.cz

- **Phishing:**
  Podvodníci se vydávají za banky, e-shopy nebo jiné organizace a posílají e-maily s podezřelými odkazy, které vedou na falešné stránky, kde se snaží získat přihlašovací údaje a hesla.
- **Romantické podvody:**
  Podvodníci se snaží navázat romantický vztah s obětí a poté ji oklamat, aby jim poslala peníze na různé naléhavé výdaje.
- **Investiční podvody:**
  Podvodníci slibují vysoké výnosy z investic, ale ve skutečnosti peníze zneužijí nebo je použijí na Ponziho schéma (kde jsou peníze vypláceny starým investorům z peněz nových investorů).
- **Podvodné e-shopy:**
  Podvodníci vytvoří falešný e-shop a po zaplacení zboží ho neodešlou, nebo oběť obdrží nekvalitní zboží.

Scamy fungují i na principu zasílání SMS, které se tváří jako legitimní zprávy od ČSSZ, pošty nebo operátorů — zpráva obsahuje odkaz na falešné stránky, kde je nutné zadat údaje o bankovní kartě, bankovnictví apod. Oběti pak přicházejí o úspory nebo jejich data slouží k finančnímu podvodu

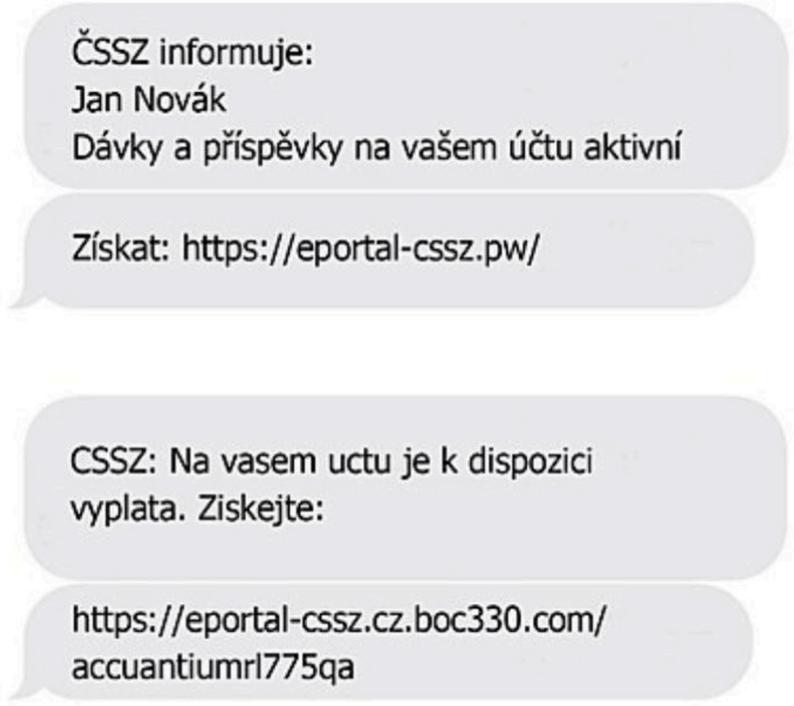

Náhledy podvodných SMS a falešných webových odkazů.

„Podvodné domény jsou postupně blokovány, přesto stále vznikají nové formy tohoto tzv. phishingu. Proto varujeme a důrazně vyzýváme klienty, aby veškeré stránky ověřovali a nevyplňovali své údaje, pokud si nejsou stoprocentně jisti původem stránky. ČSSZ tyto formy SMS nikdy nerozesílá. Jediné oficiální stránky ČSSZ jsou www.cssz.cz a eportal.cssz.cz,“

upozorňuje Jitka Drmolová tisková mluvčí ČSSZ.

Spolufinancováno Evropskou unií

_____ Původní zpráva: _____

> Od: "aktualizaceudaju@uc.cz" <webmaster@greydigital.co.uk>
> Komu: e.kozderkova@centrum.cz
> Datum: 03.11.2024 13:56
> Předmět: Fwd: Fw: Požadovaná opatření: Aktualizujte prosím údaje o své smlouvě (obchodní sdělení) - 07.11.2024
>

Aktualizujte své údaje

Vážený kliente,

rádi bychom Vás požádali o spolupráci při aktualizaci Vašich údajů.

Stejně jako všechny banky jsme v souladu s § 9 odst. 1 zákona č. 253/2008 Sb. v platném znění povinni provádět kontrolu a aktualizaci osobních údajů všech našich klientů.

Zaznamenali jsme, že ke dni 07.11.2024 vyprší platnost Vašich údajů v našem systému. Rádi bychom Vás proto požádali o spolupráci při jejich aktualizaci; Okamžitě proveďte požadovanou Aktualizaci.

V případě, že do 07.11.2024 nedojde k aktualizaci Vašich údajů, budeme muset postupovat dle § 15 odst. 1 výše uvedeného zákona. Pokud u nás máte vedené účty, dojde k jejich blokaci pro odchozí platby a výběry hotovosti.

e.kozderkova@centrum.cz

Spolufinancováno Evropskou unií

UniCredit Bank

PODVODNÍCI
SE VYDÁVAJÍ
ZA VAŠÍ BANKU!
Volá vám bankovní úředník
a tvrdí, že je váš účet
v ohrožení, a že máte okamžitě
své peníze poslat jinam?
ZBYSTŘETE. Skuteční bankovní
úředníci tak nikdy nepostupují.
POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
VISHING

iROZHLAS

Šmejdi mění taktiku. Ubývá nekalých praktik, firmy se přesouvají na internet

Tzv. šmejdi už nejsou na předváděcích akcích tolik agresivní. Počet nekalých obchodních praktik se snižuje, alespoň podle statistik České obchodní inspekce. Její kontroloři během prvních třech měsíců letošního roku zkontrolovali 28 prodejních akcí. Porušení právních předpisů zjistili téměř v třetině případů.

Praha 17:20 26. května 2017

Předváděcí akce pro důchodce (ilustrační foto) | Foto: Český rozhlas

Přestože loni za stejné období kontroloři odhalili porušení právních předpisů až v 80 procentech případů, letos jsou pokuty vyšší než ty loňské. Konkrétně o dva a

Autorka
Barbora Kladivová

Další texty autorky:

- ‚Díky drahokamu začnu více milovat.' Odborníci varují před podvodnými e-shopy a ‚ezošmejdy'
- Jiné ceny, podmínky slev, ale i horší kvalita zboží. Na co si dát při nakupování na Black Friday pozor?

ZPRÁVY, KTERÉ JSTE NEČETLI

Miko: Mocní můžou chtít manipulovat s důkazy a zastrašovat, vznik tribunálu pro Ukrajinu potrvá

Kolik let zbývá Jizerské padesátce? Vědci i pořadatelé zhodnotili budoucnost zimních sportů v Česku

Český unikát. Příliš

Kolik se investuje do reklamy:

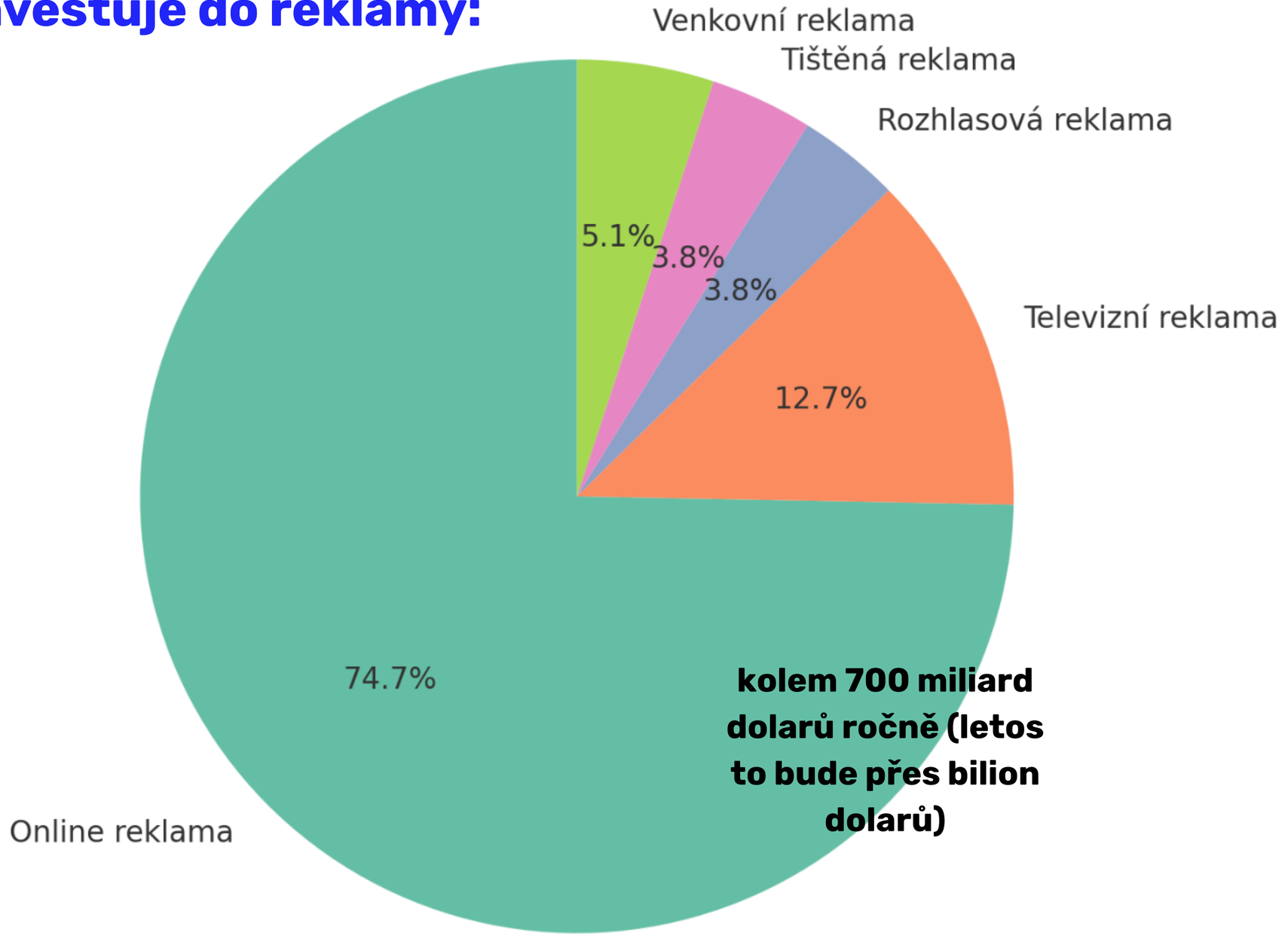

kolem 700 miliard dolarů ročně (letos to bude přes bilion dolarů)

https://www.mam.cz/novinky/media-a-trh/2024-08/jeden-bilion-dolaru-bude-prekonan-vydaje-do-reklamy-stale-rostou/?utm_source=chatgpt.com

Zdroj: MarketingaMedia.cz - 2024

VIDEO

Spolufinancováno
Evropskou unií

ONLINE PODVODY A MANIPULATIVNÍ TECHNIKY

- **Manipulativní techniky:** Metody navržené k ovlivnění rozhodnutí spotřebitelů, někdy bez jejich plného uvědomění.

- U nákupu přes internet, v kamenném obchodě, nebo u prodejce v zahraničí nás vždy **chrání předpisy EU** před nekalými obchodními praktikami.

- Na koho se mohu obrátit?

(www.coi.cz/faq/nekale-obchodni-praktiky/)

Spolufinancováno Evropskou unií

PSYCHOLOGICKÁ OBRANA

- **Chamtivost a FOMO – ignorujte limitované a exkluzivní nabídky a slib rychlého zbohatnutí.**
- **Strach a urgence – například výhrůžky blokací účtu řešte pouze oficiálním kontaktem banky.**
- **Falešná autorita – logo banky ani tvář celebrity není garance pravosti, vše ověřujte nezávisle.**
- **Emoční manipulace – u online známostí nikdy neposílejte peníze a ověřujte identitu videohovorem s nečekaným gestem.**
- **Buďte skeptičtí – nehledejte zázračné zkratky k rychlému zbohatnutí bez rizika. Nabídka „garantovaného zisku“ je téměř jistě podvod.**
- **Nespěchejte – časový tlak je hlavní zbraň útočníků. Zastavte se a ověřte fakta.**

Spolufinancováno Evropskou unií

Clickbaitb - “Návnada na kliknutí” či “návnada v titulku”

- **Poutavé nadpisy** navržené tak, aby přiměly čtenáře kliknout na odkaz.
- **Příklad: "Neuvěříte, co se stalo dál!"**
- **Proč to funguje:** Využívá naši zvědavost, často vede k obsahu, který nás zklame.
- Žurnalistické etický kodex: „Novinové titulky by měly být plně ospravedlněny obsahem článků, jež následují…”

Spolufinancováno Evropskou unií

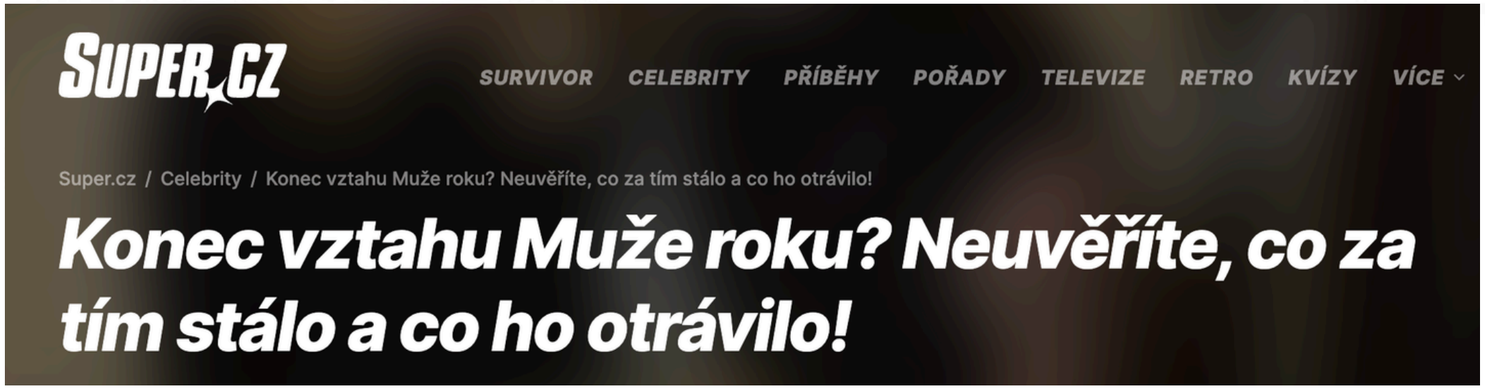

Typický manipulativní článek, který vyzývá k investicím do kryptoměn.

Autority a Osobnosti

- Další manipulativní technikou může být použití odborníků nebo celebrit k poskytnutí důvěryhodnosti.
- Ukázání, že produkt nebo službu schválili i ostatní.
- **Příklad:** Doktor v reklamě na vitamíny, svědectví spokojených zákazníků.

Spolufinancováno Evropskou unií

Za falešné recenze na e-shopu bude pokuta

Tomáš Volf
+ sledovat 175

94

16. 11. 2022, 8:38

Při nákupu na internetu se zákazníci často rozhodují podle hodnocení zboží i služeb daného e-shopu. Netuší ale, zda autory recenzí jsou skutečně zákazníci, a ne třeba marketingové oddělení samotného e-shopu. To by se mělo s novým rokem změnit, až začne platit novela zákona o ochraně spotřebitele.

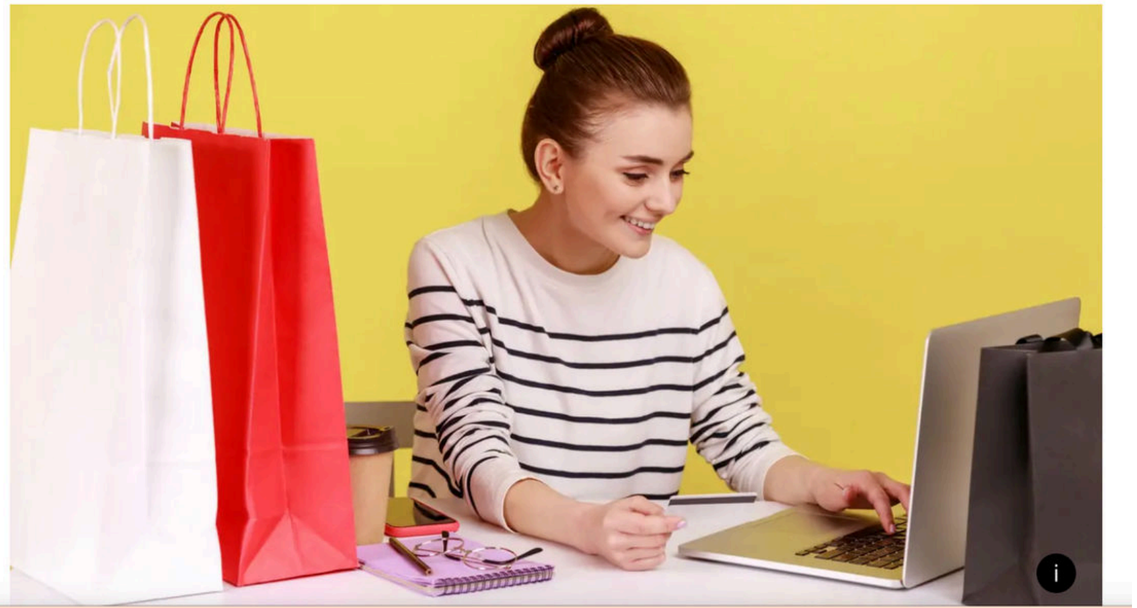

“Novela zákona o ochraně spotřebitele účinná od ledna 2023, která zařadila zveřejňování falešných recenzí mezi klamavé obchodní praktiky”

Anketa

Rozhodujete se při nákupu na internetu podle recenzí daného e-shopu?

Ano, vždy	60,6 %
Ano, ale jen občas	33,7 %
Ne, nikdy	5,7 %

HLASOVÁNÍ SKONČILO: Celkem hlasovalo 1636 čtenářů.

1. dTest.cz

- Nezávislé testy produktů
- Objektivní hodnocení
- Placený přístup (což je vlastně výhoda - nejsou závislí na reklamě)
- Specializují se na testování produktů v českých podmínkách

2. Heureka.cz

- Pro nákupy v e-shopech
- Ověřené recenze od skutečných zákazníků
- Možnost filtrovat pouze "Ověřený nákup"
- Dobré pro porovnání cen

3. Google Mapy

- Hodnocení místních podniků a služeb
- Fotografie od skutečných návštěvníků
- Možnost vidět, kolik recenzí daný uživatel napsal

Důležité rady při čtení recenzí:

1. Vždy číst více recenzí, ne jen jednu
2. Dávat pozor na podezřele pozitivní nebo negativní recenze
3. Všímat si data recenze
4. Kontrolovat, zda recenzent píše i jiné recenze

1) Jak na mě celá reklama působí?

2) Vyhledat si PRAVDIVÉ recenze

3) Názor důvěryhodné strany

4) Dát si čas

5) Pokud jsme už podnikl nějaké kroky,
vědět kam se obrátit

Spolufinancováno
Evropskou unií

AKTIVITA

Spolufinancováno
Evropskou unií

Úvod do Cookies a Online světa

- **Co to vlastně znamená “Online”?**
- **Cookies**: Malé datové soubory uložené na vašem zařízení, které si pamatují vaše akce a preference online.
- Umožňují inzerentům sledovat vaše prohlížení internetu a přizpůsobit reklamy přímo vám.
- **Jak se chránit online?** Spravujte cookies prostřednictvím nastavení prohlížeče.

Tip: Můžete použít anonymní režim.

Spolufinancováno Evropskou unií

Spolufinancováno
Evropskou unií

Tato webová stránka používá cookies

Na stránkách používáme soubory cookies (a podobné technologie), abychom mohli lépe sledovat preference návštěvníků těchto stránek a podle toho webové stránky optimalizovat a zlepšovat. Slouží především pro poskytování funkcí sociálních médií a analýze naší návštěvnosti.

Podrobné nastavení | Odmítnout | Přijmout vše

Tyto webové stránky používají soubory cookie.

Tyto webové stránky používají soubory cookie ke zlepšení uživatelského zážitku. Používáním našich webových stránek souhlasíte se všemi soubory cookie v souladu s našimi zásadami používání souborů cookie. Více informací

VŠE PŘIJMOUT

SKRÝT PODROBNOSTI

☑ NEZBYTNĚ NUTNÉ SOUBORY ☐ VÝKONOVÉ SOUBORY ☐ SOUBORY CÍLENÍ

O SOUBORECH | NASTAVENÍ REKLAMY

Výkonové soubory | Soubory cílení

Nezbytné nutné soubory cookie umožňují základní funkce webových stránek, jako je přihlášení uživatele a správa účtu. Webové stránky nelze bez nezbytných nutných souborů cookie správně používat.

Název	Poskytovatel / Doména	Vyprší	Popis
PHPSESSID	PHP.net prelive.pineca.cz	8 hodin	Cookie generovaný aplikacemi založenými na jazyce PHP. Toto je univerzální identifikátor používaný k udržování proměnných relací uživatelů. Obvykle se jedná o náhodně vygenerované číslo, jeho použití může být specifické pro daný web, ale dobrým příkladem je udržování přihlášeného stavu uživatele mezi stránkami.

Cookie report created by CookieScript

eset DOMÁCNOSTI | FIRMY | PRO ZÁKAZNÍKY | STÁHNOUT

Technická podpora: Po-Pá 8:30-17:00
Všechny kontakty

Czech Republic (CZ)

Odebírat novinky pro domácnosti
Odebírat novinky pro firmy

Dvojklik - tipy a rady
Ceníky a slevy

Ke stažení pro domácnosti

Zkušební verze zdarma
Plné verze
E-book: Sociální inženýrství

Ochrana file serveru
Vzdálená správa zabezpečení
Bezpečnostní služby
Výhodné balíky pro firmy
ESET Status Portal
ESET Business Account
Cenová nabídka
Ceníky a slevy

Partneři

O partnerství
Registrace do partnerské sítě
MSP Program
Partnerská zóna

Média

Tiskové zprávy

Slovník pojmů

Adware
Antivirus
Botnet
Firewall
Malware
Phishing
Ransomware
Spam

☐ Nezbytné cookies

Tyto soubory cookies první strany jsou nezbytné pro fungování a zajištění bezpečnosti naší webové stránky a vámi požadovaných služeb. Obvykle se nastavují v reakci na vámi provedené akce abyste mohli využít konkrétní funkce, jako je například zapamatování vašeho souhlasu se soubory cookies, přihlášení nebo uložení položek v košíku. Pro tento typ cookies proto není vyžadován váš souhlas. Jejich blokování ve vašem prohlížeči může ovlivnit funkčnost webové stránky.

☐ Základní analytické soubory cookies

Tyto soubory cookies první strany nám umožňují měřit počet návštěvníků/uživatelů našich webových stránek a vytvářet souhrnné statistiky o používání a výkonnosti s pomocí našich důvěryhodných partnerů. Používáme je k získání základního přehledu o návštěvnosti našich webových stránek, výkonnosti našich kampaní a při řešení chyb na našich webových stránkách.

☐ Rozšířené analytické soubory cookies

Tyto soubory cookies první nebo třetí strany nám pomáhají získat přehled o tom, jak používáte naši webovou stránku a jednotlivé služby tak, že doplňují naše data o údaje z nástrojů třetích stran. Používáme je k vylepšování našeho webu, služeb a uživatelského prostředí, k identifikaci a opravě chyb nebo jiných souvisejících problémů a vyhodnocování efektivity našich kampaní.

☐ Marketingové soubory cookies

Tyto soubory cookies třetích stran umožňují našim marketingovým partnerům sledovat některé vaše aktivity na našich webových stránkách, například stažení nebo nákup produktu. Díky nim vám zobrazujeme jen relevantní reklamy.

ZPĚT | POTVRDIT MOJE VOLBY

Nejčastější dotazy:

Proč vůbec cookie existují?

Nařizuje to novela zákona o elektronických komunikacích, která byla schválena v září 2021. Od ledna 2022 mají provozovatelé internetových stránek povinnost žádat o povolení k ukládání cookies.
Jde také o směrnici EU o ochraně osobních údajů (GDPR).

Je to bezpečné?

Sebraná data by se neměla dát spárovat s konkrétními žijícími osobami – jde víceméně o statistické údaje.

Jak dlouho se informace o mě uchovávají?

Některé se smažou rovnou po zavření okna, nejčastější doba je však kolem 30 dnů. Ve výjimečných případech to je i rok či dva.

Jaké rozlišujeme cookies?

Podle doby uchování:	Podle původu:	Podle účelu zpracování:
Relační cookies	Cookies první strany	Nezbytné (technické) cookies
Trvalé cookies	Cookies třetích stran	Funkční (preferenční) cookies
		Výkonnostní (statistické) cookies
		Marketingové (cílené) cookies

Spolufinancováno Evropskou unií

webu může ukládat soubory cookie a další data k personalizaci vašeho prostředí.

Počítač | Android | iPhone a iPad

Smazání všech souborů cookie

Důležité: Pokud smažete soubory cookie, budete odhlášeni z webů, které si vás pamatují, a vaše uložená nastavení budou smazána. To se stane pokaždé, když bude smazán soubor cookie.

1. Na počítači spusťte Chrome.
2. Vpravo nahoře klikněte na ikonu možností ⋮ > Nastavení ⚙.
3. Klikněte na **Ochrana soukromí a zabezpečení** > **Soubory cookie třetích stran**.
   - **Tip:** Pokud jste součástí testovací skupiny Ochrana před sledováním, vyberte místo toho možnost **Ochrana před sledováním**.
4. Klikněte na **Zobrazit veškerá data webů a oprávnění** > **Smazat všechna data**.
5. Potvrďte akci kliknutím na **Smazat**.

Smazání konkrétních souborů cookie

Smazání souborů cookie z určitého webu

Smazání souborů cookie za určité období

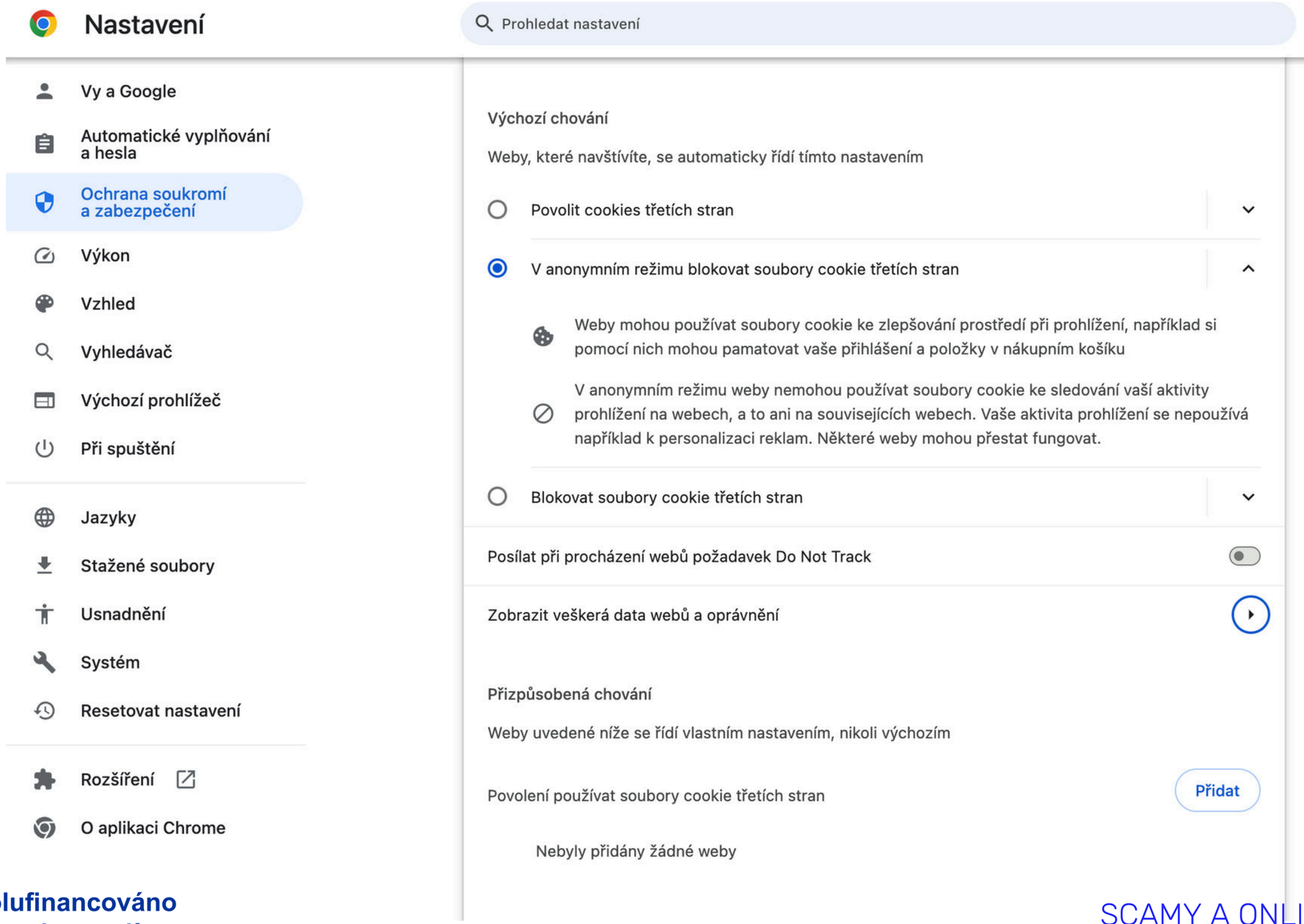

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

SCAMY A ONLINE BEZPEČNOST

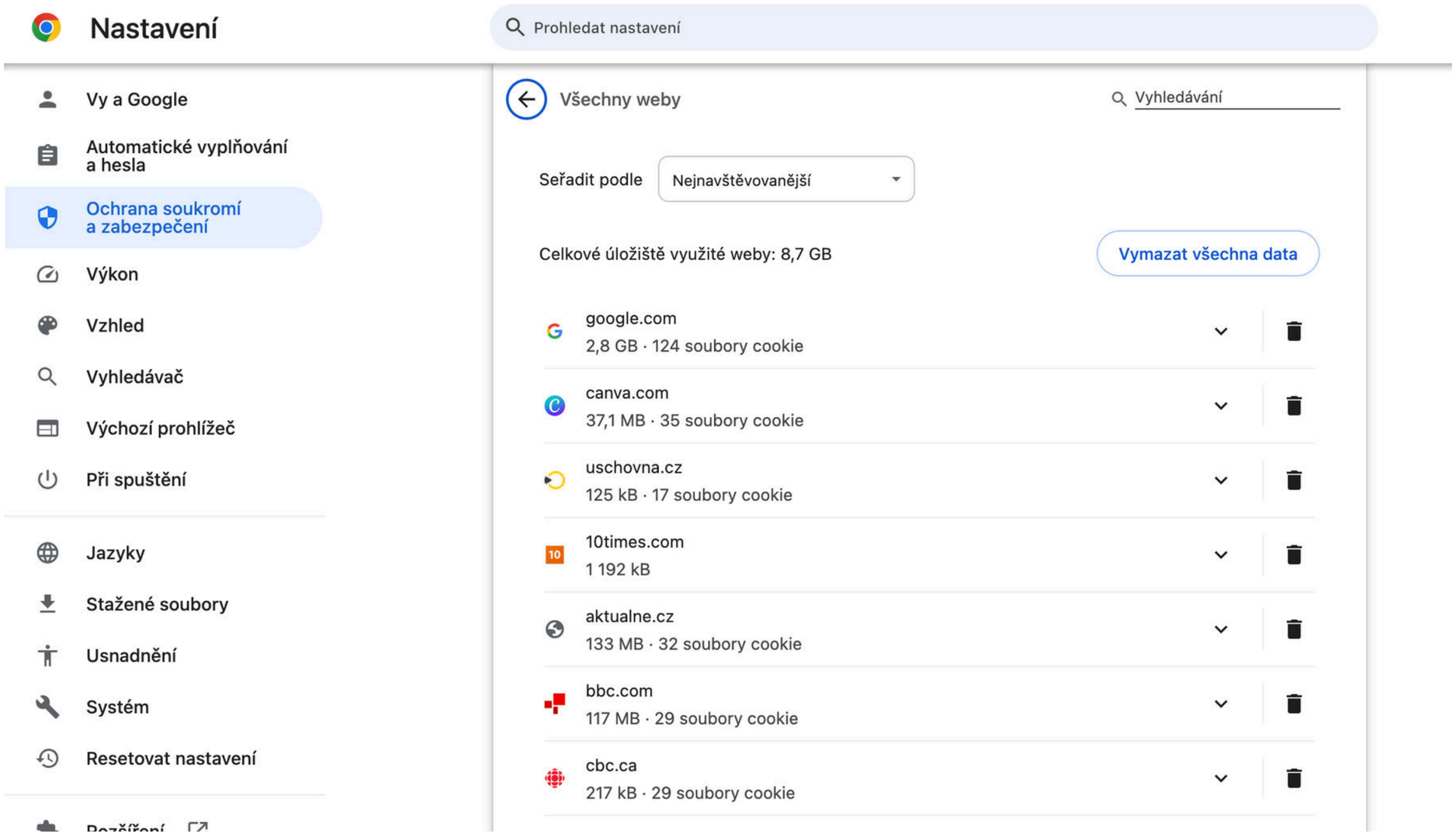

Spolufinancováno Evropskou unií

eset.com/cz/domacnosti/home-security-antivirus/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=_cz_cze_...

Pozastaveno

ESET HOME Security EDICE 2024

All-in-one ochrana vašeho digitálního světa

pro počítače, mobily nebo tablety

ESSENTIAL

DŘÍVE ESET INTERNET SECURITY

Bezpečné platby a **ochrana soukromí** díky funkcím, jako je ochrana proti phishingu a **ochrana Wi-Fi**.

NEJOBLÍBENĚJŠÍ ÚROVEŇ OCHRANY

PREMIUM

DŘÍVE ESET SMART SECURITY PREMIUM

Zvyšte svou ochranu pomocí **správce hesel, šifrování** citlivých souborů a pokročilým nástrojům detekce hrozeb.

ULTIMATE

Pořiďte si nejvyšší stupeň bezpečnostního plánu s **VPN** a funkcí **vyčištění metadat**.

chrome web store

Search extensions and themes

Discover Extensions Themes

I don't care about cookies

Add to Chrome

Featured 3.8 ★ (1.2K ratings)

Extension Accessibility 900,000 users

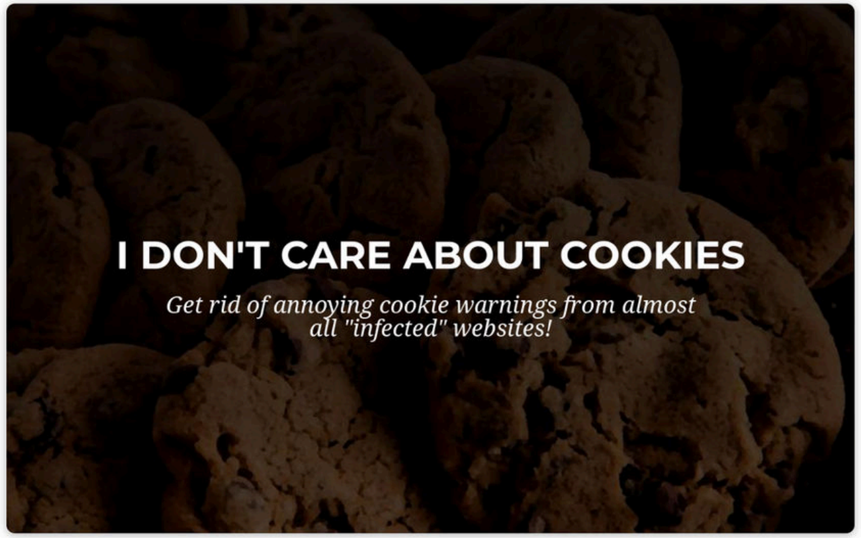

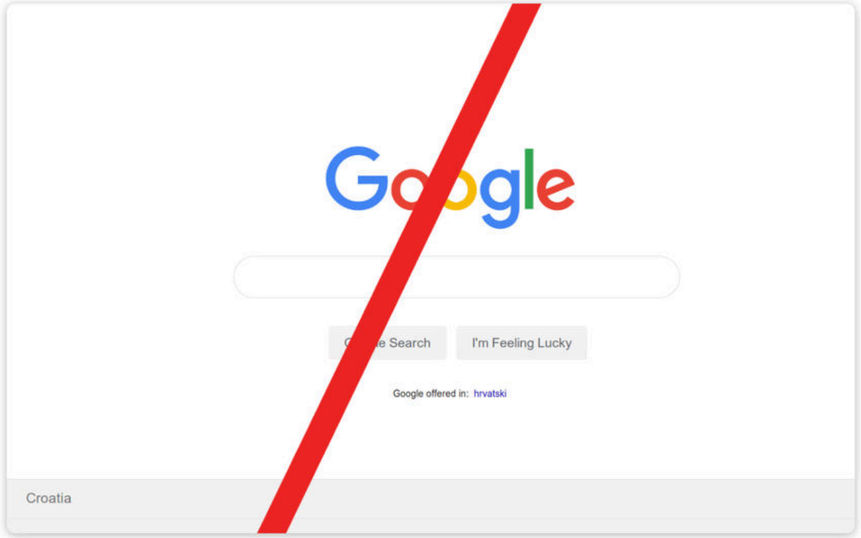

Spolufinancováno Evropskou unií

"Je to podobné jako s úklidem - můžete mít robotický vysavač (jako 'I don't care about cookies'), který udělá základní úklid, ale občas je potřeba vzít do ruky hadr a uklidit pořádně.

Proto doporučuji kombinaci dvou věcí:

1. Používat 'I don't care about cookies' pro běžné prohlížení
    - Ušetří vás to neustálého klikání
    - Odmítne většinu zbytečných cookies
2. Pravidelná 'údržba':
    - Jednou za týden nebo měsíc (podle toho, jak často internet používáte)
    - Otevřít nastavení prohlížeče
    - Jít do historie a cookies
    - Prohlédnout si, jaké stránky mají uložené cookies
    - Smazat ty, které neznáte nebo nepotřebujete

Je to jako když si občas projdete šuplík - vyhodíte staré účtenky a necháte jen ty důležité."

HRA

Spolufinancováno
Evropskou unií

Podvody s falešnými e-shopy vzrostly v Česku o 1190 %

V první polovině roku 2025, oproti stejnému období loni.

(https://www.novinky.cz/clanek/internet-a-pc-bezpecnost-je-to-tikajici-bomba-podvody-s-falesnymi-e-shopy-vzrostly-v-cesku-o-1190-40518854)

Spolufinancováno Evropskou unií

Stručný přehled případu

CO	Podvodné volání z banky či jiné instituce
KDY	Při zjištění, že jsem se stal obětí podvodu.
KDO	Spotřebitel, bankovní instituce, Policie ČR
JAK ŘEŠIT SITUACI	1. Okamžitě **kontaktovat banku**, u které máme vedený svůj účet, a Policii ČR na tísňové lince 158. Použít lze i linku 112. Každá minuta hraje roli, banka i Policie ČR se primárně snaží o zastavení pohybů na účtu. 2. **Uklidnit se.** Nejsme jediní, komu se to stalo. Podle České bankovní asociace (ČBA) je průměrná škoda jednoho poškozeného při internetových podvodech 161 500 korun. Policie ČR uvádí, že se každý měsíc zdvojnásobí počet těch, kteří podvod nahlásí. 3. Nestydět se a **sdílet svůj příběh** na sociálních sítích, případně v médiích. Informovat okolí o svém příběhu. Díky tomu si dají lidé pozor na podobný typ podvodu.
ZÁKONY	Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník – typicky § 209 Ten, kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu, dopustí se trestného činu podvodu. Příprava samotného činu je také trestná. Pachatel může být potrestán až 10letým odnětím svobody ve zvlášť závažných případech. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

Spolufinancováno Evropskou unií

Průzkum projektu Neviditelní (duben 2025) mezi seniory nad 65 let ukázal

- Téměř **polovina seniorů** se někdy setkala s nějakou formou online podvodu.
- Přibližně **4%** všech respondentů se skutečně nechalo podvodníkem oklamat.
- V simulačních testech rozpoznání podvodu pouze **necelá třetina** obstála

Co můžu udělat:

Pokud to jde, neotevírat podezřelé e-maily nebo SMS – nejprve volat na oficiální číslo uvedené na legitimních webových stránkách (např. banky, pošty, úřadu)

SMS se žádostí o kliknutí na odkaz vždy ignorujte a smažte, zejména pokud se tváří jako od úřadů či dopravců. Tyto organizace nikdy nezasílají odkazy tímto způsobem.

Používat silná hesla a dvoufaktorové ověřování (2FA) tam, kde je to možné, zejména u bankovnictví a emailů

Neklikat na odkazy nebo nevyplňovat formuláře v podezřelých zprávách – zejména pokud se žádá o osobní údaje nebo přihlašovací údaje na jinou stránku než oficiální banky.

Pravidelně aktualizovat software (operační systém, antivirus) a nepoužívat zastaralé zařízení, která jsou snadněji zneužitelná

Pokud někdo volá a vyvolává naléhavost – raději zavěste a zavolejte sami na ověřené číslo instituce (banky, ČSSZ).

Spolufinancováno Evropskou unií

BEZPEČNĚ SI UKLÁDEJTE HESLA – NEMUSÍTE SI JE VŠECHNA PAMATOVAT.

Například pomocí tzv. správce hesel / klíčenky na hesla – tu často najdete přímo v telefonu nebo počítači (např. Google Hesla na Androidu nebo Klíčenka iCloud na iPhonu/Macu).

Je to bezpečné, protože hesla se ukládají zašifrovaně a odemknout je můžete jen pomocí svého otisku prstu, obličeje nebo hlavního hesla.

Kde ji najdu?

– Android: v nastavení Google účtu → „Hesla“
– iPhone: Nastavení → Hesla (ikona klíče)

Jaké aplikace nám pomáhají?

https://nevolejte.cz/block_mobile_app.aspx

. 🛑 **Nevolejte.cz**

📌 **Blokuje nevyžádané hovory** a umožňuje kontrolovat, kdo volá.

- Funguje na bázi **černé listiny čísel**, které uživatelé nahlásili jako podvodné, reklamní nebo obtěžující.
- Umožňuje **automaticky blokovat podvodné hovory** nebo zobrazit varování před přijetím.
- Je jednoduchá a vhodná i pro méně zkušené uživatele.

muzutozvednout.cz
volajici.cz
kdovolal.cz
kdomivolal.eu
vyhledatcislo.cz

A CO UMĚLÁ INTELIGENCE?

- **Filtruje spam (např. v e-mailu)**
- **Rozpozná podezřelé odkazy**
- **Upozorní na podvodné telefonáty (některé antiviry)**
- **Pomůže nám analyzovat zprávu – např. Gemini: „Je tahle zpráva podezřelá?“**

Jak nenaletět scamům – praktické rady

Level Up

🚫 **Nikdy neklikejte na odkazy v podezřelých SMS nebo e-mailech**
– Ověřujte odesílatele, a pokud si nejste jistí, **navštivte oficiální web ručně**.

📞 **Nepodávejte citlivé informace po telefonu**
– Banky, úřady ani policie **nikdy nepožadují PIN, hesla nebo kódy přes telefon**.

🔐 **Používejte dvoufázové ověření (2FA)**
– Aktivujte si dvoufaktorové zabezpečení pro e-mail, banku a sociální sítě.

🛡️ **Mějte antivirovou ochranu a aktualizovaný telefon**
– Nainstalujte si důvěryhodný antivir (např. ESET, Avast) a aktualizujte systém.

🗑️ **Zablokujte neznámá nebo obtěžující čísla**
– Využijte aplikace jako **Nevolejte.cz** nebo **Hiya** pro automatické blokování.

🔍 **Ověřujte si informace u blízkých nebo na internetu**
– Když máte pochybnosti, **zavolejte rodině** nebo vyhledejte zkušenosti ostatních.

🧠 **Vzdělávejte se – podvodníci používají nové triky každý den**
– Sledujte zprávy, weby jako nukib.cz nebo bezpecne-online.cz.

Spolufinancováno Evropskou unií

Kam se obrátit, když si nejsme jistí

Google vyhledávač

Fact-checkingové weby, hoax.cz, coi.gov.cz/rizikove-internetove-obchody/

👮 **Policie ČR – linka 158 nebo nejbližší služebna**
- Pokud jste přišli o peníze, nebo hrozí škoda, **ihned kontaktujte policii**.

📞 **Linka 800 200 200 – Česká bankovní asociace (bezplatná infolinka)**
– Pomůže rozpoznat bankovní podvod, poradí, co dělat, když sdělíte údaje podvodníkům.

🏦 **Klientská linka vaší banky**
– Pokud jste zadali údaje k účtu nebo kartě, **okamžitě kontaktujte svou banku** a nechte kartu zablokovat.

📧 **Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB)**
– Můžete jim **předat podezřelý e-mail/SMS k prověření**, poradí i ohledně dalších hrozeb.
🔗 www.nukib.cz

👵 **Linka seniorů 800 200 007 (bezplatná, anonymní)**
– Pomoc i psychologická podpora pro seniory, kteří se cítí ohrožení nebo zmatení.

👨‍👩‍👧 **Rodina nebo blízký člověk**
– I když se stydíte, **vždy je lepší se zeptat někoho důvěryhodného**, než jednat impulzivně.

Spolufinancováno Evropskou unií

UŽITEČNÉ ODKAZY

Phishing - ČT edu - Česká televize

Phishing je způsob získání citlivých údajů přes internet, kdy podvodníci předstírají, že jsou zaměstnanci banky nebo úřadu. Obvykle žádají o číslo bankovního účtu a přístupové údaje. Ukázky obrany proti phishingu, jakou je např. antivirový systém …

ČT edu / Jul 13, 2021

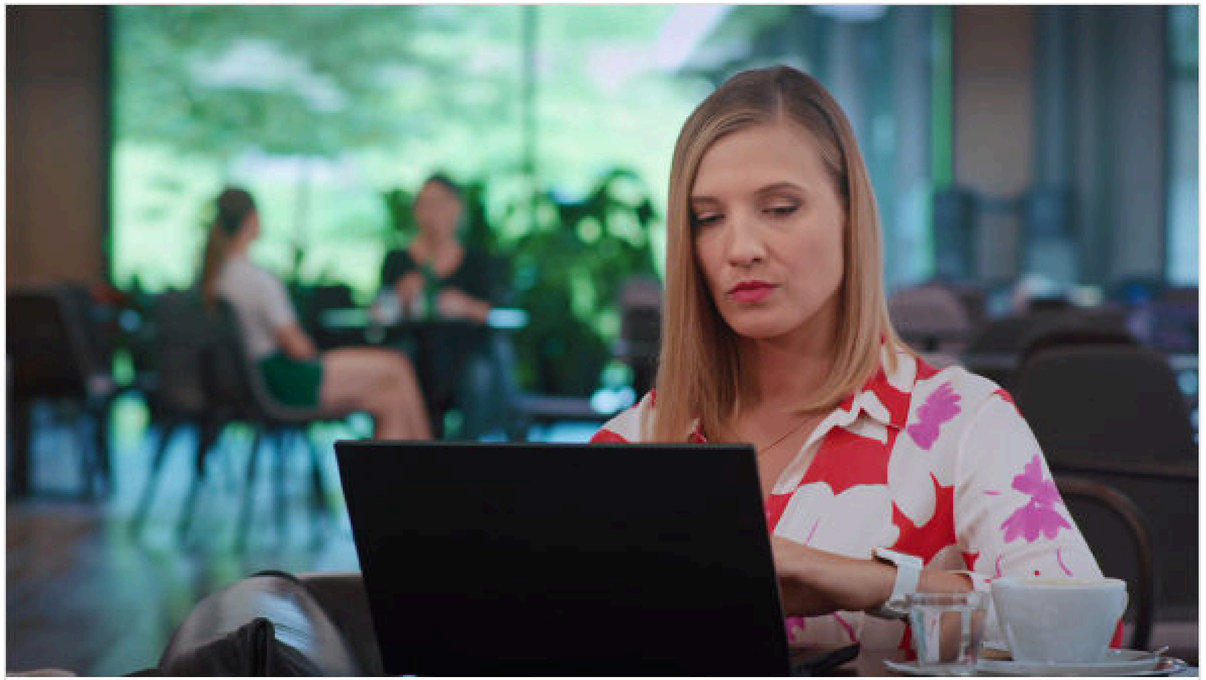

Podvodné investice - Tohle radši nezkoušejte! | Česká televize

Reklamám na výhodné investice bez rizika s neuvěřitelnými výnosy se téměř nedá vyhnout. Mnohdy se opírají o známou osobnost nebo logo známé instituce. Bohužel se však jedná o podvod.

CzechTV

https://www.ceskatelevize.cz/porady/16497743667-tohle-radsi-nezkousejte/424235100291009/

EMOCE, TLAK, ZBRKLOST

Úspěch většiny online/krypto podvodů vychází především ze zneužití lidské psychologie, a nikoli jen ze složitých technických triků.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MÁM SE BÁT?

NE! Většina uživatelů se na internetu pohybuje **bez větších problémů** – rizika často vznikají z vlastní nepozornosti. Typickým příkladem může být kliknutí na podvodný odkaz nebo zadání údajů na falešné stránce.

Skutečné podvody jsou obvykle cílené a vyžadují **aktivní zapojení oběti.** Útočníci obvykle zmanipulují uživatele, aby jim dobrovolně sdělil citlivé údaje, například jednorázový kód z SMS, nainstaloval vzdálený přístup do zařízení nebo sám provedl převod peněz.

Pokud používáte **minimálně silná hesla**, 2FA a antivirový program, výrazně snižujete riziko.

Ne každé kliknutí znamená krádež – **internet je nástroj, ne hrozba.**

Buďte všímaví, nevěřte nevyžádaným linkám nebo výzvám, **ale neobávejte se online světa** – je pro vás dostupný a užitečný.

Spolufinancováno Evropskou unií

Běžný člověk má 300× větší šanci, že mu někdo ukradne peněženku na ulici, než že by mu někdo hackl počítač

Spolufinancováno Evropskou unií

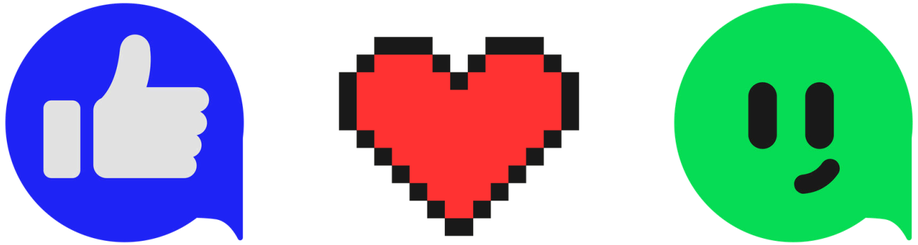

Level Up

www.levelup.fundacionmaldita.es/cz

www.faktjokurz.cz

www.elbot.cz

www.medialka.elpida.cz

www.transitionsmedia.org

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

MYSLÍTE, ŽE MÁTE SILNÉ HESLO?

Spolufinancováno
Evropskou unií

JMÉNO DÍTĚTE, DATUM NAROZENÍ, 123456...

Spolufinancováno
Evropskou unií

JAK VYPADÁ ŠPATNÉ HESLO?

- **lukas123**
- **qwerty**
- **heslo2023**
- **1.1.1975**

- **Předvídatelnost**
- **Krátkost**
- **Používání veřejně dohledatelných údajů**

Spolufinancováno Evropskou unií

Zásady silného hesla

- ☑ Minimálně 12 znaků
- ☑ Velká a malá písmena
- ☑ Čísla a speciální znaky
- ☑ Neobsahuje osobní údaje
- ☑ Neopakuje se jinde

💡 **Bonus: Použít frázi → snadno zapamatovatelné a bezpečné**

Spolufinancováno Evropskou unií

TECHNIKA – VĚTA JAKO HESLO

„Můj pes Bobek sní každý den 3 kosti!“

➤ Heslo: MpBskd3k!

Tip: Použít vymyšlenou větu, kterou znáš jen ty. Ne ze známých písniček nebo citátů.

SKUPINOVÝ ÚKOL

Level Up

Vymyslete ve skupině silné a zapamatovatelné heslo podle právě představených zásad.

Mělo by být:

Bez jména, dat, místa

Minimálně 12 znaků

Kombinace znaků

VYTVOŘTE SKUPINKY 3-4 OSOBY

Doba na úkol: 7 minut

Spolufinancováno Evropskou unií

SDÍLENÍ A HODNOCENÍ

Kdo vymyslel NEJBEZPEČNĚJŠÍ heslo?

Spolufinancováno
Evropskou unií

Jak si všechna ta hesla zapamatovat?

Level Up

SPRÁVCE HESEL

✅ Bitwarden (zdarma, bezpečný)
✅ 1Password (placený, vhodný pro rodiny)
✅ Dashlane nebo NordPass (uživatelsky přívětivé)

💡 Tip: 1 hlavní heslo + správce hesel = bezpečný přístup ke všemu

Spolufinancováno Evropskou unií

SHRNUTÍ NA ZÁVĚR:

- Nikdy nepoužívej stejné heslo 2×
- Nepoužívej jména, data, města
- Heslo = věta
- Zapamatuj si jen 1 heslo – zbytek spravuje správce hesel

Spolufinancováno Evropskou unií

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

plakát/
pracovní list do hodiny

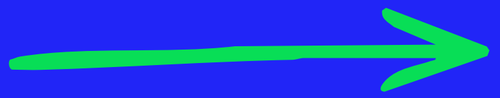

Spolufinancováno
Evropskou unií

Level Up

var.1

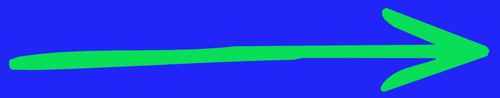

Spolufinancováno Evropskou unií

3 - BOJ O VAŠI POZORNOST

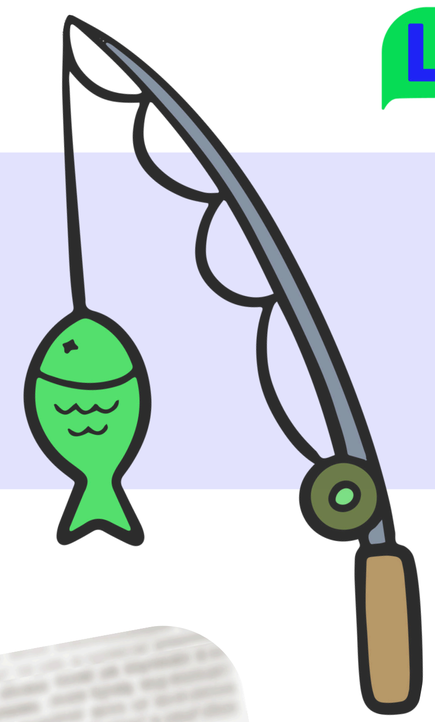

Level Up

Kdo vás uloví?

Představte si, že jste „ryba“ v internetových mořích.

Který z těchto titulků by vás přiměl kliknout?

STEJNÁ UDÁLOST – RŮZNÉ TITULKY:

A Ministerstvo představilo návrh změn v důchodovém systému.

B ŠOK! Tohle vám vláda o důchodech neřekla!

C Změny v důchodech: Co se navrhuje a koho se týkají.

D Tohle vám vezme tisíce korun ročně! Podívejte se, co se chystá.

ÚKOL:

- **Zakroužkujte titulek, na který byste nejspíš klikli.**
- **Seřaďte titulky od nejvíce informativního po nejvíce manipulativní.**
- **Najděte alespoň 3 znaky, podle kterých poznáte clickbait.**

Řešení

Informativní titulky (A, C): říkají konkrétně, o čem článek je, nepoužívají silné emoce

Manipulativní titulky (B, D): vyvolávají šok nebo strach, jsou neurčité („tohle“, „nerekla“), přehánějí

Clickbait má za cíl přimět vás kliknout, ne informovat.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Transitions

3 - NEUVĚŘÍTE, KDO VYDĚLÁVÁ NA VAŠEM KLIKNUTÍ!

Proč je o naši pozornost takový zájem?

Na internetu platíme pozorností (bohužel nic není zadarmo). Čím déle se díváme, tím více reklam vidíme, tím více peněz někdo vydělá. Naše pozornost je zboží, které se prodává inzerentům.

Proto jsou weby a sociální sítě navržené tak, aby nás udržely co nejdéle.

A nejspolehlivější způsob? Silné emoce – zvědavost, pobouření, strach, vztek.

SLOVNÍČEK:

Clickbait (návnada na kliknutí)

Titulek, který slibuje víc, než článek splní. "Neuvěříte, co se stalo potom!" "Toto změní váš pohled na..." Cílem je donutit vás kliknout – **obsah je pak často zklamáním.**

Ragebait (návnada na vztek)

Obsah záměrně vytvořený tak, aby vás naštval. Provokativní tvrzení, urážlivé názory – čím více vás to rozčílí, tím spíše budete reagovat, sdílet, hádat se.

A tím více pozornosti to získá.

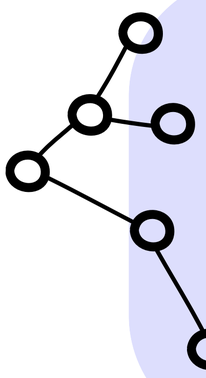

Algoritmus

Program, který rozhoduje, co uvidíte. Sleduje, na co klikáte, co vyhledáváte a co vás zaujme. Když si například něco vyhledáte nebo na něco kliknete, **začne vám podobné příspěvky ukazovat častěji.** Ne proto, že jsou pravdivé nebo užitečné – ale proto, aby vás udržel online.

Engagement (zapojení)

Každé kliknutí, lajk, komentář, sdílení. Čím více engagementu, tím více algoritmus obsah šíří. Negativní reakce fungují stejně dobře jako pozitivní – **někdy i lépe.**

Co s tím? Než kliknete, zeptejte se: **Proč mě to tak táhne? Slibuje mi to něco? Chce mě to naštvat?** Titulek, který vyvolává silnou emoci, je často navržen právě k tomu – ne k informování.

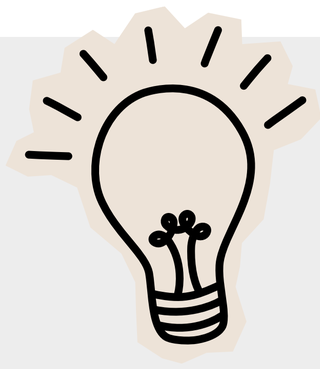

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

var.2

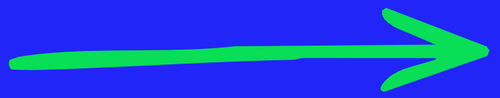

Spolufinancováno
Evropskou unií

6 - JAK POZNAT PODVODNOU ZPRÁVU

Level Up

Úkol

Co je na této zprávě podezřelé?

Najděte a zakroužkujte alespoň 3 varovné znaky.

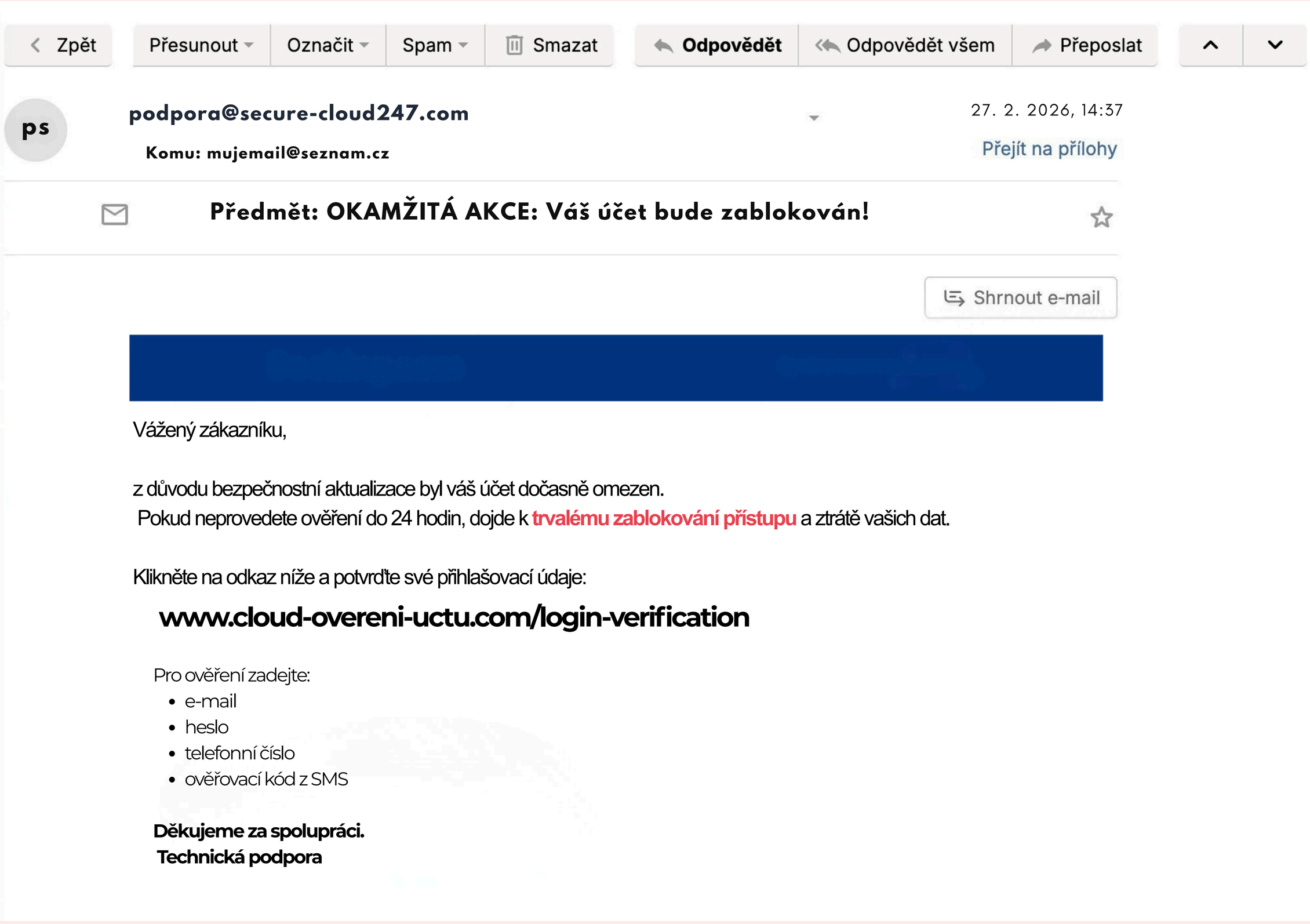

Zpět | Přesunout | Označit | Spam | Smazat | Odpovědět | Odpovědět všem | Přeposlat

ps

podpora@secure-cloud247.com

27. 2. 2026, 14:37

Komu: mujemail@seznam.cz

Přejít na přílohy

Předmět: OKAMŽITÁ AKCE: Váš účet bude zablokován!

Shrnout e-mail

[redacted]

Vážený zákazníku,

z důvodu bezpečnostní aktualizace byl váš účet dočasně omezen.
Pokud neprovedete ověření do 24 hodin, dojde k **trvalému zablokování přístupu** a ztrátě vašich dat.

Klikněte na odkaz níže a potvrďte své přihlašovací údaje:

www.cloud-overeni-uctu.com/login-verification

Pro ověření zadejte:

- e-mail
- heslo
- telefonní číslo
- ověřovací kód z SMS

Děkujeme za spolupráci.
Technická podpora

Na další stránce zjistíte, co jsou právě tyto varovné signály, a níže se můžete podívat na řešení úkolu.

Řešení – Ukázka obsahovala tyto podezřelé znaky:

1) Podezřelá e-mailová adresa - Odesílatel: podpora@secure-cloud247.com
Nepůsobí jako oficiální doména známé firmy. Seriózní firmy používají jasně identifikovatelnou doménu (např. @nazevfirmy.cz).

2) Obecné oslovení – „Vážený zákazníku“. Skutečné služby obvykle oslovují jménem, pokud mají vaše účet.

3) Vytváření nátlaku a strachu - „Do 24 hodin bude účet trvale zablokován.“ Podvodníci vytvářejí časový tlak, aby člověk jednal bez přemýšlení.

4) Podezřelý odkaz - www.cloud-overeni-uctu.com/login-verification
Doména neodpovídá názvu známé služby. Často obsahuje slova jako „verify“, „login“, „secure“, ale není to oficiální web.

5) Žádost o citlivé údaje - Požadavek na: heslo, telefon, ověřovací kód z SMS
Žádná seriózní instituce po vás nebude chtít heslo ani ověřovací kód e-mailem.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Transitions

6 - JAK POZNAT PODVODNOU ZPRÁVU NEBO TELEFONÁT

Level Up

1

Podezřelý odesílatel

E-mailová adresa nevypadá oficiálně - i když se o to mnohdy snaží a liší se třeba jen pár písmeny.
(např. banka-info@xyz123.com místo @csob.cz).
U SMS se může místo běžného čísla zobrazit podivný název.

Nejste si jistí? Kontaktujte firmu sami – přes oficiální web, ne přes odkaz ve zprávě.

2

Tlak na rychlé jednání

- „Vaše zásilka bude vrácena.“
- „Účet bude zablokován do 24 hodin.“
- „Reagujte ihned!“

Podvodníci chtějí, abyste jednali rychle a pod stresem.
Seriózní instituce vám dávají čas situaci ověřit.

3

Podezřelý odkaz

Na počítači můžete zjistit, kam odkaz vede:
Přesuňte šipku myši nad tlačítko (neklikejte).
Dole v okně prohlížeče se zobrazí skutečná webová adresa.

Jestli máte podezření, na odkaz neklikejte a navštivte web firmy přímo zadáním adresy do prohlížeče.

4

Žádost o citlivé údaje

Banka ani jiná seriózní instituce po vás nikdy nebude chtít:

- heslo, PIN, celé číslo platební karty, ověřovací kódy z SMS, přístupové údaje e-mailem nebo telefonicky.

Pokud tyto údaje někdo požaduje, jde o podvod.

5

Falešný zájemce o váš inzerát

Komunikuje přes zprávy a chce platit „přes kurýra“ nebo vám posílá odkaz k vyplnění údajů? Nebo píše lámanou češtinou?

Buďte obezřetní. Nikdy nezadávejte údaje o kartě kvůli přijetí platby..

6

Podvodné telefonáty (vishing)

Volá vám „banka“, „policie“ nebo „vnuk v nouzi“?
Zavěste a zavolejte sami na oficiální číslo instituce (a číslo klidně rovnou zablokujte).

Existují i aplikace (např. „Můžu to zvednout?“), které upozorní na známá podvodná čísla.

NEZAPOMEŇTE

Podvodné zprávy většinou nepřicházejí jen jednou.
Často jsou součástí celého „řetězce“ zpráv během několika dní či týdnů.
Typicky obsahují:

- varování, že vám bude zablokován účet,
- informaci, že je vaše úložiště plné,
- výzvu k „okamžité aktualizaci“ nebo „ověření účtu“,
- časově omezenou nabídku.

Dobrá zpráva je, že ověřit si informaci zabere jen chvíli – když víte, na co si dát pozor.

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

JAK ODHALIT PODVODY PŘES MOBILNÍ TELEFONY, SMS, WHATSAPP, E-MAIL ....

1. POZOR NA SOUTĚŽE A NABÍDKY

NIKDO NIC NEDÁVÁ ZADARMO!

Podívejte se na oficiální web značky či firmy, jestli je nabídka skutečná.

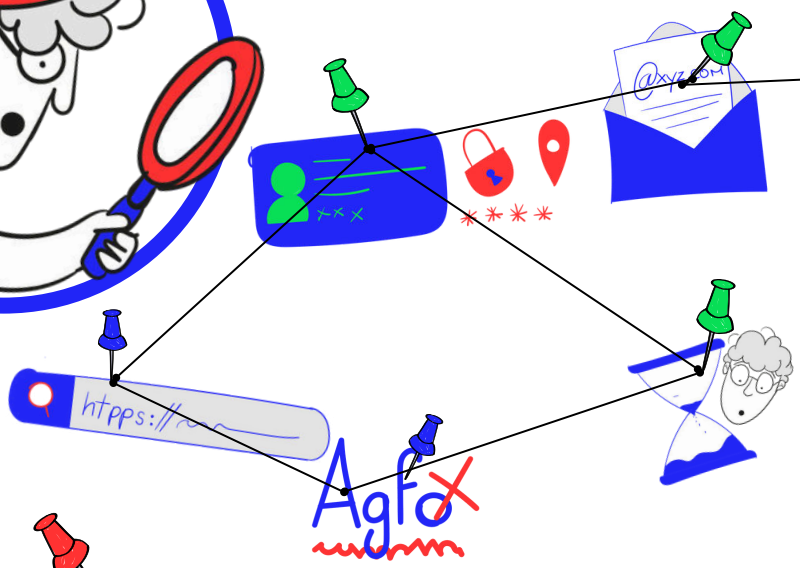

2. KDO TO POSLAL?

Pokud e-mailová adresa po znaku „@“ vypadá divně, neotevírejte ji.

3. PODÍVEJTE SE NA URL NEBO ODKAZ NA WEBOVOU STRÁNKU

Buďte opatrní, pokud název neznáte nebo je napsán s chybami.

4. POZOR NA PRAVOPIS!

Jestliže jsou ve zprávě chyby nebo je špatně napsaná, může jít o podvod.

5. CHRÁŇTE SVÉ OSOBNÍ ÚDAJE

Nesdílejte bankovní údaje, pokud si nejste jistí, s kým komunikujete.

6. DEJTE SI NA ČAS

Ať jde o cokoliv, vždy by měl být čas dohledat si více informací.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci pro použití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP - 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

KONSPIRAČNÍ TEORIE

Spolufinancováno Evropskou unií

Znáte nějaké konspirační teorie?

Jaké?

Spolufinancováno Evropskou unií

Vzpomínáte si na něco, čemu jste dříve věřili, a dnes už víte, že to není pravda?

Může jít o příběh z dětství, řetězový e-mail, nebo třeba zprávu z médií.

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

Konspirační teorie tu byly vždy – od záhad kolem smrti princezny Diany po chemtrails na obloze.

Proč ale v ně věří tolik lidí? A co s tím můžeme dělat?

Dnes se společně podíváme na to, jak takové teorie fungují, proč jim tolik lidí věří a jak se k nim můžeme postavit kriticky – bez výsměchu, ale s rozumem.

Spolufinancováno Evropskou unií

Konspirační teorie je výklad události nebo jevu, který tvrdí, že za vším stojí **skrytá skupina lidí s tajným plánem –** často mocným, zlým a **záměrně utajeným před veřejností.**

Spolufinancováno Evropskou unií

JE TO NOVINKA?

NENÍ. Už po staletí lidé hledají skryté významy a tajné dohody v důležitých událostech – často jako způsob, jak si vysvětlit nejistotu nebo chaotické okolnosti.

Starověk:
Zavraždění Julia Caesara (44 př. n. l.)
→ I tehdy kolovaly různé domněnky o tom, kdo za vraždou skutečně stál a kdo z toho měl prospěch.
20. století:
Atentát na Johna F. Kennedyho (1963)
→ Mnozí dodnes věří, že šlo o spiknutí – s CIA, mafií nebo Sověty v pozadí – přestože oficiálně jednal jediný střelec.
Přistání na Měsíci (1969)
→ Teorie tvrdí, že NASA přistání zfalšovala ve studiu – často se odvolávají na nesrovnalosti ve fotografiích nebo stínech,
přestože byly mnohokrát vyvráceny.

🎯 Proč je to důležité?

Konspirační teorie se objevují zejména v obdobích krize, nejistoty nebo politického napětí – dávají lidem zdání kontroly, řádu a jasného viníka.

Spolufinancováno Evropskou unií

Novinky.cz

Hlavní stránka Stalo se Domácí Volby Zahraniční Válka na Ukrajině Komentáře Krimi Kultura Ekono
Internet a PC AutoMoto Věda Cestování Historie Podcasty a pořady Sport Kvízy Speciály Počasí T

Vyznavači teorie o ploché Zemi mají svoji pravdu. Hned za hranicemi jich máme požehnaně

Tony Havlík, Jakub Štěpánek, Magdaléna Pánková
vybrat autory ke sledování

884

6. 12. 2024, 15:55

Zeměkoule. Prosté slovo, které označuje naši planetu a už samo o sobě naznačuje její kulatý tvar. A přesto se objevují lidé, kteří tvrdí něco jiného. Jedna z nejkurióznějších konspiračních teorií říká, že Země není kulatá, ale plochá. Lidé, kteří takové myšlence věří, se často vyznačují celkovou nedůvěrou v systém. Teorii p
Slovensku. Tito li
vědu, pozorování
tahle teorie vůbec
světem nepravd n

Přibývá lidí, kteří nevěří vědě, ale žvástům o placaté Zemi, všímá si Jiří Grygar

17. březen 2021 | Pro a proti

Proč ve 21. století přibývá lidí, kteří věří, že planeta Země není kulatá, ale plochá? Hosty Veroniky Sedláčkové byli astronom a popularizátor vědy Jiří Grygar a provozovatel serveru Placatá Země Vladimír Bača (repríza)

NE

Skupiny

Plochá Země - diskuze
Veřejná · 18 tis. členů · 10 příspěvků za den
Skupina se zabývá argumenty obhájců ploché i sférické Země.

PLOCHÁ ZEMĚ, PRAVDA SE ZAMLČUJE
Veřejná · 8 tis. členů · 10 příspěvků za den

Flat Earth - placatá Země vs. Globe - guľatá Zem
Veřejná · 1,6 tis. členů · 10 příspěvků za rok
https://www.facebook.com/groups/873786919392954/permalink/2801154269989533/ - Dva najjasnejšie,najrelevantnejšie dôkazy, že ZEM NIE JE PLOCHÁ, POCHOPÍ...

Vyznavači teorie o ploché Zemi mají svoji pravdu. Hned za hranicemi jich

VIDEO

Spolufinancováno
Evropskou unií

VĚDECKÝ vs KONSPIRAČNÍ PŘÍSTUP

	Vědecká metoda	Neúplná vědecká metoda	Konspirace	Dezinformace
1. krok	Pozorování reality vědcem	Pozorování reality vědcem	Názor vysvětlující složité a náhodné jevy	Vytvoření klamné informace s cílem zmást příjemce, ovlivnit veřejné mínění nebo zakrýt pravdu
2. krok	Formulování hypotézy	Formulování hypotézy	Vytvoření konspirační teorie	Vytvoření klamné informace
3. krok	Ověření hypotézy výzkumem, experimenty nebo sběrem důkazů	Ověření hypotézy výzkumem, experimenty nebo sběrem důkazů	Hledání a výběr jen těch důkazů a názorů, které tuto teorii potvrzují	Využití společenských problémů k vyvolání emocionální reakce
4. krok	Oponentní posudek publikovaný ve vědeckém časopise nebo na vědecké konferenci	Oponentní posudek chybí	Odmítnutí expertního oponentního posudku	Odmítnutí expertního oponentního posudku
5. krok	Opakovaně potvrzená a nezpochybněná hypotéza se stává vědeckou teorií	Zveřejnění poznatků a názorů v médiích	Potvrzení původního názoru	Zmatení publika tak, aby změnilo postoje v souladu s dezinformací

Základní rysy konspiračních teorií:

1. **Skrytý plán:**
   – Tvrdí, že za událostí (např. pandemií, válkou, změnou klimatu) stojí spiknutí.

2. **„Oni“ vs. „my“:**
   – Používají polarizaci – často označují viníky jako „elity“, „vládu“, „farmalobby“, „vědce“ apod.

3. **Odpor k oficiálním verzím:**
   – Nedůvěra v média, vědu, lékaře nebo instituce.

4. **Neověřitelnost a uzavřenost:**
   – Jakákoli kritika je považována za důkaz spiknutí.
   – Když chybí důkazy, vysvětlí se to tím, že „pravda je utajována“.

5. **Emoce a strach:**
   – Využívají obav lidí, nejistoty nebo nedůvěry. Často říkají: *„Nenech se obelhávat!“*

Skoro každá konspirační teorie obsahuje několik z těchto prvků.
Čím víc jich najdete, tím větší šance, že jde o konspiraci – ne o reálnou analýzu.

Spolufinancováno Evropskou unií

Proč lidé věří konspiračním teoriím?

🧠 Psychologické důvody

Pocit kontroly nad nejistotou

Potřeba být "v obraze" nebo "v opozici"

Strach a nejistota
Potvrzovací zkreslení (confirmation bias)

Rychlé a pomalé myšlení

👫 Sociální a kulturní důvody

Nedůvěra ve vládu a instituce

Vliv sociálních sítí a bublin

Pocit sociálního vyloučení

📚 Informační a vzdělanostní důvody

Nízká mediální gramotnost

Přitažlivost příběhů

Spolufinancováno Evropskou unií

Confirmation Bias

Konfirmační zkreslení /Potvrzovací zkreslení

ANEB

Proč vidíme jen to, co chceme vidět?

Je to psychologický jev, kdy vyhledáváme, interpretujeme a pamatujeme si informace tak, aby potvrdily naše již existující přesvědčení – a ignorujeme nebo zpochybňujeme ty, které s nimi nesouhlasí.

- **Je to automatický proces – mozek si šetří energii tím, že filtruje informace podle toho, co už známe nebo čemu věříme. (Ale můžeme s tím pracovat.)**
- Důležitou roli hraje i emoční investice: pokud jsme s nějakým názorem spjatí emocionálně (např. “vláda nám lže”), máme větší tendenci vše nové filtrovat tímto přesvědčením.
- **V konspiračních teoriích to znamená, že informace, které potvrzují naši podezíravost, vnímáme jako důkaz, zatímco fakta proti ignorujeme nebo považujeme za součást spiknutí.**

Spolufinancováno Evropskou unií

Confirmation Bias

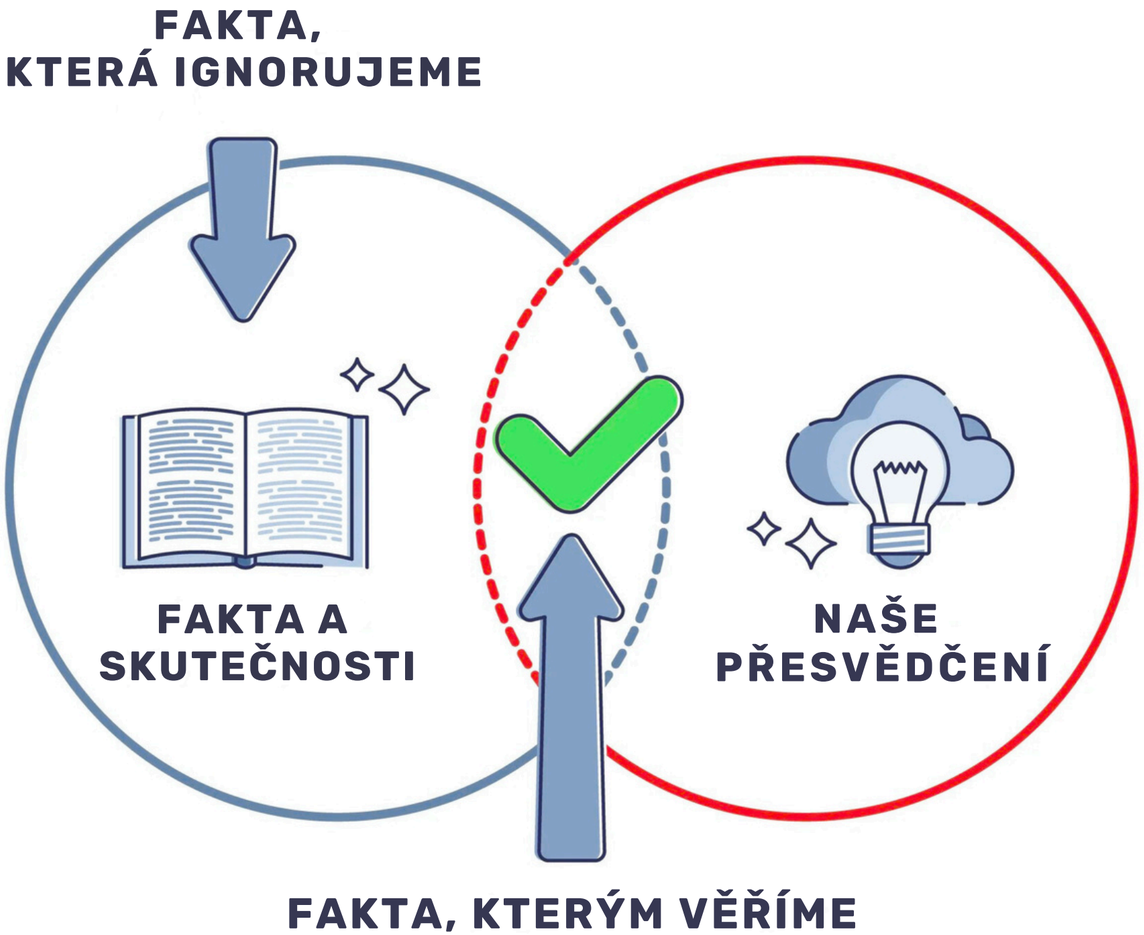

Spolufinancováno
Evropskou unií

Jak náš mozek rozhoduje – a proč dáváme přednost zkratkám

Náš mozek pracuje ve dvou režimech:
Systém 1 – rychlý, automatický, intuitivní
Systém 2 – pomalý, logický, náročný na energii

- **V každodenním životě spoléháme většinu času na systém 1, protože je rychlý a efektivní.**
- To ale znamená, že často skáčeme k závěrům, spoléháme na stereotypy a špatně vyhodnocujeme složité informace.
- **Konspirační teorie oslovují právě systém 1 – dávají jednoduché odpovědi na složité otázky, působí emocionálně, pracují s pocitem ohrožení nebo tajemství.**
- Abychom je kriticky vyhodnotili, musíme aktivovat systém 2, což ale není snadné – vyžaduje to čas, energii a ochotu pochybovat.

Spolufinancováno Evropskou unií

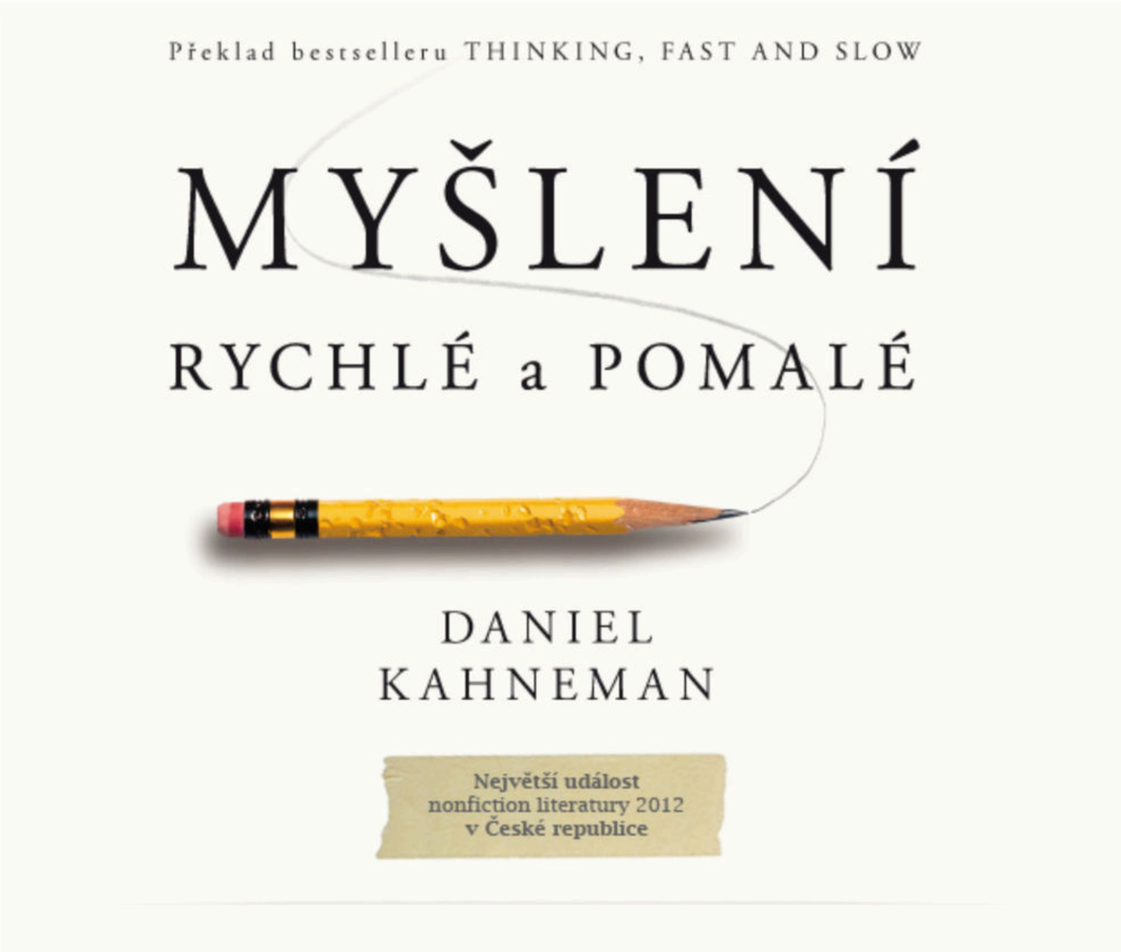

Máme o sobě představu, že jsme rozumní a uvážliví. Ale mozek často hledá jednoduché, rychlé odpovědi.

Chceme mít jasno – i když to znamená věřit příběhu bez důkazů.

Konspirační teorie nabízí právě to: jasného viníka a smysl tam, kde ho třeba zatím nikdo nenašel.

Spolufinancováno Evropskou unií

SYSTÉM 1

INTUICE A INSTINKT

95%

Nevědomý
rychlý
slučovací
autopilot

SYSTÉM 2

RACIONÁLNÍ UVAŽOVÁNÍ

5%

Vyžaduje
úsilí
Pomalý
Logický
Líný
Nerozhodný

ZDROJ: Daniel Kahneman

Spolufinancováno
Evropskou unií

Aktivita

Co jsou CHEMTRAILS?

Spolufinancováno
Evropskou unií

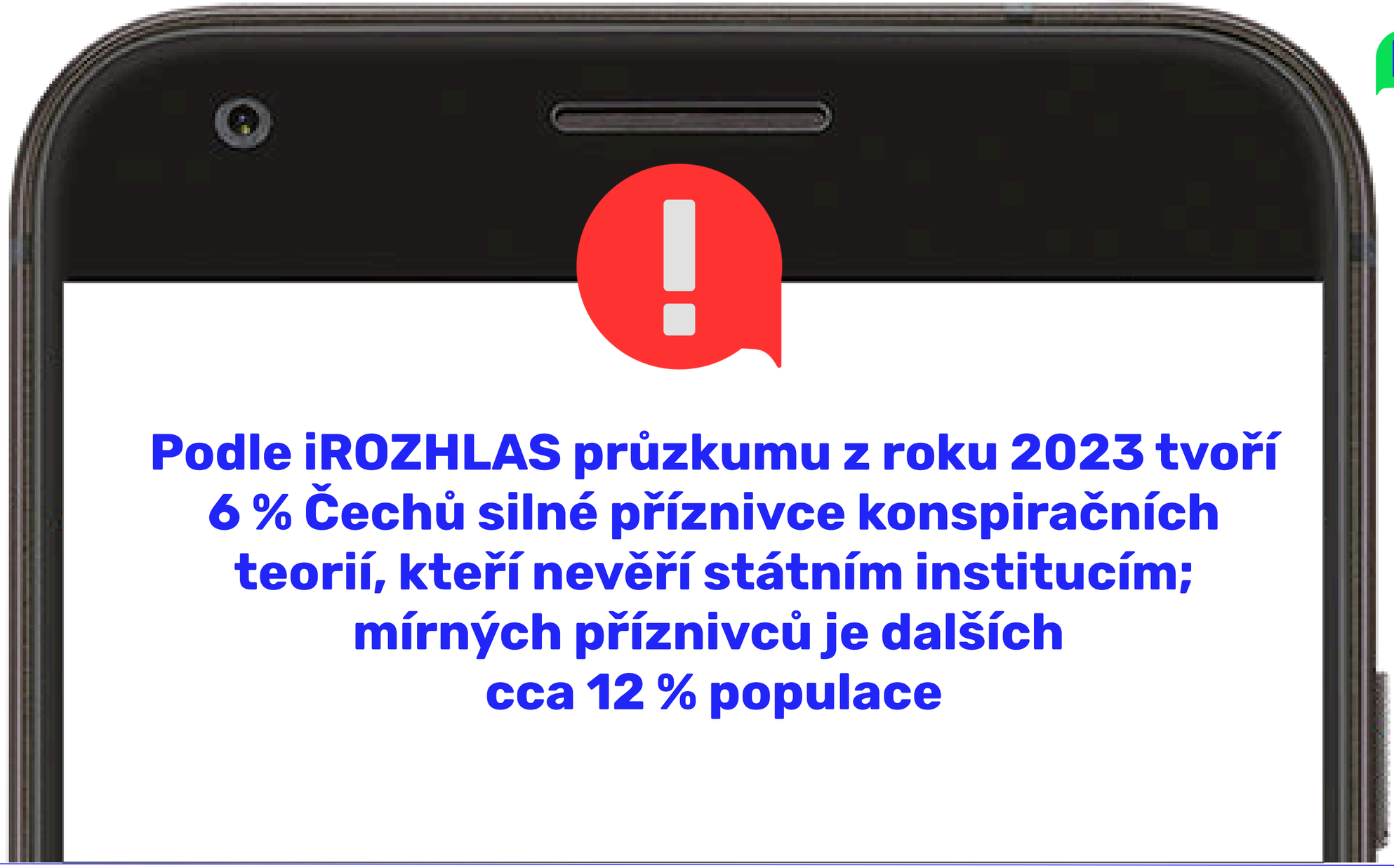

Podle iROZHLAS průzkumu z roku 2023 tvoří 6 % Čechů silné příznivce konspiračních teorií, kteří nevěří státním institucím; mírných příznivců je dalších cca 12 % populace

HRA

Spolufinancováno
Evropskou unií

Jak mluvit s někým, kdo sdílí konspirace

Nezesměšňuj

Ptej se, nenuť

Zajímej se o důvody, proč tomu věří

Nabídni alternativní zdroj

Udrž vztah – důvěra je klíčem

Spolufinancováno Evropskou unií

ELPIDA

Transitions

FAKT?

Level Up

Předmět: Fwd: Fwd:

DĚSIVÉ! SDÍLEJTE!!!

Jak reagovat, když naši blízcí
sdílí konspirace a mylné informace

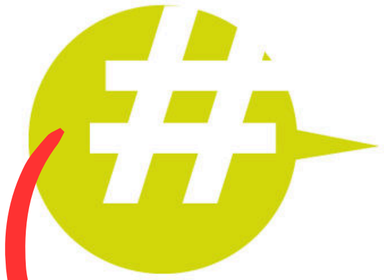

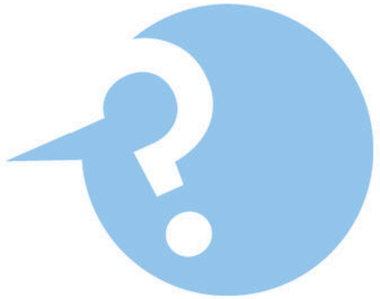

Spolufinancováno
Evropskou unií

medialka.elpida.cz

KONSPIRAČNÍ TEORIE

Je normální pochybovat!

Spolufinancováno
Evropskou unií

Důležité je ale nenechat se ovládnout strachem a snažit se **chápat svět na základě faktů** – ne domněnek.

Kritické myšlení není o tom všechno popírat – ale o tom, **umět si klást správné otázky.**

Spolufinancováno Evropskou unií

Jak nenaletět konspiračním teoriím?

Ověřuj informace z více důvěryhodných zdrojů
Nevěř hned prvnímu článku nebo videu – porovnej informace např. s ČT, BBC, AP, nebo vědeckými institucemi.

Zkontroluj autora a zdroj
Má text autora? Má web kontakt a redakci? Pokud ne – pozor. Důvěryhodná média tyto informace vždy uvádějí.

Buď opatrný na emoce
Konspirace často útočí na strach, vztek nebo šok. Když tě zpráva rozruší, zkus se nadechnout a hledat, co je za tím.

Hledej důkazy, ne jen názory
Skutečná fakta bývají podložená studiemi, čísly nebo výzkumem. „Jeden pán povídal“ není důkaz.

Nepodléhej zjednodušením
„Za všechno může vláda / cizí mocnosti / elity“ je příliš jednoduché vysvětlení. Skutečnost je často složitější.

Používej fact-checking weby
Např. Demagog.cz, Manipulátoři.cz, [Snopes.com] – ověřují konkrétní hoaxy a mýty.

Mluv o tom s ostatními – klidně a věcně
Sdílej pochybnosti, ptej se, diskutuj. Ověřování je kolektivní dovednost

Spolufinancováno Evropskou unií

Jak poznat konspirační teorii

Nabízí (někdy) jednoduché odpovědi na složité problémy?

Viní malou, tajnou skupinu?

Odmítá všechny důkazy?

Využívá strachu, emocí, výkřiků?

Zakládá se na domněnkách, ne faktech?

Spolufinancováno Evropskou unií

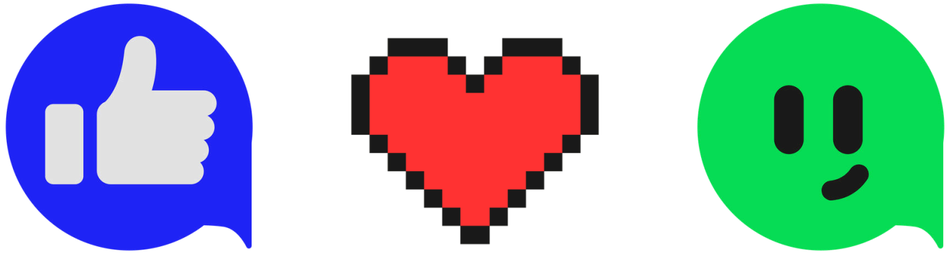

www.levelup.fundacionmaldita.es/cz

www.faktjokurz.cz

www.elbot.cz

www.medialka.elpida.cz

www.transitionsmedia.org

Spolufinancováno Evropskou unií

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Level Up

Aktivita k prezentaci
KONSPIRAČNÍ TEORIE

Spočítej kolik lidí by muselo udržet tajemství ohledně chemtrails

UTVOŘTE DVOJICE

Spolufinancováno Evropskou unií

Domov › Právo

Pilot odmítl stříkat chemtrails: Propuštění!

17.10.23

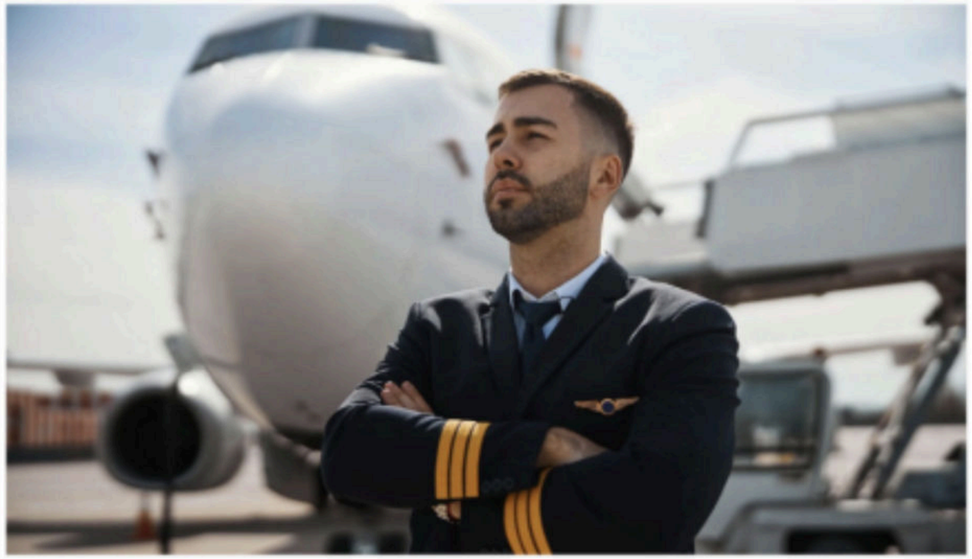

Norimberk (dpo) – Pilot společnosti Lufthansa se v současné době odvolává proti svému propuštění u norimberského pracovního soudu. Šestatřicetiletý pilot odmítl během letů stříkat chemtrails z důvodů svědomí.

V květnu 2023 byl zkušený pilot Christoph W. bez předchozího upozornění propuštěn poté, co jeho zaměstnavatel zjistil, že W. nestiskl podle potřeby spínač pro aktivaci

https://docs.google.com/document/d/1Wfrqx21yBBlzYzlYXI1a41vZXBtQQ7rWZh3-qg-D2tw/edit?tab=t.0

Spolufinancováno Evropskou unií

**Napište, kdo všechno by musel být zapojen –
od plánování přes technické provedení až po utajení.**

Spolufinancováno Evropskou unií

Pomůcka: typy zapojených lidí

Můžete přemýšlet například o těchto skupinách:

- Piloti komerčních letů (globálně)
- Mechanici letadel
- Výrobci letadel (např. Boeing, Airbus)
- Letecké úřady (FAA, EASA, ÚCL…)
- Pracovníci chemického průmyslu (výroba spreje)
- Vlády, armáda ??? (desítky tisíc)
- Vědci, meteorologové
- Zaměstnanci letišť, dopravci, logistika
-

+ každý člověk má kolegy, rodinu, přátele – riziko „prokecnutí“ dramaticky roste.

Spolufinancováno Evropskou unií

Výsledky výpočtů

Vyplňte orientační čísla pro ČR nebo globálně a sečtěte:
Kolik lidí musí mlčet, aby to fungovalo?

● **Počet: _____**

Spolufinancováno
Evropskou unií

Orientační „klíč“ – kolik lidí by se muselo spiknout

⚠️ **Důležité: Nejde o přesná čísla. Jde o řád velikosti.**

Základní profese a odhady (globálně)

Profese / role	Orientační počet	Proč jsou nepostradatelní
Piloti komerčních letů	~300 000	Museli by aktivně rozprašovat a mlčet
Mechanici letadel	~100 000	Viděli by zařízení, úpravy letadel
Výrobci letadel (Airbus, Boeing…)	~10 000	Konstrukce, schvalování technologií
Letecké úřady (FAA, EASA, ÚCL…)	~15 000	Certifikace, kontrola bezpečnosti
Chemický průmysl	~50 000	Výroba, skladování, distribuce látek
Letištní personál, logistika	~100 000	Tankování, manipulace, dokumentace
Vědci, meteorologové	~20 000	Museli by falšovat měření a data
Vlády, armády, politici	desítky tisíc	Financování, koordinace, krytí

👉 **Minimální realistický součet: 600 000 – 1 000 000 lidí**

A to bez započtení: rodin, kolegů, přátel, novinářů, whistleblowerů, konkurenčních států.

Výsledky výpočtů

Vyplňte orientační čísla pro ČR nebo globálně a sečtěte:
Kolik lidí musí mlčet, aby to fungovalo?

- **Počet: min 600 000 – 1 000 000 lidí**

Spolufinancováno Evropskou unií

Závěr:

Je to realistické?

Proč ano / ne?

Spolufinancováno
Evropskou unií

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Dvakrát klikněte na odkaz - pracovní list k aktivitě

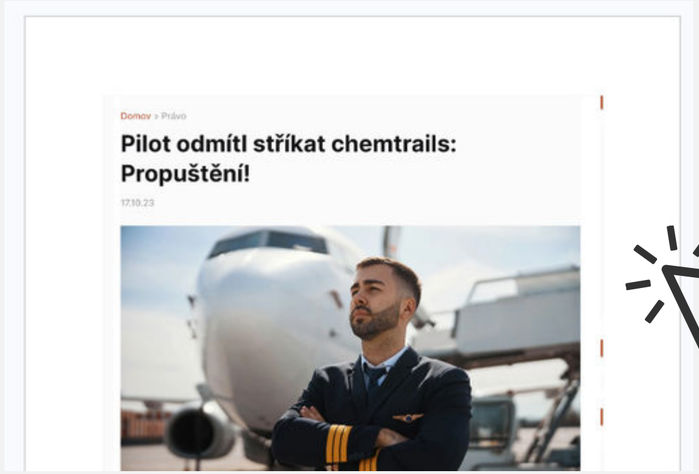

Dvakrát klikněte na odkaz - metodický klíč k aktivitě

Spolufinancováno Evropskou unií

BONUS:

plakát/
pracovní list do hodiny

Spolufinancováno
Evropskou unií

2 - JAK POZNAT KVALITNÍ ZPRÁVU

Level Up

Co dělá tuto zprávu důvěryhodnou?

Najděte alespoň 3 prvky.

Úkol

Dostatečná kapacita a stabilizace dodávek. ČEZ rozsáhle investuje v Pardubickém a Zlínském kraji

Společnost ČEZ Distribuce chce letos dohromady investovat zhruba 18,5 miliardy korun do obnovy, rozvoje a posílení distribuční sítě po celé republice. Významnou investicí je rozšíření vedení vysokého napětí v oblasti Králicka na Orlickoústecku, kde nedostatečná kapacita už začínala být velkým problémem.

Autorka
Blanka Kovandová

Králíky/Slavičín/Luhačovice 15:22 28. února 2026

Společnost ČEZ Distribuce chce letos dohromady investovat zhruba 18 a půl miliardy korun do obnovy, rozvoje a posílení distribuční sítě po celé republice | Foto: Filip Jandourek | Zdroj: Český rozhlas

Oblast Králík na Orlickoústecku a okolí se v posledních letech dynamicky rozvíjí díky cestovnímu ruchu. Kvůli zimním střediskům a cyklistickým tratím ale stávající elektrická soustava nestíhá pokrýt spotřebu. Zásadním problémem je, že není možné připojit další odběrová místa.

Na distributora se kvůli tomu obracelo město a také hlavně soukromí provozovatelé rekreačních služeb. ČEZ proto letos v této oblasti investuje dohromady asi 600 milionů korun.

Společnost dokončila zdvojení vedení vysokého napětí mezi obcemi Jablonné nad Orlicí – Čenkovice a tím vznikl samostatný vývod energie do Červené Vody, kde je velký lyžařský areál Buková Hora.

Do června ČEZ plánuje dokončit i navazující úsek z Čenkovic do Červené vody. Nové kabely vysokého napětí přibydou i pod sjezdovkami a následně by se měla částečně uvolnit kapacita pro nové odběratele.

Příští rok distributor v této části Orlickoústecka chystá ještě nové vedení z Horních Heřmanic do Králík, což bude zase investice v řádu vyšších desítek milionů korun.

Plány ve Zlínském kraji

Také obyvatelé Slavičínska a Luhačovicka ve Zlínském kraji by se po dlouhých letech měli dočkat stabilnějších dodávek energie.

Plány na výstavbu nového vedení velmi vysokého napětí ze Slavičína do Slušovic na Zlínsku, které má zajistit stabilní dodávky energie pro celé Slavičínsko a Luhačovicko, existují už od konce 80. let minulého století.

Spory, které kromě úřadů řešily i soudy, se nakonec podařilo odblokovat po 20 letech loni v listopadu. Podle dohody mezi Zlínským krajem, obcemi a energetickou společností EGD se tak stožáry nebudou stavět v okolí poutního místa Malenisko u Provodova na Zlínsku.

Právě případné znehodnocení místa bylo jedním z hlavních argumentů měst a obcí proti trase, kudy měla vést.

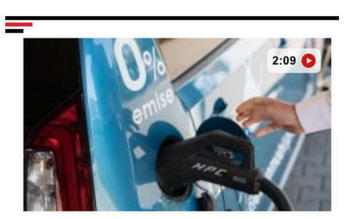

Veřejné osvětlení nebo stanice pro elektromobily. Elektrická síť v Šumperku přinese mnoho výhod

ČÍST ČLÁNEK

Definitivně rozhodnuto není. Do konce letošního roku má vzniknout územní studie, která novou trasu prověří. Zlínský kraj musí následně změnit své zásady územního rozvoje a se samotnou výstavbou by se tak mělo začít nejdříve až v roce 2030.

Barbora Soukupová, Blanka Kovandová

Další texty autorky:

- Bomby z Charkova vyhnaly i lékařku Hannu. Druhý domov našla ve Zlíně, kde pracuje jako ošetřovatelka
- Čiperova vila otevřena pro veřejnost. Z bývalého sídla ředitele Baťových závodů se stalo kulturní centrum

ZPRÁVY, KTERÉ JSTE NEČETLI

Pět let v autoservisu. Muž na Pardubicku dal auto k opravě a tuningu v roce 2021, stále ho nemá

Cíl Chameneí: CIA zjistila, kde bude nejvyšší duchovní vůdce Íránu. Čas útoku se musel změnit

ONLINE: Rusko slíbilo přijmout americký plán bezpečnostních záruk pro Ukrajinu, tvrdí Kyjev

ONLINE: ‚Letectvo dláždí cestu do Teheránu.' Izrael opět udeřil na metropoli, Írán zahájil odvetu

Bývalý ředitel tuzemské rozvědky: Není otázkou, jestli se konflikt v Íránu rozšíří, ale jak moc a jak rychle

SOUVISEJÍCÍ ČLÁNKY

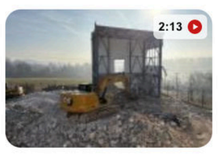

Rozvodna u Třebíče šla k zemi. ‚Byla to babička, neodpovídala dnešním požadavkům,' říká energetik

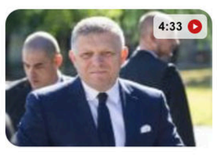

Spor Slovenska a Ukrajiny o energetické zdroje: Fico hrozí stopkou, opozice na něj podala trestní oznámení

Slovensko podle Fica zastavilo dodávky elektřiny na Ukrajinu. Pohrozil dalšími odvetnými opatřeními

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

1) Neutrální jazyk - Text nepůsobí emotivně ani senzačně. Nesnaží se vyvolat strach nebo pobouření.
2) Více ověřitelných zdrojů - Článek cituje 2–3 různé a relevantní zdroje, které lze dohledat.
3) Správně označené citace - Je jasné, kdo co říká. Citované osoby jsou konkrétní a dohledatelné.
4) Titulek odpovídá obsahu - Není zavádějící ani přehnaný. To, co slibuje, článek skutečně obsahuje.
5) Uvedené datum a místo (domicil) - Zpráva obsahuje informaci o tom, kdy a odkud je psaná.
6) Jasně uvedený autor a médium - Je zřejmé, kdo článek napsal a kde byl publikován.
7) Transparentní zařazení článku - Text je označen jako zpravodajství (např. „Zprávy z domova“), nikoli komentář nebo názor.
8) Standardní struktura zprávy - Článek má klasickou stavbu: titulek – perex – hlavní sdělení – rozpracování tématu – zdroje – autor.
9) Téma potvrzují i jiná média - O události informují i další důvěryhodné redakce.
10) Uvedený zdroj fotografie - Je jasné, odkud pochází použitý obrázek.

ŘEŠENÍ ÚKOLU - JAK POZNAT KVALITNÍ ZPRÁVU

Level Up

CO NÁM O KVALITĚ ZPRÁVY ŘEKNE 5 OTÁZEK?

1

KDO?

Text je podepsaný jménem novináře. Můžeme si ho dohledat, zjistit, pro koho pracuje, co dalšího napsal. Podpis znamená zodpovědnost – autor ručí svou důvěryhodností. U kvalitních médií najdeme kontakt na redakci i jednotlivé autory.

2

CO?

Článek je ve sekci Zpravodajství – odděleno od názorů, komentářů a placené inzerce. Cituje konkrétní zdroje. Uvádí vyjádření více stran. Umožňuje nám udělat si vlastní obrázek, ne jen přijmout interpretaci autora.

3

JAK?

Titulek shrnuje událost, nevyvolává zbytečně emoce. Jazyk je věcný, bez přehnaných výrazů (ŠOKUJÍCÍ, NEUVĚŘITELNÉ). Fotografie odpovídá obsahu. Článek nás nenutí k okamžité akci ("Sdílejte!", "Než to smažou!"). Když titulek hned neštve a neděsí, je větší šance, že jde o informaci, ne o manipulaci.

4

KOMU?

Článek informuje širokou veřejnost. Nepracuje cíleně s emocemi konkrétní skupiny. **Fotografie má uvedený zdroj** – lze ověřit, kdy a kde byla pořízena.

5

PROČ?

Český rozhlas je veřejnoprávní médium, financované z koncesionářských poplatků. Jeho činnost upravuje zákon. Není závislý na reklamě ani politických či soukromých zájmech. **U soukromých médií je dobré vědět, kdo je vlastní – může to ovlivnit, o čem píší a jak.**

Kvalitní zpráva umožňuje ověření – uvádí autora, zdroje, původ fotografií. Pokud máte pochybnosti, máte kde začít pátrat. **Záměrně manipulativní obsah v ověření naopak brání – autor chybí, zdroje nejsou, emoce zastírají fakta.**

ZÁVĚR

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost. Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Transitions

JAK MLUVIT S NĚKÝM, KDO ŠÍŘÍ DEZINFORMACE

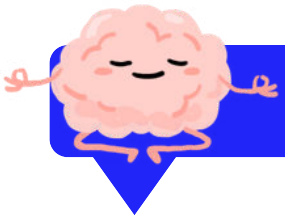

Zachovejte klid a nejprve naslouchejte **s empatií.**

Neútočte ani neshazujte člověka, se kterým vedete rozhovor.

Mějte své otázky **promyšlené.**

Lepší je mluvit **pozitivně** než negativně.

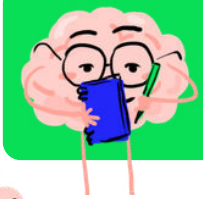

Je důležité uvést věci na pravou míru, ale vždy **buďte taktní**

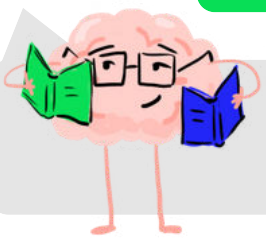

Přesvědčujte jednoduchými, ale pevnými argumenty. Nepřehlcujte fakty.

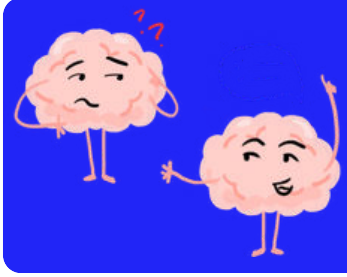

Dobře si vyberte, jak a kdy (a jestli) s danou osobou budete mluvit. Lepší osobně než prostřednictvím zprávy. **Lepší v individuální konverzaci než ve skupině.**

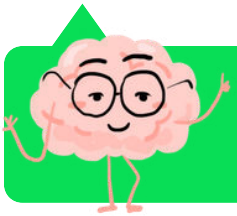

Buďte opatrní při hovoru s lidmi, kteří jsou silně vyhranění.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci pro použití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP - 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

UMĚLÁ INTELIGENCE

Spolufinancováno Evropskou unií

Jak byste popsali AI vlastními slovy?

Spolufinancováno
Evropskou unií

Co je umělá inteligence?

- **Artificial Intelligence - AI**
- **Schopnost strojů nebo systémů napodobovat lidské myšlení, učení, rozhodování nebo řešení problémů.**
- **Obor informatiky.**
- **Od 2. poloviny 20. století, listopad 2022 ChatGPT, březen 2023 Bard (Gemini)**

Spolufinancováno Evropskou unií

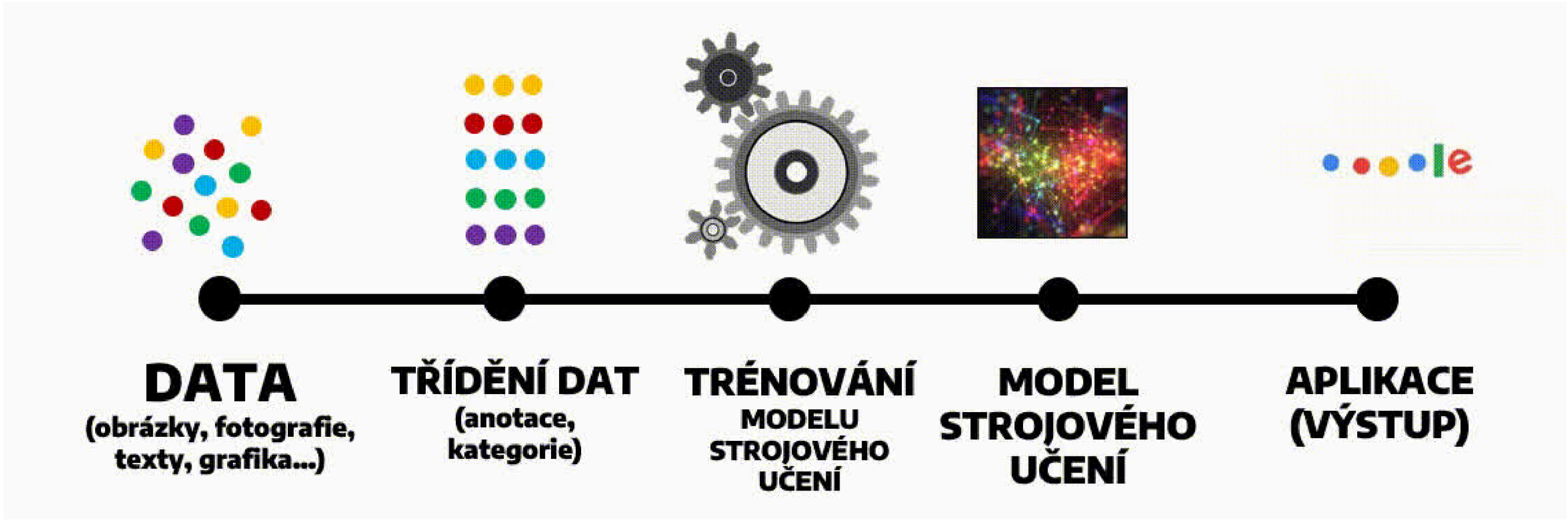
DATA
(obrázky, fotografie, texty, grafika...)
TŘÍDĚNÍ DAT
(anotace, kategorie)
TRÉNOVÁNÍ MODELU STROJOVÉHO UČENÍ
MODEL STROJOVÉHO UČENÍ
APLIKACE (VÝSTUP)

Za méně než sto let se umělá inteligence proměnila z okrajové disciplíny teoretické matematiky v něco, s čím se každodenně setkávají miliony lidí po celém světě.

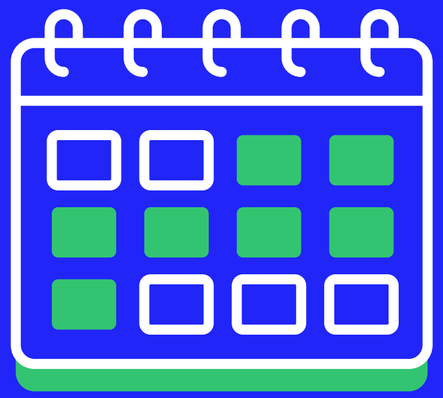

Spolufinancováno Evropskou unií

Slovníček pojmů

Krátký přehled pojmů, které se často používají v souvislosti s AI.

- **AI (Umělá inteligence)** - Počítačové systémy, které napodobují lidské myšlení – umí se „učit“, rozhodovat nebo komunikovat.

- **Chatovat -** Povídat si s někým přes internet – často psaním zpráv v reálném čase.

- **Chatbot -** Program, který odpovídá na otázky a vede konverzaci s člověkem. Některé chatboty, se „učí“ z velkého množství textu.

- **Prompt -** Text, který zadáváme AI jako pokyn. Např. otázka, úkol nebo zadání, na které AI reaguje.

Spolufinancováno Evropskou unií

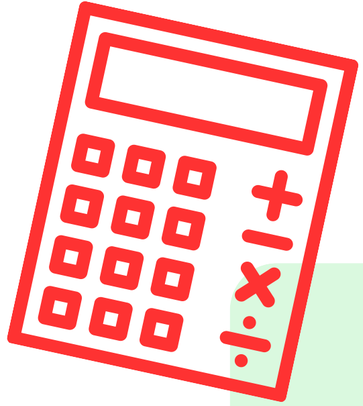

Co je ta umělá inteligence?

- **Je to jako chytrý pomocník** v našich elektronických zařízeních (mobilu, počítači, chytré televizi)
- Umí číst **texty,** rozpoznávat **obrázky** či **zvuky** a **odpovídat** na otázky
- Podobně jako kalkulačka pomáhá s počítáním, **AI pomáhá s různými úkoly**

Spolufinancováno Evropskou unií

Jak se AI učí?

Level Up

Představte si to jako velkého studenta, který přečetl miliony knih, článků a dokumentů. Z tohoto "studia" si zapamatoval, jak spolu souvisí různá slova, věty a informace. Když mu pak položíte otázku, hledá v této "naučené knihovně" nejvhodnější odpověď.

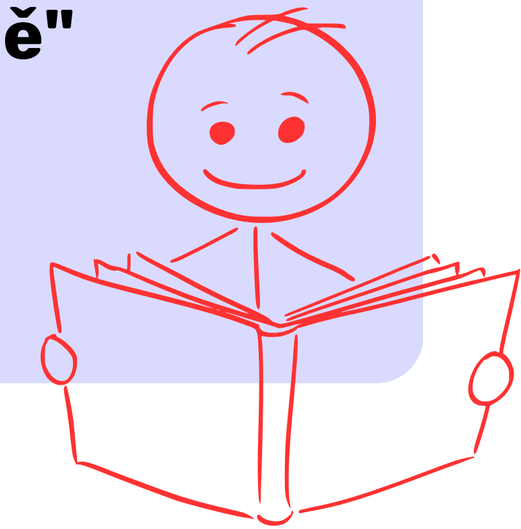

Spolufinancováno Evropskou unií

Kdo učí umělou inteligenci?

Level Up

Za každou AI stojí tým odborníků - programátorů a vědců. Jsou to právě lidé, kteří AI "učí" tím, že jí poskytují materiály ke studiu a nastavují pravidla, jak má s informacemi pracovat. Je to podobné jako když učitel připravuje studijní materiály pro žáky a vysvětluje jim, jak se z nich učit.

Spolufinancováno Evropskou unií

Jak vlastně odpovídá?

Když se AI zeptáte například na recept na buchtu, **pracuje na základě pravděpodobnosti.** Z milionů receptů, které "přečetla", ví, že po mouce velmi pravděpodobně následuje cukr, vejce obvykle přidáváme na začátku a těsto se nejčastěji peče při 180 stupních. **Podobně funguje i při psaní textů nebo vytváření obrázků -** vždy vybírá následující slovo nebo tvar podle toho, co se nejčastěji vyskytovalo v podobném kontextu v jejích trénovacích materiálech. **Může ale také někdy udělat chybu.**

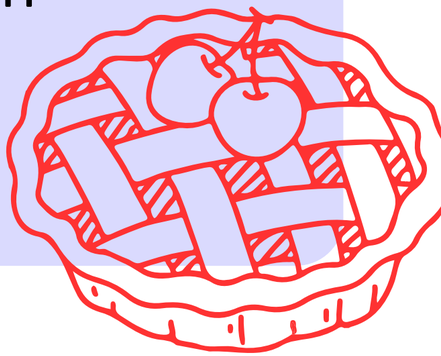

Spolufinancováno Evropskou unií

Myslí tedy jako člověk?

Ne, AI nemyslí a nerozumí věcem jako člověk. Spíše velmi dobře napodobuje lidskou komunikaci na základě toho, co se "naučila". Snaží se za každou cenu vyhovět našim požadavkům, proto může někdy udělat chybu nebo odpovědět nesmyslně - **zvlášť když se jí ptáte na něco neobvyklého.**

Spolufinancováno Evropskou unií

Proč je to užitečné?

Představte si to jako pomocníka, který:

- Má "přečteno" více knih než by kdokoli z nás zvládl za několik životů.
- Nikdy se neunaví při snaze nám vyhovět.
- Může vysvětlit složité věci jednoduchými slovy.
- Je k dispozici kdykoli potřebujete.

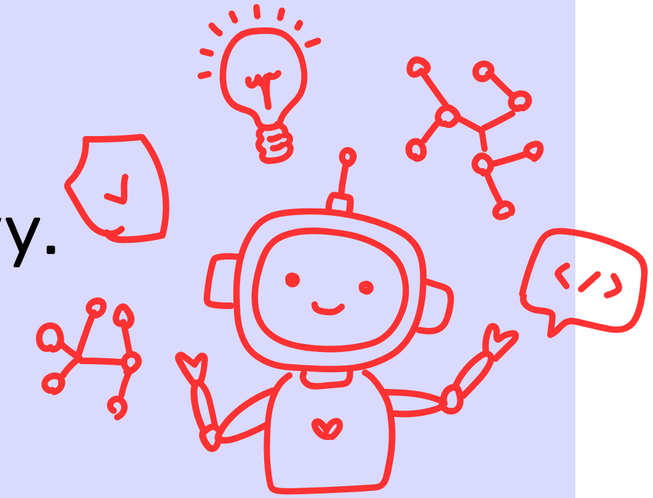

Spolufinancováno Evropskou unií

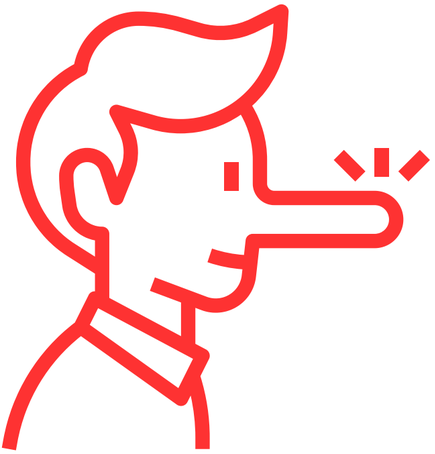

Může AI lhát? (Halucinace modelů)

AI neví, co je pravda. Pracuje se vzory z textu, které viděla. Když neví odpověď, často si „vymyslí“ něco, co zní věrohodně – říká se tomu „halucinace“.

Například AI může „vymyslet“ citaci, která nikdy neexistovala. AI nemá vědomí, logiku ani úmysl – jen pravděpodobně doplňuje text, jako když tipujeme, co bude dál ve větě.

Proto je důležité ověřovat informace, které AI říká – může se mýlit a přitom znít velmi přesvědčivě.

Spolufinancováno Evropskou unií

K čemu umělou inteligenci využíváme?

Spolufinancováno
Evropskou unií

Umělou inteligenci potkáváte každý den, možná o tom ani nevíte. Například...

- **Odemčení telefonu**
- **Vyhledávání na internetu (návrhy)**
- **Youtube mi nabízí, na jaké další video se mám podívat**
- **Vyskakovací “chatovací” okno na internetu**

A mnohem víc...

Spolufinancováno Evropskou unií

Umělou inteligenci potkáváte každý den, možná o tom ani nevíte. Například...

Ve vašem mobilním telefonu:

- Když vám fotoaparát sám zaostří na obličej
- Když váš telefon pozná váš hlas při hlasovém ovládání
- Když vám automaticky rozsvítí displej, jakmile se na něj podíváte
- Když vám při psaní SMS nabízí další slova

U vás doma:

- Když vaše nová pračka sama pozná, kolik prádla jste do ní dali
- Když vám televize sama upraví jas
- Když vám vysavač sám naplánuje cestu po bytě

Ve zdravotnictví:

- Když vám přijde SMS připomínka na kontrolu u lékaře
- Když vám přístroj na měření tlaku sám vyhodnotí výsledky
- Když vám přijde upozornění, že je čas si vzít léky

V bance:

- Když vám přijde SMS o neobvyklé platbě vaší kartou
- Když vám bankomat nabídne částku, kterou si obvykle vybíráte
- Když vám banka automaticky hlídá podezřelé transakce
- Když se můžete do bankovnictví přihlásit otiskem prstu

V obchodě:

- Když dostáváte slevové nabídky na věci, které běžně kupujete
- Když vám e-shop doporučuje podobné zboží
- Když se automaticky otevře nová pokladna, protože je dlouhá fronta

V dopravě:

- Když vám tabule na zastávce ukazuje, za jak dlouho přijede váš autobus
- Když vám navigace poradí, kudy se vyhnout zácpě
- Když vás auto upozorní, že jste příliš blízko k překážce
- Když vám automat na parkovišti sám přečte poznávací značku auta

Při komunikaci:

- Když vám e-mail sám rozpozná nevyžádanou poštu (spam)
- Když vám počítač opraví překlepy při psaní
- Když vám telefon přepíše hlasovou zprávu do textu
- Když vám telefon ukáže, kdo vám volá, i když nemáte uložené číslo

K čemu ji můžeme využít?

Gemini

Upgradovat na Google AI Plus

Level Up

Nový chat

Napětí mezi školami a poradnami

Napětí mezi poradnou a školou

Práce se Silver Clay: Tipy a uchování

Příprava pracovního prostoru pro efe...

Práce se stříbrnou hlínou: Tipy

AI pomoc s Blenderem pro začátečníky

Příprava na jednání PPP a školy

Co je umělá inteligence?

Aktivita

Nastavení a nápověda

Praha 5, Česko
Z vaší IP adresy • Aktualizovat polohu

Dobrý den, Kateřina

Čím začneme?

Zeptejte se Gemini 3

Nástroje

Rychlý

Vytvoř obrázek

Napiš něco

Pomoz mi s učením

Udělej mi radost

Jdeme si prakticky ukázat nástroj umělé inteligence...

Spolufinancováno
Evropskou unií

TIP

Nechte AI, aby vám svou odpověď přečetla nebo naopak svůj dotaz diktujte

Spolufinancováno Evropskou unií

VIDEO

Spolufinancováno
Evropskou unií

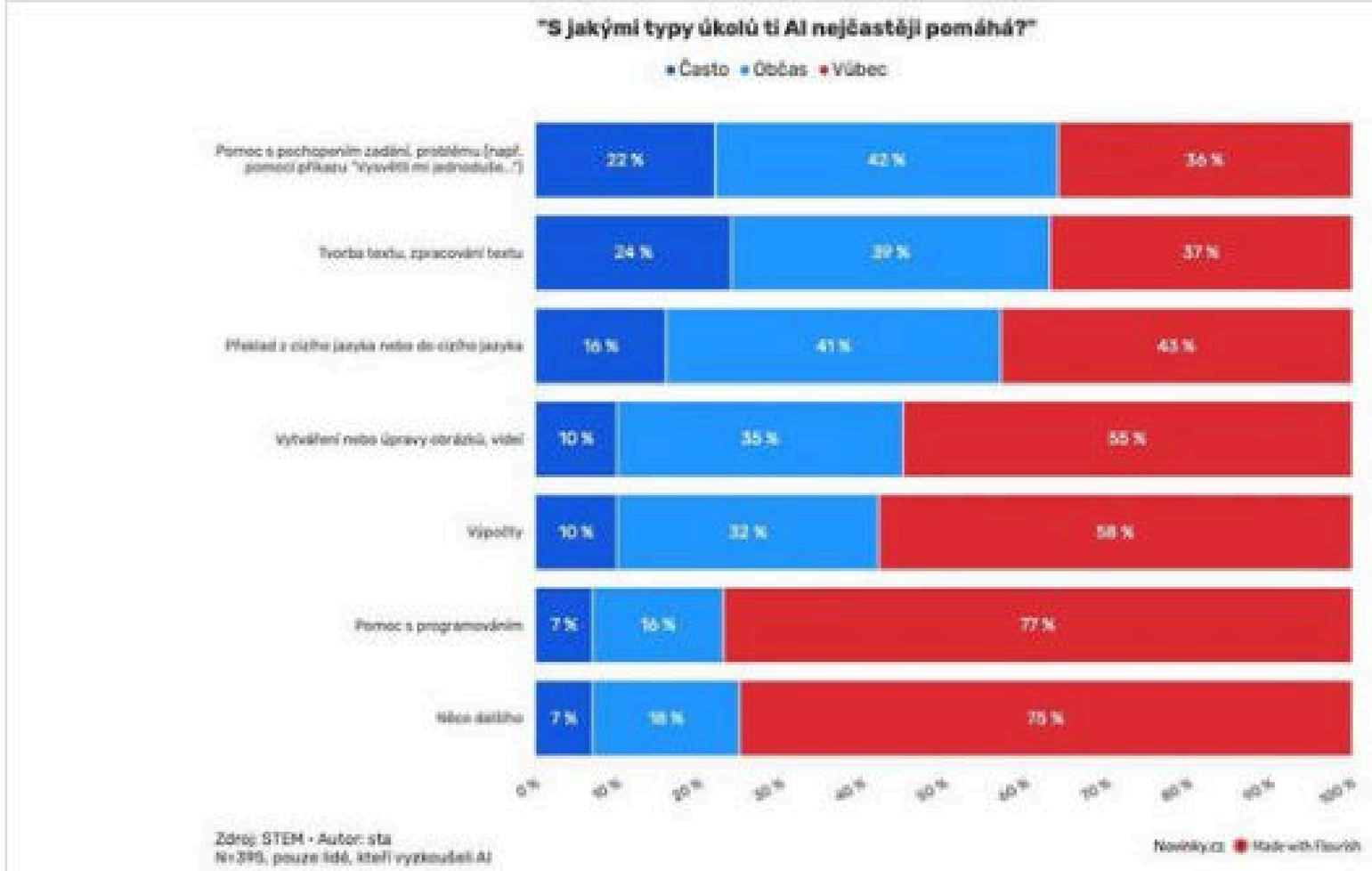

S umělou inteligencí mají zkušenosti dvě pětiny Čechů

Práci s umělou inteligencí (AI) si vyzkoušely necelé dvě pětiny (38 procent) lidí. Ze dvou třetin (67 procent) ji používají ve volném čase pro zábavu, pro řešení pracovních záležitostí či v rámci školy ji využívá necelá poloviny z nich (46 procent).

novinkycz

Podle věkových skupin

- **18–29 let** → až 78 % má zkušenost s AI universitas.cz
- **30–44 let** → 47 %
- **45–59 let** → 39 %
- **60 a více let (senioři)** → 14 % uživatelů AI

Senioři (60+) a AI ve zdravotním kontextu

ve věku 18–29 let → 27 % by ji použilo pro diagnostiku,

nad 60 let → 19 % novinky.cz

Ze seniorů nad 60 let s dřívější zkušeností s AI **jen 11%** důvěřovalo jejím doporučením ohledně zdravotních rad

Spolufinancováno Evropskou unií

ČESKÉ PLÁNY S UMĚLOU INTELIGENCÍ

Nový zmocněnec pro AI:
Jan Kavalírek (náměstek ministra průmyslu) má vést přípravu českého AI zákona a zastřešuje národní AI agendu.

Cíl Česka:
Patřit mezi „Top 10“ světových lídrů v oblasti AI.

Plánované iniciativy:
Výstavba AI gigafactory (superpočítačové centrum s top čipy, investice až 100+ mld. Kč z EU)
AI ambasadoři na školách a podpora AI ve vzdělávání
Automatizace státní správy pomocí AI (chatboti, byrokracie, žádosti)

AI zákon:
Založen na jednoduchosti a vstřícnosti k firmám, první návrh do voleb.

Firmy a AI:
40 % českých firem aktivně využívá AI, ale jen málo z nich zná pravidla (AI Act).

Hrozby:
Nízké povědomí o rizicích a regulacích
Nejistá kontinuita po volbách

PŘÍLEŽITOSTI A PŘÍNOSY AI V ČESKU

Snazší komunikace s úřady díky chatbotům a automatizaci.

Moderní výuka AI ve školách pro lepší přípravu mladých.

Rychlejší vyřizování žádostí a dokumentů na úřadech.

Nová pracovní místa a investice díky velké AI továrně.

Jednodušší pravidla pro firmy, aby mohly AI bezpečně používat.

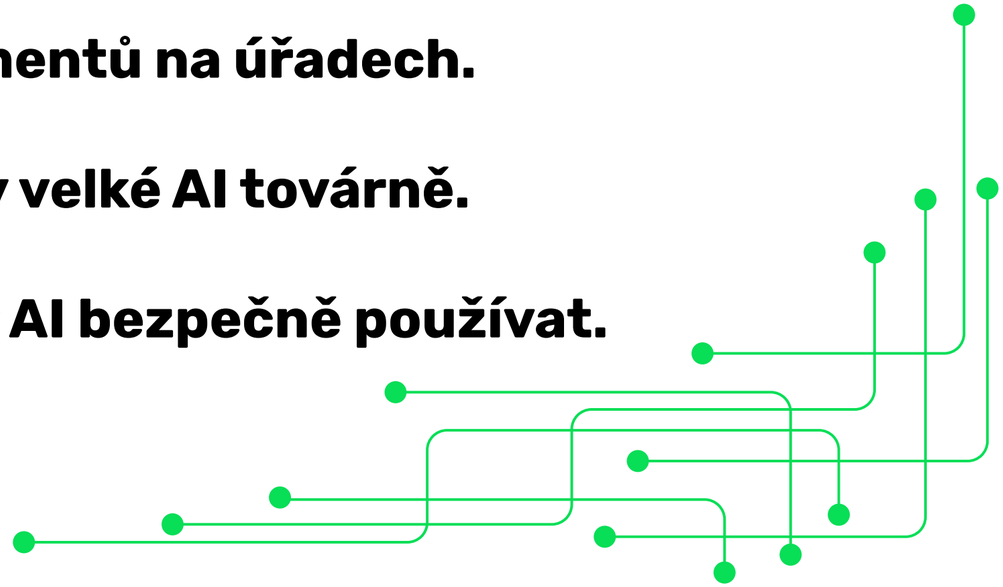

Spolufinancováno Evropskou unií

Ukázali jsme si pozitivní využití umělé inteligence, co ale negativa?

Spolufinancováno
Evropskou unií

Co je důležité vědět?

- AI může udělat chybu (špatný překlad, nepravdivá informace, “halucinace”)
- Neposílejte osobní údaje do neznámých nástrojů
- Dávejte pozor, odkud (a jakou) aplikaci stahujete

Spolufinancováno Evropskou unií

AKTIVITA

Spolufinancováno
Evropskou unií

neČT24

neČT24
🇸🇰👷 Predseda PS Michal Šimečka sa ...

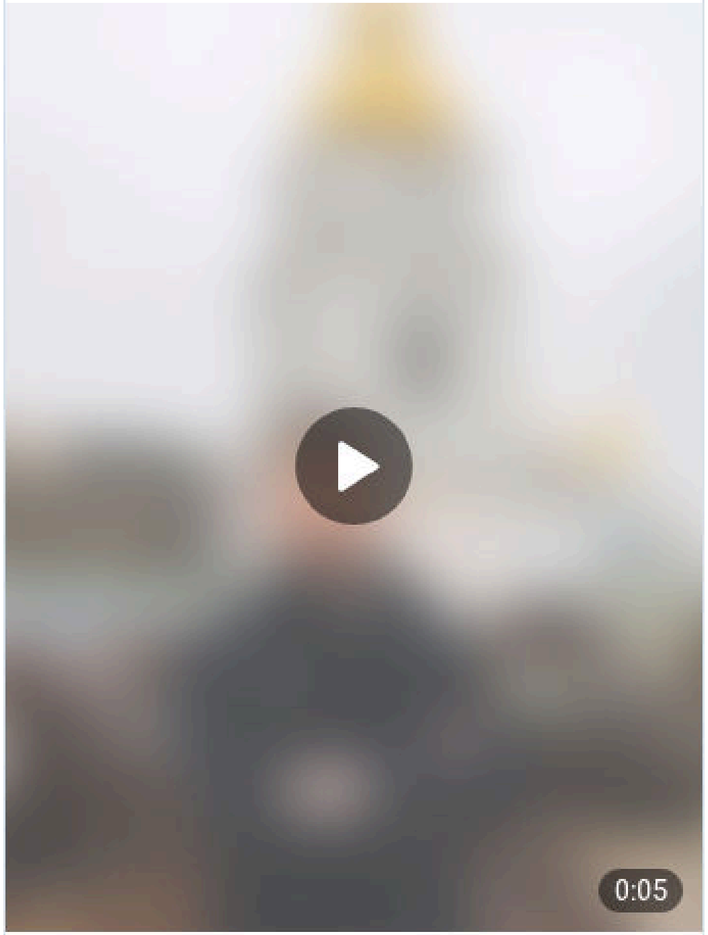

🤡 🇸🇰 Mladý Šimečka odcestoval do Kyjeva. Dobrá správa, možno sa už nikdy nevráti.

Pôjde na prevýchovu na Donbas.

Sledujte @neCT24 | 42TČen

😁 568 👍 148 🤡 38 ❤️ 14

Spolufinancováno Evropskou unií

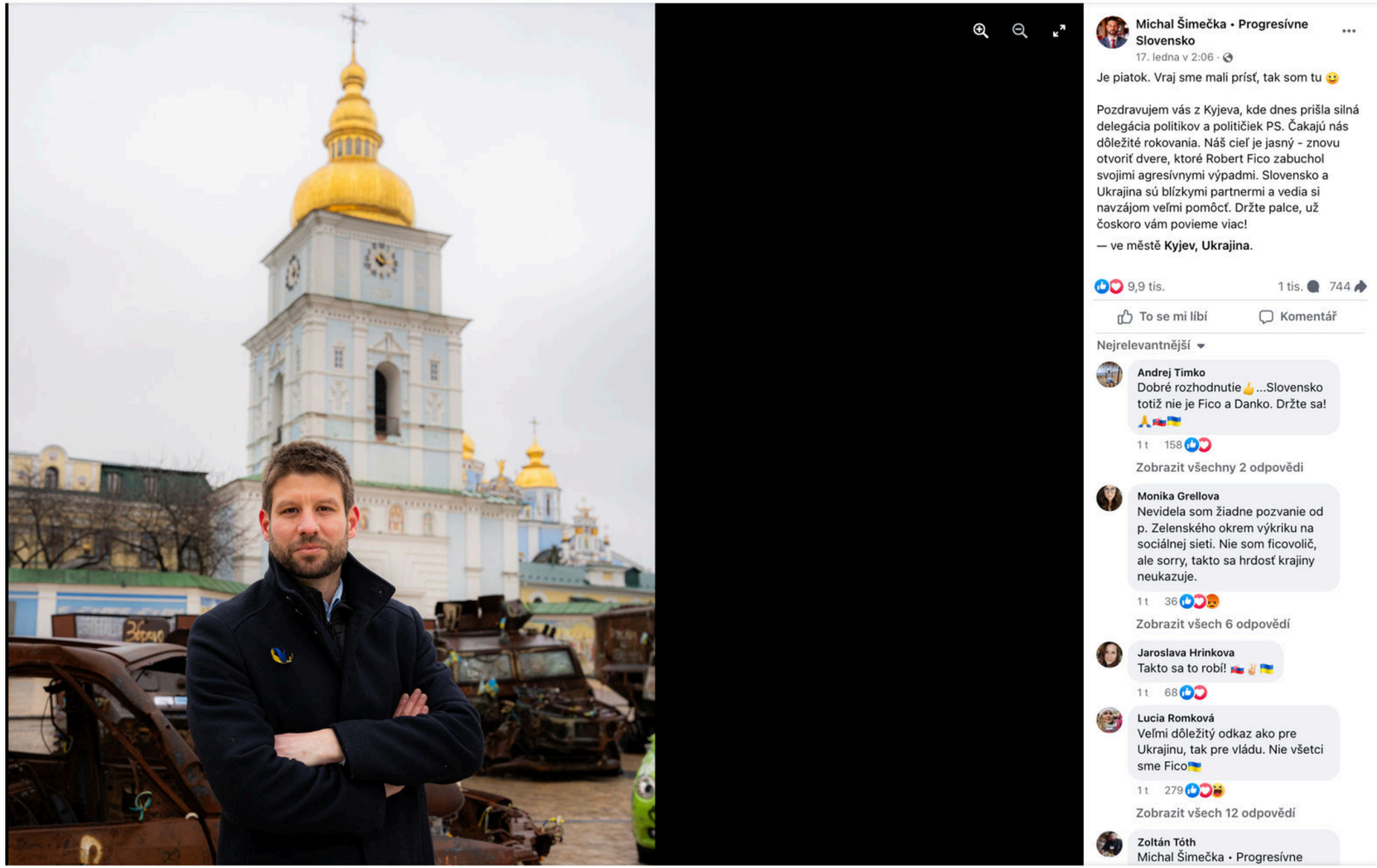

Michal Šimečka • Progresívne Slovensko
17. ledna v 2:06 ·

Je piatok. Vraj sme mali prísť, tak som tu 🙂

Pozdravujem vás z Kyjeva, kde dnes prišla silná delegácia politikov a političiek PS. Čakajú nás dôležité rokovania. Náš cieľ je jasný - znovu otvoriť dvere, ktoré Robert Fico zabuchol svojimi agresívnymi výpadmi. Slovensko a Ukrajina sú blízkymi partnermi a vedia si navzájom veľmi pomôcť. Držte palce, už čoskoro vám povieme viac!

— ve městě **Kyjev, Ukrajina**.

9,9 tis. 1 tis. 744

To se mi líbí Komentář

Nejrelevantnější

Andrej Timko
Dobré rozhodnutie👍...Slovensko totiž nie je Fico a Danko. Držte sa! 🙏🇸🇰🇺🇦
1 t 158

Zobrazit všechny 2 odpovědi

Monika Grellova
Nevidela som žiadne pozvanie od p. Zelenského okrem výkriku na sociálnej sieti. Nie som ficovolič, ale sorry, takto sa hrdosť krajiny neukazuje.
1 t 36

Zobrazit všech 6 odpovědí

Jaroslava Hrinkova
Takto sa to robí! 🇸🇰✌️🇺🇦
1 t 68

Lucia Romková
Veľmi dôležitý odkaz ako pre Ukrajinu, tak pre vládu. Nie všetci sme Fico🇺🇦
1 t 279

Zobrazit všech 12 odpovědí

Zoltán Tóth
Michal Šimečka • Progresívne

KDO?

Kdo je autorem nebo tvůrcem mediálního sdělení?
Jaké informace lze o autorovi nebo tvůrci sdělení dohledat?

CO?

Co je obsahem mediálního sdělení?
Jsou ve sdělení uvedené ověřitelné zdroje a různé úhly pohledu?

JAK?

Jak se mediální sdělení snaží upoutat pozornost?
Jaký je jazyk a audiovizuální forma sdělení a proč?

KOMU?

Komu je mediální sdělení určeno?
Jakým způsobem se sdělení k příjemcům dostává a jak se případně dále šíří?
Jak může sdělení ovlivnit emoce, názory, a chování příjemců?

PROČ?

Proč bylo mediální sdělení vytvořeno? Kdo má ze sdělení prospěch či užitek?

Spolufinancováno Evropskou unií

Kontext situace na Slovensku

Michal Šimečka je předseda strany Progresivné Slovensko a lídr slovenské opozice. Po parlamentních volbách v roce 2023, ve kterých zvítězila strana Směr-SD Roberta Fica, se Šimečka stal hlavou nejsilnější opoziční strany. Současná situace na Slovensku je polarizovaná, a to nejen kvůli názorovým rozdílům mezi vládou a opozicí, ale také kvůli výraznému nárůstu dezinformačních kampaní a manipulativních praktik.

Jednou z takových manipulací je deepfake video, které se nedávno objevilo na sociálních sítích a na dezinformačních kanálech, jako je Telegram. Na tomto videu je zobrazeno, jak údajně neznámí lidé Šimečku nakládají do auta a odvážejí neznámo kam. Video je typickým příkladem dezinformační taktiky, která má ovlivnit veřejné mínění a vyvolat strach, nejistotu nebo vztek.

Spolufinancováno Evropskou unií

1) KDO? (Kdo je autorem sdělení?)

Deepfake video bylo zveřejněno na Telegramovém kanále neCT24, který je známý šířením dezinformací a manipulativního obsahu na Slovensku. Skutečný autor videa není oficiálně identifikován, ale z hlediska mediální gramotnosti je důležité ptát se, kdo video vytvořil a s jakým úmyslem ho zveřejnil.

Spolufinancováno Evropskou unií

2) CO? (Jaké sdělení video předává?)

Video ukazuje, jak Šimečku "unesli" neznámí muži a odvezli ho pryč. Cílem tohoto sdělení je pravděpodobně vzbudit dojem, že opozice je v ohrožení, nebo naopak vytvořit falešný nárativ o tom, že se jedná o inscenovanou situaci.

Spolufinancováno Evropskou unií

3) JAK? (Jakými prostředky je sdělení předáno?)

Video je vytvořeno pomocí deepfake technologie, tedy digitálně upraveného obrazu, který působí realisticky, ale ve skutečnosti je falešný. Následně se šíří přes Telegram a možná i další sociální sítě, kde je sdíleno v kontextu, který naznačuje jeho autenticitu.

Spolufinancováno Evropskou unií

4) KOMU? (Kdo je cílová skupina?)

Hlavní cílovou skupinou jsou voliči a podporovatelé obou hlavních politických táborů na Slovensku. Pro odpůrce Šimečky může video sloužit k zesměšnění opozice, zatímco pro jeho příznivce může vyvolat strach nebo rozhořčení. Cílem může být rozdmýchání emocí a prohloubení polarizace společnosti.

Spolufinancováno Evropskou unií

5) PROČ? (Jaký je účel sdělení?)

Záměrem videa může být:

- **Diskreditace opozice skrze manipulativní obsah.**
- **Vyvolání paniky nebo nejistoty mezi voliči.**
- **Testování schopnosti veřejnosti rozpoznat dezinformace.**
- **Zesílení politické polarizace.**

Spolufinancováno Evropskou unií

CO JE DEEPFAKE?

Deepfake je technologie, která pomocí umělé inteligence vytváří nebo upravuje videa a zvuky tak, že vypadají jako skutečné, ale ve skutečnosti jsou falešné.

Například může někdo ve videu vypadat, že říká nebo dělá něco, co ve skutečnosti neudělal.

⚠ Deepfake se často používají k šíření dezinformací nebo manipulaci.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Tipy na rozpoznání deepfake

- **Pozorujte nesrovnalosti:** Věnujte pozornost nesrovnalostem v obličejových rysech, mimice, ve videích také například v pohybech rtů nebo mrkání očí. Deepfakes mohou mít často problémy s přirozeným pohybem obličeje nebo synchronizací zvuku s pohybem rtů.

- **Hledejte kontext:** Pokud něco ve videu, obrázku či hlasu nedává smysl nebo vám přijde zvláštní, důvěřujte pocitu. Vždy uvažujte nad kontextem a v případě, že obsah neumíte ověřit, zeptejte se blízkých nebo zkrátka na video nereagujte

(Ale pozor, modely se pořád zlepšují a zlepšují...!)

Spolufinancováno Evropskou unií

Jak vám může umělá inteligence pomáhat v každodenním životě?

Kolik znáte situací z běžného života, ve kterých může být umělá inteligence nápomocná? My jsme si jich pro vás připravili hned osm. Seznamte se s pozitivními zkušenostmi našich klientů – seniorů, kteří vám vše představí a prakticky ukáží. V osmi krátkých videokurzech zjistíte, že využití umělé inteligence je snadné a každému může přinést usnadnění v oblasti, která je pro něj zajímavá a aktuální.

Jak na to? Stačí rozkliknout jedno z témat.

Komunikace s rodinou v zahraničí

Jak vám AI pomůže být v kontaktu s rodinou?

ZJISTIT VÍCE

Rozpoznávání podvodů

Jak AI pomáhá chránit před podvody?

ZJISTIT VÍCE

Stravovací omezení a diety

AI pomáhá s jídelníčkem na míru.

ZJISTIT VÍCE

Právní a úřední pomoc

AI usnadňuje orientaci v úředních záležitostech.

ZJISTIT VÍCE

Cizím jazykem přirozeně

AI upraví můj text pro rodilé mluvčí

Jakmile máte připravený svůj text v češtině, můžete použít třeba následující zadání:

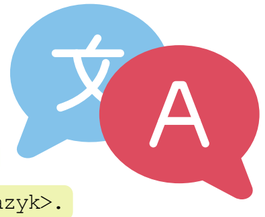

```
Přepiš následující text do spisovné hovorové mluvy.
Chci, aby tato věta zněla v <jazyk> více idiomaticky.
Uprav tento text, aby odpovídal současně používané <jazyk>.
Používej při úpravě mého textu výhradně <jazyk> začátku 20. století.
Potřebuji, aby můj text zněl více formálně/neformálně v <jazyk>.
```

Fantazii se meze nekladou, chcete-li text ozvláštnit nějakým konkrétním způsobem!

Teď už umím říct

Česky:	**Jazyk:** .....
Mám z tebe radost!	

Seznam doporučených nástrojů pro překlad:

Transitions

Název	Webová stránka	Co to umí
DeepL	www.deepl.com	AI překladač bez nutnosti psát zadání
Váš oblíbený AI chatbot (ChatGPT, Gemini, Claude,...). Všechny to umí!		

Pamatuj!

Umělá inteligence je užitečný pomocník, ale není neomylná. Může občas vytvářet nepřesné, neúplné nebo zcela nesprávné informace (tzv. „halucinovat"), a proto je důležité si vše ověřovat z důvěryhodných zdrojů. Nezadávejte citlivé osobní údaje! AI není určena k zpracování soukromých nebo důvěrných informací.

Komunikace s rodinou v zahraničí

ELPIDA

Hi grandpa, how are you?
I passed my exams today 🍾 Are you happy? 🙂

Překladač na vnoučata?

... AI umí to, co hledám

Jak porozumět?

1. **Zkopíruju si zprávu, které nerozumím.**
   Mohu pořídit snímek obrazovky nebo zkopírovat text zprávy pomocí známých klávesových zkratek: Ctrl + C Ctrl + V
2. **Otevřu si chat s AI asistentem a napíši zadání:**
   `Přelož mi do češtiny tento text:`
   Pod zadání vložím zkopírovaný text nebo ke zprávě připojím snímek obrazovky. Odešlu.
3. **AI asistent mi vygeneruje překlad.**

Jak odpovědět?

1. **Napíšu zadání:**
   `Přelož mi tento text do angličtiny:`
   Pod zadání napíšu svůj text v češtině. Odešlu.
2. **AI asistent mi vygeneruje překlad.**
3. **Text si nyní mohu zkopírovat a vložit tam, kam potřebuji.**

Hotovo?

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

TIP! Pokud chci tento postup provádět opakovaně, ušetřím si čas tím, že na začátku odešlu toto zadání:

```
Budeš mým překladačem. Vyčkej na mé zadání. Když ti pošlu text v angličtině, přelož mi jej do češtiny. Když ti pošlu text v češtině, přelož mi jej do angličtiny.
```

Transitions

HRA

Spolufinancováno
Evropskou unií

Umělá inteligence a ověřování informací

Spolufinancováno Evropskou unií

JAK AI POMÁHÁ BOJOVAT PROTI DEZINFORMACÍM

Automatická detekce hoaxů

- AI nástroje (např. od Seznamu, Facebooku, Google, Twitteru) detekují podezřelý obsah a označují ho ke kontrole.

Analýza sítě šíření

- AI sleduje, jak se dezinformace šíří internetem, a pomáhá odhalit původní zdroj nebo síť botů.

Rozpoznávání deepfake a generovaného obsahu

- Vznikají nástroje, které AI obsahy zpětně analyzují a hledají známky manipulace.

Asistenti pro fact-checking

- AI se používá při ověřování výroků politiků nebo článků – např. v nástrojích jako jsou **Demagog.cz**, **PolitiFact**, nebo **Google Fact Check Tools**.

Premium Získejte všechny články jen za 99 Kč/měsíc

iDNES.cz

MAGAZÍNY > TECHNET

Přihlásit Menu

Technika Věda Vesmír Armáda Testy Internet Audio video Hardware Software Speciály Před 100 lety

Facebook přináší nové varování před koronavirovými falešnými zprávami

Autor: vse
17. dubna 2020 23:10

Společnost Facebook představila nový způsob, kterým chce bojovat proti rozšiřování falešných zpráv spojených s onemocněním covid-19. Uživatel, který dá takové zprávě lajk nebo ji bude chtít přeposlat, bude odkázán na oficiální stránky WHO, které vyvracejí nejčastější mýty.

Diskuse (25 příspěvků)

Sdílet článek

Reklama

Spolufinancováno Evropskou unií

Level Up

Seznam.cz nově spolupracuje s projektem Demagog.cz na ověřování politických reklam

Aneta Kapuciánová 9. července 2025 Pro inzerenty Tisková zpráva

Česká internetová jednička Seznam.cz uzavřela spolupráci s renomovaným fact-checkingovým projektem Demagog.cz. Důvodem nového partnerství jsou nadcházející parlamentní volby a zvýšená poptávka po politické reklamě ze strany politických subjektů.

Seznam.cz podpoří monitoring předvolebních kampaní, a zároveň si do podmínek pro politickou reklamu vyhradí právo konzultovat s Demagogem reklamní kreativy, u kterých má podezření na nepravdivá či zavádějící tvrzení.

„Se znepokojením jsme sledovali pokusy o zasahování do férovosti voleb v Rumunsku či v Německu. Záleží nám na tom, aby naše služby nebyly zneužity v nekalé politické soutěži,“ vysvětluje důvod uzavření nové spolupráce Peter Jančárik, který má v Seznamu na starosti oblast dezinformací a moderace obsahu. *„Demagog.cz používá léty ověřenou, jasnou a transparentní metodiku hodnocení výroků politiků. Proto jsme se rozhodli*

UMĚLÁ INTELIGENCE

Verifee

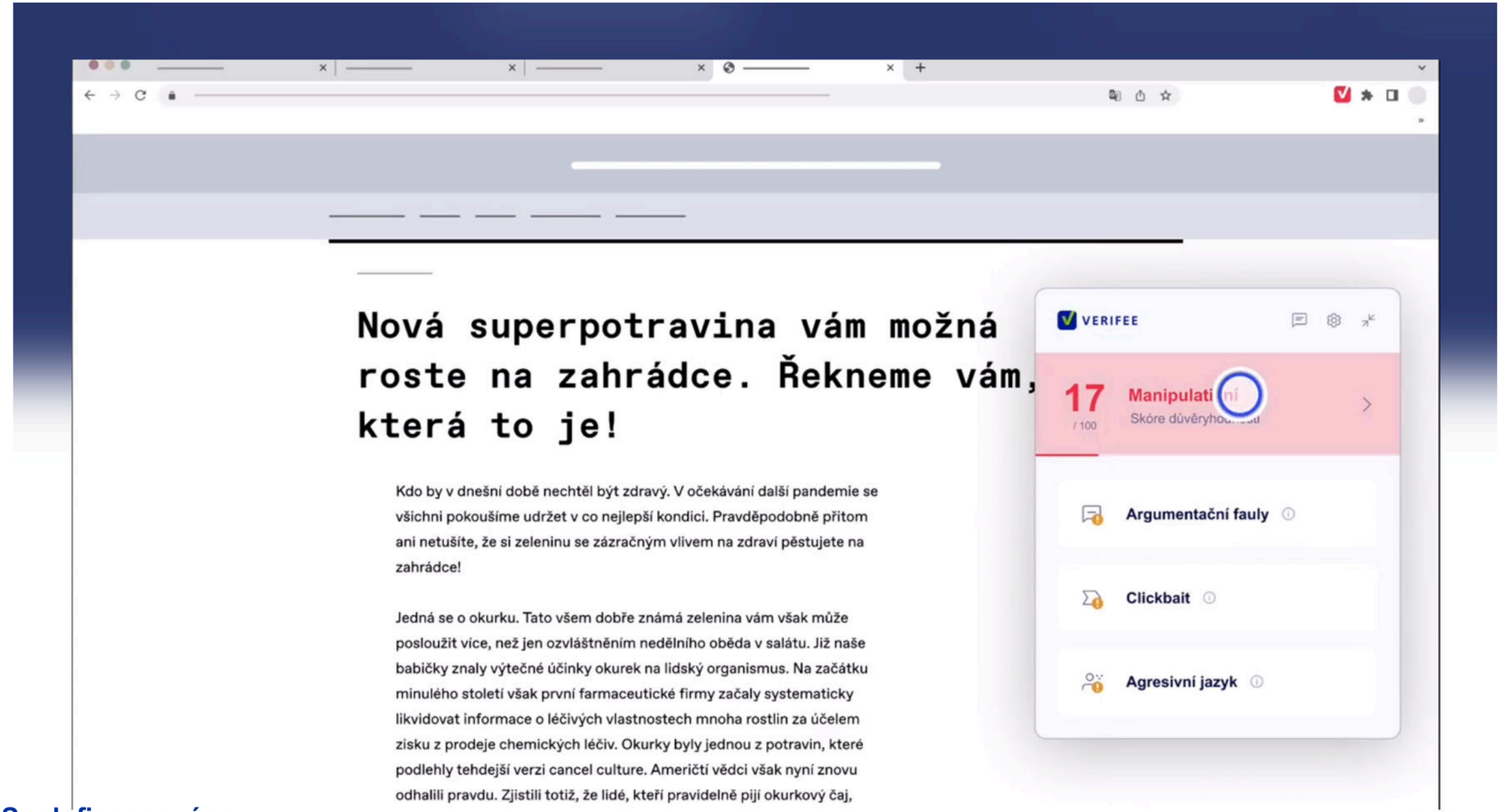

Spolufinancováno Evropskou unií

UMĚLÁ INTELIGENCE

Spolufinancováno
Evropskou unií

Omezení AI

Transparentnost a informovanost uživatelů:

- **Upozornění na používání AI**: Uživatelé musí být informováni, když jsou vystaveni systémům AI, které vytvářejí syntetický obsah (např. deepfake).
- **Vysvětlení fungování AI systémů:** Poskytovatelé AI systémů musí poskytnout jasné a srozumitelné informace o tom, jak systémy fungují a jaká jsou jejich omezení.

Spolufinancováno Evropskou unií

Omezení AI

Akt o umělé inteligenci (AI Act) od Evropské unie je legislativní návrh zaměřený na regulaci používání umělé inteligence v EU.

Forbes

Byznys Life Žebříčky Speciály Komentáře Jak být lepší Woman Podcasty Eve

— Breaking News 13. 3. 2024

Nová pravidla pro AI. V zemích EU dojde k první razantní změně regulace

od ČTK a Forbes Česko

Spolufinancováno Evropskou unií

UŽITEČNÉ ODKAZY

ČTK Connect

Reportáž - Fokus Václava Moravce

youtube.com/@Elpida2002/

AI Dětem (příručka pro dospělé)

www.faktjokurz.cz

www.elbot.cz

www.medialka.elpida.cz

Spolufinancováno Evropskou unií

Jak používat AI zodpovědně

Praktické rady pro bezpečné a kritické používání:

🕵️‍♀️ **Vždy ověřuj to, co ti AI říká.**

❌ Nepoužívej AI ke lžím nebo manipulaci.

💬 **Ptej se kriticky – nepřijímej odpověď jako jedinou pravdu.**

🧠 Zachovej si zdravý odstup – AI není přítel ani autorita.

📚 **Používej AI jako nástroj, ne jako náhradu za myšlení.**

Spolufinancováno Evropskou unií

Co si odnáším z dneška?

- **AI je nástroj – není chytrá jako člověk, ale může být užitečná.**
- Umí pomoct, ale může i klamat.
- **Kritické myšlení zůstává nejdůležitější dovedností i v době technologií.**
- Není důvod k panice – stačí být všímavý, informovaný a opatrný.

- **I když je AI nová, naše schopnost přemýšlet je pořád ten nejlepší filtr.**

Spolufinancováno Evropskou unií

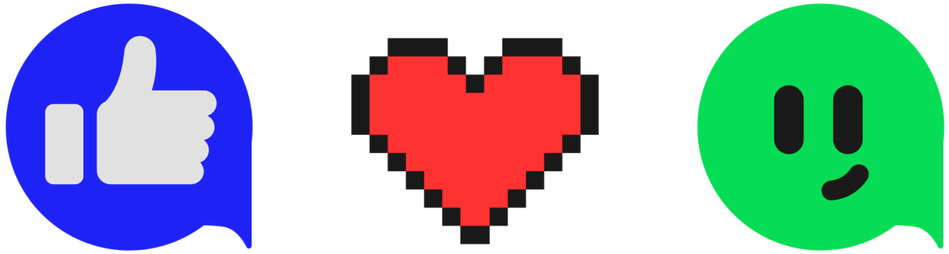

www.levelup.fundacionmaldita.es/cz

www.faktjokurz.cz

www.elbot.cz

www.medialka.elpida.cz

www.transitionsmedia.org

Spolufinancováno Evropskou unií

UMĚLÁ INTELIGENCE

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

AKTIVITA

Spolufinancováno
Evropskou unií

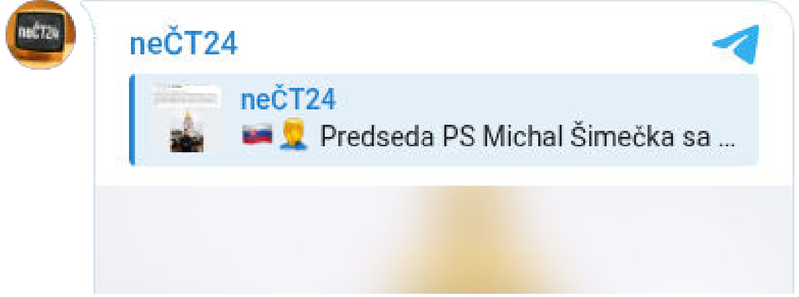

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

UMĚLÁ INTELIGENCE

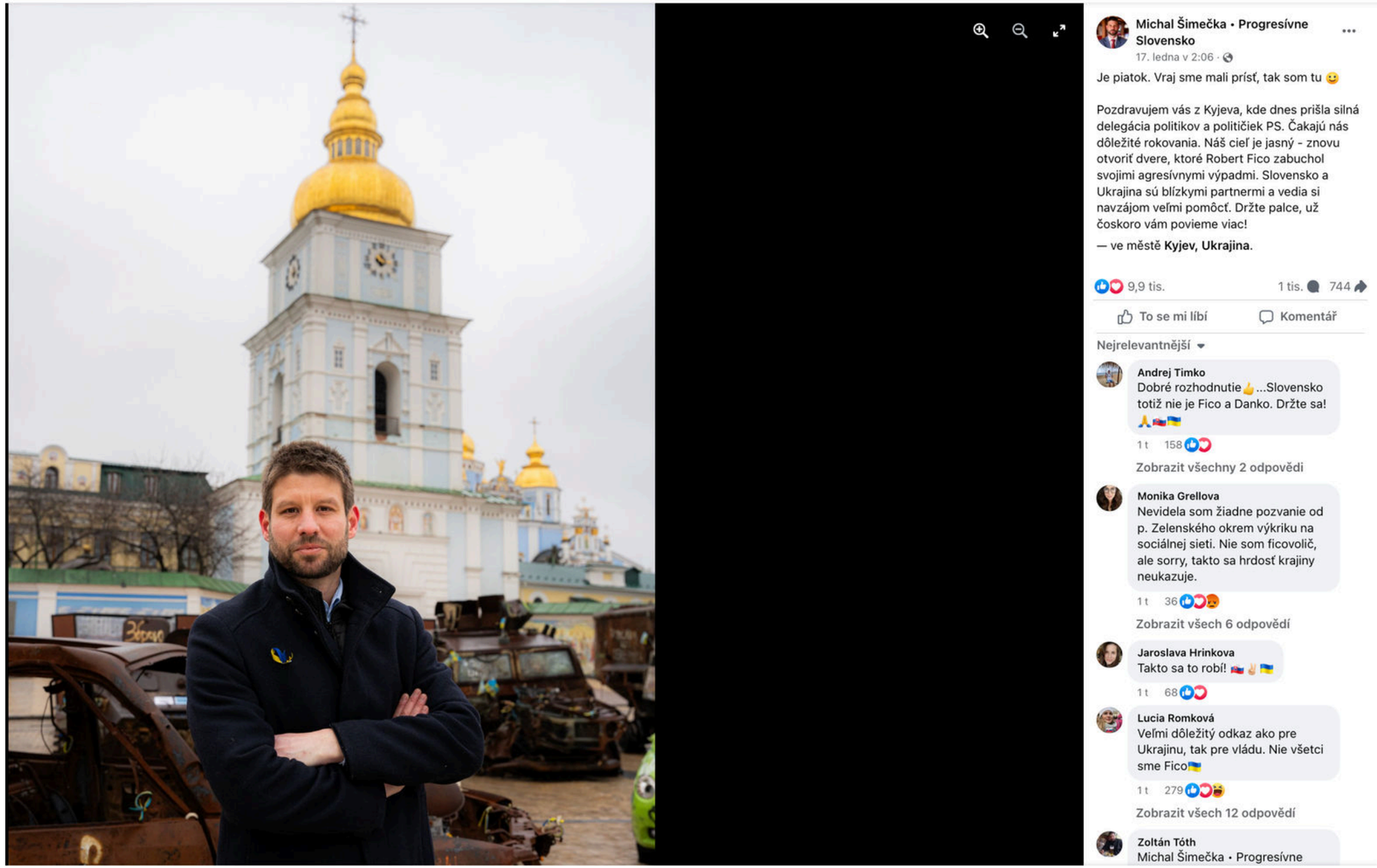

Michal Šimečka • Progresívne Slovensko
17. ledna v 2:06 ·

Je piatok. Vraj sme mali prísť, tak som tu 🙂

Pozdravujem vás z Kyjeva, kde dnes prišla silná delegácia politikov a političiek PS. Čakajú nás dôležité rokovania. Náš cieľ je jasný - znovu otvoriť dvere, ktoré Robert Fico zabuchol svojimi agresívnymi výpadmi. Slovensko a Ukrajina sú blízkymi partnermi a vedia si navzájom veľmi pomôcť. Držte palce, už čoskoro vám povieme viac!

— ve městě **Kyjev, Ukrajina**.

9,9 tis. 1 tis. 744

To se mi líbí Komentář

Nejrelevantnější

Andrej Timko
Dobré rozhodnutie👍...Slovensko totiž nie je Fico a Danko. Držte sa! 🙏🇸🇰🇺🇦
1 t 158

Zobrazit všechny 2 odpovědi

Monika Grellova
Nevidela som žiadne pozvanie od p. Zelenského okrem výkriku na sociálnej sieti. Nie som ficovolič, ale sorry, takto sa hrdosť krajiny neukazuje.
1 t 36

Zobrazit všech 6 odpovědí

Jaroslava Hrinkova
Takto sa to robí! 🇸🇰✌️🇺🇦
1 t 68

Lucia Romková
Veľmi dôležitý odkaz ako pre Ukrajinu, tak pre vládu. Nie všetci sme Fico🇺🇦
1 t 279

Zobrazit všech 12 odpovědí

Zoltán Tóth
Michal Šimečka • Progresívne

KDO?

Kdo je autorem nebo tvůrcem mediálního sdělení?
Jaké informace lze o autorovi nebo tvůrci sdělení dohledat?

CO?

Co je obsahem mediálního sdělení?
Jsou ve sdělení uvedené ověřitelné zdroje a různé úhly pohledu?

JAK?

Jak se mediální sdělení snaží upoutat pozornost?
Jaký je jazyk a audiovizuální forma sdělení a proč?

KOMU?

Komu je mediální sdělení určeno?
Jakým způsobem se sdělení k příjemcům dostává a jak se případně dále šíří?
Jak může sdělení ovlivnit emoce, názory, a chování příjemců?

PROČ?

Proč bylo mediální sdělení vytvořeno? Kdo má ze sdělení prospěch či užitek?

Spolufinancováno Evropskou unií

Kontext situace na Slovensku

Michal Šimečka je předseda strany Progresivné Slovensko a lídr slovenské opozice. Po parlamentních volbách v roce 2023, ve kterých zvítězila strana Směr-SD Roberta Fica, se Šimečka stal hlavou nejsilnější opoziční strany. Současná situace na Slovensku je polarizovaná, a to nejen kvůli názorovým rozdílům mezi vládou a opozicí, ale také kvůli výraznému nárůstu dezinformačních kampaní a manipulativních praktik.

Jednou z takových manipulací je deepfake video, které se nedávno objevilo na sociálních sítích a na dezinformačních kanálech, jako je Telegram. Na tomto videu je zobrazeno, jak údajně neznámí lidé Šimečku nakládají do auta a odvážejí neznámo kam. Video je typickým příkladem dezinformační taktiky, která má ovlivnit veřejné mínění a vyvolat strach, nejistotu nebo vztek.

Spolufinancováno Evropskou unií

1) KDO? (Kdo je autorem sdělení?)

Deepfake video bylo zveřejněno na Telegramovém kanále neČT24, který je známý šířením dezinformací a manipulativního obsahu v ČR a na Slovensku. Tento kanál je podle dostupných zjištění nástupcem a přejmenovanou verzí ruského státního propagandistického média Sputnik, jehož činnost byla v EU omezena po ruské invazi na Ukrajinu. Skutečný autor videa není oficiálně identifikován, ale z hlediska mediální gramotnosti je důležité ptát se, kdo video vytvořil a s jakým úmyslem ho zveřejnil.

(Viz např. analýza Demagog.cz: www.demagog.cz/diskuze/upravenou-nahravku-petra-pavla-siril-nastupce-sputniku)

Spolufinancováno Evropskou unií

2) CO? (Jaké sdělení video předává?)

Video ukazuje, jak Šimečku "unesli" neznámí muži a odvezli ho pryč. Cílem tohoto sdělení je pravděpodobně vzbudit dojem, že opozice je v ohrožení, nebo naopak vytvořit falešný nárativ o tom, že se jedná o inscenovanou situaci.

Spolufinancováno Evropskou unií

3) JAK? (Jakými prostředky je sdělení předáno?)

Video je vytvořeno pomocí deepfake technologie, tedy digitálně upraveného obrazu, který působí realisticky, ale ve skutečnosti je falešný. Následně se šíří přes Telegram a možná i další sociální sítě, kde je sdíleno v kontextu, který naznačuje jeho autenticitu.

Spolufinancováno Evropskou unií

4) KOMU? (Kdo je cílová skupina?)

Hlavní cílovou skupinou jsou voliči a podporovatelé obou hlavních politických táborů na Slovensku. Pro odpůrce Šimečky může video sloužit k zesměšnění opozice, zatímco pro jeho příznivce může vyvolat strach nebo rozhořčení. Cílem může být rozdmýchání emocí a prohloubení polarizace společnosti.

Spolufinancováno Evropskou unií

5) PROČ? (Jaký je účel sdělení?)

Záměrem videa může být:

- **Diskreditace opozice skrze manipulativní obsah.**
- **Vyvolání paniky nebo nejistoty mezi voliči.**
- **Testování schopnosti veřejnosti rozpoznat dezinformace.**
- **Zesílení politické polarizace.**

Spolufinancováno Evropskou unií

FUNDACIÓN MALDITA.ES

MEDIA LITERACY COALITION

UNIVERSIDAD COMPLUTENSE MADRID

HelpAge España
las personas mayores cuentan

Transitions

Level Up

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

plakát/
pracovní list do hodiny

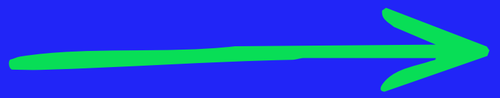

Spolufinancováno
Evropskou unií

8 - AI NEBO SKUTEČNOST?

Podívejte se na následující obrázek.

Myslíte si, že je vytvořený umělou inteligencí,
nebo je to skutečná fotografie?

? **ÚKOL**

Zakroužkujte vaši odpověď:

Obrázek je:

A) SKUTEČNÁ FOTOGRAFIE

B) CELÝ VYTVOŘENÝ POMOCÍ AI

C) NEJSEM SI JISTÝ/Á

D) SKUTEČNÁ FOTOGRAFIE

D) ČÁSTEČNĚ UPRAVENÁ AI

Podle čeho jste se rozhodli?

Co je to ta AI (Artificial Inteligence = umělá inteligence)?

Počítačové programy, které se učí z velkého množství dat a snaží se napodobit způsob, jakým lidé mluví, píší nebo tvoří.

Spolufinancováno Evropskou unií

Transitions

8 - AI NEBO SKUTEČNOST?

Level Up

ŘEŠENÍ

Je to skutečná fotografie!

Jde o slavné „opičí selfie“.

Makak si v roce 2011 vzal fotoaparát fotografa Davida Slatera a sám se vyfotil.
Fotografie se proslavila i kvůli právnímu sporu:
soud nakonec rozhodl, že zvíře nemůže vlastnit autorská práva.

JAK A PROČ NĚKDO VYUŽÍVÁ AI K UPOUTÁNÍ NAŠÍ POZORNOSTI

Lov na emoce a kliky
Dojemná videa, kde někdo zachraňuje štěňátka. Vypadá to skutečně, ale je to vytvořené AI. Cílem je získat co nejvíce zhlédnutí – a někdy i peníze na údajnou "sbírku".

Umění a tvorba
Ilustrace, vizualizace, kreativní projekty. Autor přiznává, že použil AI. Není záměr někoho oklamat.

Potvrzení mého názoru
Video nebo obrázek, který potvrzuje to, čemu už věřím. Může být klidně přiznané jako AI – to nevadí. Hlavní je, že to sedí do mého pohledu na svět.

Podvod – AI vydávané za realitu
Deepfake video, kde známá osobnost "doporučuje" investici, nebo kde politik "říká" něco šokujícího. Vypadá jako skutečný člověk, ale nikdy nic takového neřekl.

Výmluva na deepfake
Opak předchozího: skutečné video někdo označí za "falešné". Natočili vás, jak říkáte něco kompromitujícího? Stačí prohlásit: "To je deepfake, to jsem nikdy neřekl." Čeká nás doba, kdy se nebude vyvracet podvrh, ale dokazovat, že záznam je skutečný.

CO S TÍM?

Přiznejme si: běžný člověk to bude čím dál těžší rozlišit. Ani aplikace na rozpoznávání AI nejsou spolehlivé. Proto se opět hodí 5 klíčových otázek:

- **KDO?** Kdo to zveřejnil? Dá se autor dohledat?
- **CO?** Je uveden zdroj? Existuje další materiál ze stejné události?
- **JAK?** Vyvolává to silnou emoci? Tlačí mě to k rychlé reakci?
- **KOMU?** Jak se to ke mně dostalo? Proč mi to někdo posílá?
- **PROČ?** Chce mě někdo pobavit? Podvést? Přesvědčit? Naštvat?

Proto roste hodnota novinářů a médií, která ručí svou důvěryhodností za autenticitu obsahu. Když sami nevíme, jestli je video pravé, potřebujeme někoho, kdo to ověřil za nás.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci k užití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP – 101186597

Transitions

DETEKCE OBRÁZKŮ VYTVOŘENÝCH UMĚLOU INTELIGENCÍ

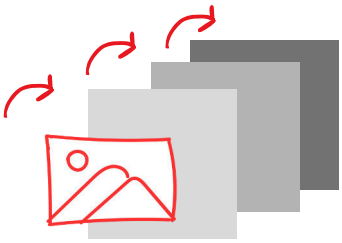

- **Zkuste zjistit, jaký je původní zdroj obrázku.**

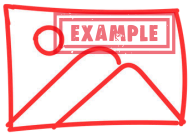

- **Hledejte vodoznaky**
- **Pokud je tam text, zkontrolujte, zda neobsahuje překlepy.**
- **Na tomto obrázku:**

1. **Analyzujte detaily: věnujte pozornost rukám, uším, očím, zubům nebo vlasům.**
   Pokud existují neproporcionální prvky nebo přesné symetrie, které by mohly upoutat vaši pozornost.

2. **Co se objevuje na pozadí obrázku?** Pozadí může být rozmazané, texturované nebo obsahovat chyby.

3. **Obrázek působí "příliš dokonale".**
   Vizuály vytvořené umělou inteligencí často působí nepřirozeně s bezchybnou, plastickou pokožkou.

Spolufinancováno Evropskou unií

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.
Informace o licenci pro použití těchto materiálů jsou k dispozici na webových stránkách projektu LEVEL UP.
LEVEL UP - 101186597